

F 13.3

FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK.

XVII.

BYGGNADSSTATISTIK.

7.

ÖFVERSTYRELSENS FÖR ALLMANNA BYGGNADERNA

ÅRSBERÄTTELSE

FÖR

ÅREN 1914—1916.

HELSINGFORS, 1920.

Tilastokirjasto
Statistikbiblioteket

288200

FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK.

XVII.

BYGGNADSSTATISTIK

7.

OFVERSTYRELSENS FÖR ALLMANNA BYGGNADERNA

ÅRSBERÄTTELSE

FÖR

ÅREN 1914—1916.

HELSINGIN YLIOPISTON
TILASTOTIETEELLINEN LAITOS
STATISTISKA INSTITUTIONEN
VID HELSINGFORS UNIVERSITET

HELSINGFORS, 1920
STATSRÅDETS TRYCKERI

INNEHÅLL:

	Pag.
Regerings och förvaltningsbyggnader	6
Landtbruksstyrelsens och Forststyrelsens byggnader.....	34
Skolor.....	45
Allmänna sjukhus	53
Militieverkets byggnader	82
Maskiningeniörens årsberättelse	86

Till STATSRÅDET

får Överstyrelsen för allmänna byggnaderna härmed vördsammast överlämna berättelse rörande sin verksamhet under åren 1914—1916.

Onni Tarjanne.

Gideon Bergroth.

INLEDNING.

Inom Överstyrelsen för allmänna byggnaderna hafva under 3 års perioden 1914—1916 följande personalförändringar inträffat.

Johan Jacob Ahrenberg, som den 4 december 1877 anställdes som extra arkitekt vid Överstyrelsen har ända sedan denna tid tillhört detta embetsverk, hvarest han den 25 januari 1910 avancerade till öfverarkitekt. Under sin långa tjänstetid hade öfverarkitekten Ahrenberg jämväl en kortare tid förestått öfverdirektörsembetet. Han afled i Helsingfors i oktober 1914 efter att den 14 juli sistsagde år hafva erhållit afsked från tjänsten med pension.

Jämlikt Civilexpeditionens skrivelse N:o 1612 för den 25 aug. 1914 förordnade Senaten förste arkitekten Svante Magnus Schjerfbeck att förestå öfverarkitektstjänsten samt extra arkitekten Ernst Albin Kranck att handhafva förste arkitekten Schjerfbecks åligganden hvarjämte extra arkitekten Hjalmar Åberg skulle omhänderhafva Krancks befattning såsom biträdande medicinalarkitekt.

Den 31 mars 1914 utnämndes föreståndaren för länsbyggnadskontoret i Tavastehus andre arkitekten Wilhelm Amatus Tötterström till förste arkitekt.

Den 27 januari 1914 beviljades sekreteraren Nils Karl Arne Bök ansökt afsked, hvarjämte hofrättsauskultanten Carl Magnus Uggla af Senaten förordnades att bestrida sekreteraretjänsten tills densamme ordinariter besattes.

Den 26 augusti sistsagde år utnämndes juristutrikeskandidaten Oscar Gideon Bergroth till sekreterare.

Berndt Ivar Aminoff antogs den 25 februari 1873 till extra arkitekt vid Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna där han avancerade till andre arkitekt och förestod länsbyggnadskontoret i Wiborg. Den 16 juni 1914 undfick Aminoff på begäran afsked från tjänsten.

Den 16 december 1914 utnämndes extra arkitekten Stefan Michailow till andre arkitekt vid Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna hvarjämte han den 22 december 1914 förordnades af Finlands Senat att vara föreståndare för länsbyggnadskontoret i Tavastehus.

Den 29 december 1914 antogs extra arkitekten Gustaf Adolf Sundelin till extra arkitekt å stat.

Allan Carl Waldemar Schulman, som den 4 juni 1889 inskrefs såsom extra arkitekt vid Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna, utnämndes den 12 mars 1915 till andre arkitekt samt förordnades den 16 mars 1915 att förestå länsbyggnadskontoret i Viborg.

Den första maj 1916 beslöts att det åt extra arkitekten G. A. Sundelin utanordnade arvodet af 100 mark i månaden skulle i stället uppbäras af extra arkitekten Torsten Montell.

Sedan de väsentligaste förändringarna inom verket häröfvan framhållits, ber Öfverstyrelsen att få framlägga en berättelse öfver de byggnadsarbeten, hvilka under 3 års perioden 1914—1916 genom dess försorg utförts.

Ministerstatssekretariatets hus i Petersburg.

Sedan Finlands Senat jämlikt Civilexpeditionens bref af den 17 mars och 18 maj 1914 beviljat enligt förstnämnda skrifvelse 5,000 mark samt enligt den senare 17,890 mark för reparationsarbeten, utfördes desamma enligt räkning under extra arkitekten S. Michailows ledning samt slutfördes i oktober månad samma år. Utbetalningarna för reparationsarbetena jämte redovisning för medlens användande omhänderhade s af Verklige statsrådet I. Pauloff.

Årsreparationerna för 1915, hvilka enligt af Finlands senat jämlikt Civilexpeditionens skrivelser för den 29 juni och 14 september sistsagde år beviljade belopp stego till sammanlagt 21,916 mark, utfördes under ledning af extra arkitekten Armas Siitonen.

Årsreparationsarbetena för 1916, uppgående till 20,000 mark, hvilket anslag beviljades af Finlands senat jämlikt Civilexpeditionens skrifvelse för den 23 maj 1916, utfördes jämväl under ledning af Extra arkitekten Armas Siitonen.

Gården N:o 21 vid Gontjarnajagatan.

Sedan Finlands Senat jämlikt Civilexpeditionens skrifvelse för den 18 januari 1916 anmodat Öfverstyrelsen att uppgöra förslag till lämpligaste sättet att tillgodögöra sig ofvannämnda fastighet, hvilken enligt Senatens beslut af den 14 december 1915 stälts under Civilexpeditionens öfverinseende, uppstod frågan om densammas försäljning. Då öfverenskommelse härom likväl icke kunde träffas, beviljade Senaten jämlikt Civilexpeditionens skrifvelse af den 27 juni 1916 för diverse reparationsarbeten 7,500 mark, hvilka arbeten utfördes under ledning af extra arkitekten Armas Siitonen.

I. Regerings och förvaltningsbyggnader.

Nylands län.

Kejsrerliga palatset i Helsingfors.

Under världskrigets början återades bl. a. kejsrerliga palatset till sjukhus för sårade krigare. Härigenom blef en del reparationarbeten, särskildt gas- och vattenledningsarbeten, samt extra kakelugnsreparationer nödvändiga och utfördes dessa på order af Senaten: enligt Civilexpeditionens bref N:o 875 för den 3 juni 1916 beviljades härtill ett anslag stort Fmk: 9,801:—

Senatshuset.

Före början af år 1914 disponerade Tullstyrelsen i Senatshuset tvenne lokaler; den ena belägen i bottenvåningen och sträckande sig från portgången mot Alexandersgatan till den i midten af flygeln mot Riddaregatan befintliga genomgången, den andra omfattande sydöstra hörnflygelns tredje och fjärde våningar. Då Tullstyrelsen den 4 februari 1914 afflyttade från Senatshuset, erhöU Öfverstyrelsen i uppdrag att iordningställa den förra af dessa lokaler för Ecklesiastikexpeditionens räkning, den sednare åter för Jordbruksexpeditionen och beviljades härför enligt Ekonomiedepartementets Kanslis skrifvelse af den 23 mars 1914 Fmk 12,000. I kostnadsförslag af den 15 mars samma år hade utgifterna beräknats till 15,300 mark, och då det beviljade anslaget, oakadt gjorda inskränknin gar i arbetet, icke befanns tillräckligt, beviljades återstoden af den beräknade kostnadssumman eller 3,300 mark i bref af den 15 december 1914. Kostnaderna för arbetena, som bestodo i omfattande målningsremonter; särskilda dörr- och väggförändringar, eldstads-, golf- och elektriska ljuslednings- m. fl. arbeten, stego till sammanlagdt 15,226 mark 43 penni.

Såsom i Öfverstyrelsens berättelse för treårsperioden 1911—1913 är framhållet, blefvo åren 1911—1912 Civilexpeditionen, Statskontorets, Justitieex-

peditionens samt Prokurators- och Jordbruksexpeditionernas lokaler omflyttade och delvis i betydlig grad utvidgade, sedan Revisionsrätten, Revisionskontoret och Statistiska centralbyrån bortflyttats från Senatshuset. Tullstyrelsens bortflyttande 1914 skedde för att bereda ökadt utrymme åt särskilda Senatens embetsverk, hvilkas lokaler vid detta tidigare tillfälle icke kunnat utvidgas.

För ändamålet anslogs enligt Ekonomiedepartementets Kanslis skrivelse af den 29 maj 1914 Fmk 45,750.—, utgörande den i Öfverstyrelsens kostnadsförslag af den 29 april samma år beräknade utgiftssumman. I enlighet med kostnadsförslaget förändrades och inreddes större delen af Ecklesiastikexpeditionens äfvensom Jordbruksexpeditionens förutvarande lokaler i öfre våningen af flygeln mot Alexandersgatan för Kommunikationsexpeditionens räkning; vestra hälften af samma flygels bottenvåning jämte ett angränsande rum i sydvestra hörnflygeln inreddes för Handels- och Industriexpeditionen, hvarvid på samma gång genomgående korridor samt toiletter anordnades för lokalen. De i sistnämnda lokal förutvarande Translators- och Registratorskontoren erhöilo jämte Ekonomiedepartementets Kansli utvidgade lokaler med genomgående korridorer och toiletter i Handels och Industriexpeditionens, Kommunikations- och en del af Ecklesiastikexpeditionens, förutvarande lokaler. Ekonomiedepartementet åter utvidgades med Kansliets utrymda lokal. Till arbetena hörde yttermera inrättande af ett portiärrum invid hufvudvestibulen äfvensom upptagning af en genomgående korridor och anläggande af en ny yttre gårdsförstuga för den af Tullstyrelsen utrymda och för Ecklesiastikexpeditionens räkning reserverade lokalen i bottenvåningen mot Riddaregatan. Kostnaderna för arbetena, som med längre och kortare afbrott pågingo till april 1916, stego till 41,318 mark 88 penni. Behållningen Fmk. 4,431: 12 har reserverats för att användas vid eventuel framtida omflyttning af Kommunikationsexpeditionens lokal, i hvilken icke alla i kostnadsförslaget upptagna arbeten utfördes.

I samband med föregående arbeten utfördes enligt skildt, å Öfverstyrelsen den 28 april 1914 uppgjort kostnadsförslag, omfattande förändrings- och inredningsarbeten i Ekonomiedepartementets lokal, för hvilka den 9 juni 1914 anslogos 16,790 mark. Sessionssalen, som med oregelbunden form tidigare sträckte sig tvärsöfver byggnaden och härigenom dels var i hög grad ojämt belyst, dels afskar kommunikationen inom lokalen, ombyggdes och inreddes bland annat, vid detta tillfälle i sin nuvarande form. I lokalen installerades vidare vattenledning och tolett.

Alla i lokalen förekommande dekorerings- samt gips- och stuckarbeten utfördes af firman S. Wuorio. Af anslaget förbrukades 16,786 mark 9 penni.

För beredande af ökad utrymme i Senatshuset, hade en påbyggnad af flygeln mot Alexandersgatan länge varit ifrågasatt och uppgjordes härför jämväl olika förslag, det sednaste våren 1914 af dåvarande Öfverarkitekten i Öfverstyrelsen J. Ahrenberg. Vid företagna grundundersökningar, visade det sig likväl, att en mera omfattande påbyggnad icke var möjlig utan stora och dyrbara grundförstärkningsarbeten. Företaget inskränktes därför till vindens höjande på gårdssidan och inredande här af en rad rum med en bakom dessa gående, af takfönster belyst korridor. Vindsutrymmet på gatsidan utnyttjades för inrättande af ett större antal låga arkivkontor med dörrar mot nyssnämnda korridor. I östra ändan af korridoren, som kommunicerar med Jordbruksexpeditionens lokal, anlades en äfven för denna expedition afsedd toilett med förrum.

Rummen i påbyggnaden äro öfvertäckta med vaslag af järn- och betong, korridoren samt arkivkontoren med rappade trävaslag; samtliga innerväggar äro utförda dels af tegel, dels af armerad betong. Samtliga golf hvila på underlag af betong.

Enligt Ekonomiedepartementets Kanslis skrivelse af den 9 juni 1914 N:o 515, beviljades för förenämnda arbete 75,750 mark, hvaraf förbrukades 73,513 mark 1 penni. Behållningen Fmk 2,236.99 reserverades för bekostande af linoleummattor å de med trä belagda golfven, hvilket arbete likväl, till följd af de alltjämnt stegrade priserna på linoleum, ansetts böra anstå till vidare.

Enligt Ekonomiedepartementets skrivelse af den 11 augusti 1914 N:o 927 erhöll Öfverstyrelsen i uppdrag att i samband med föregående arbete låta rivna och förändra till rum den i flygeln mot Alexandersgatan belägna mellersta trappan och beviljades härför enligt samma skrivelse 9,200 mark. Trapphusets bottenvåning inreddes härvid till tambur för Ecklesiastikexpeditionen, hvars yttre ingång, som tidigare varit förlagd i motsatta ändan af lokalen, förflyttades till portgången mot Alexandersgatan; invid entren afskildes ett mindre rum, i hvilket Senatshusets elektriska hufvudtafla är förlagd. De två öfriga våningarna af det förutvarande trapphuset inreddes till rum med bakomlöppande korridor, ansluten till de tidigare förefintliga korridorerna. Samtliga vaslag i de nybildade rummen utfördes af järn- och betong. Af anslaget förbrukades 8,828 mark 2 penni.

I skrivelse från Ekonomiedepartementets Kansli af den 9 juli 1914 N:o 590 meddelades Öfverstyrelsen att ett anslag af 53,900 mark beviljats för ombyggnad af trappan i Senatshusets sydvestra hörnflygel samt anbefalldes att omedelbart vidtaga med ombyggnadsarbetet, till hvilket tidigare å Öfverstyrelsen uppgjorts ritningar och kostnadsförslag.

Detta omfattande arbete, bestående i den gamla trappans fullständiga rivande, trapphusets utvidgande och kringbyggande med korridorer i alla våningar (utom bottenvåningen) samt uppförande af en ny trearmad trappa, till alla delar utförd af järnbeton, påkallade större eller mindre förändringsarbetens utförande i angränsande rum i samtliga våningar och blef härigenom å ena sidan ytterst svårutförbart, å andra sidan i hög grad störande för de embetsverk, hvilkas lokaler gränsade till arbetsstället. Stämpelkontoret, af hvars redan förut begränsade lokal en del var tagen i anspråk under hela arbetstiden, fick härvid isynnerhet vidkännas stora olägenheter.

Samtliga vid ombyggnaden förekommande järnbetonkonstruktioner utfördes på entreprenad af ingenjörbyrån Aug. Kiökemeister, som likaledes levererade trappsteg och cementmosaikbeläggning å golf och podester. De trapphuset begränsande inre mellanväggarna utfördes till större delen af ihåliga $20 \times 20 \times 30$ cm tegel och uppsattes af samma firma. Invändigt äro trappans väggar behandlade med stucco lustro, hvilket arbete liksom öfriga inre dekorerings- och målningsarbeten, utfördes af firman S. Wuorio. Trappbarriären af smidjárn utfördes och uppsattes af smeden K. Aalto. Hissen, hvilken löper på stålgejdrar och i öfrigt utmärker sig genom ett välgjort och vackert arbete, levererades af Luth & Rosens elektriska aktiebolag.

Af anslaget förbrukades hela summan sånär som på 68 penni.

För ombyggnad af entren från Alexandersgatan till den nya trappan beviljades enligt Ekonomiedepartementets Kanslis skrifvelse af den 8 september 1914 ett skildt anslag af 8,000 mark. Entren ombildades härvid i öfver, ensstämmelse med och anslutning till trappan, öfverbyggdes med ett kasetteradt tunnhvalf af järnbeton samt försågs med väggbeklädnad af polerad stuck. Till entrens ombyggnad hörde inrättandet af ett portiarum på sidan om densamma. Af anslaget förbrukades 7,999 mark 67 penni.

Förutom förenämnda byggnadsarbeten, utfördes år 1914 sedvanliga allmänna årsreparationsarbeten i Senatshuset; för hvilka enligt Ekonomiedepartementets Kanslis skrifvelse af den 9 juni 1914 N:o 513 beviljades 18,400 mark. Kostnaderna för tidigare års reparationsarbeten hade i regel uppgått till 50,000 å 60,000 mark och därutöfver. Det i förhållande härtill låga remont anslaget för detta och äfven följande år, då likväl arbets- och materialprisen voro i ständigt stigande, förklaras af de många samtidigt pågående ändrings- och med dem förenade reparationarbetena, hvarigenom för ett flertal embetslokaler särskild årsremont icke behöfde upptagas då dessa efter ändringarna befunno sig i godt skick.

År 1915 den 26 maj beviljades enligt Ekonomiedepartementets Kanslis skrifvelse af samma dag, 17,900 mark för inredande af den i Senatshusets flygel

mot Regeringsgatan befintliga stora vedkällaren till lokal för Senatstryckeriets bokbinderiafdelning. Frågan föranleddes af den år för år tilltagande utrymmesbristen i tryckeriflygeln, där bokbinderiet disponerade tre rum i jordvåningen, hvilka föröfrigt, såsom belägna delvis under markens nivå, icke kunde anses lämpliga för arbetsverksamhet af denna art. Under arbetets gång beviljades yttermera den 17 augusti 1915, 4,980 mark för bokbinderilokalens utsträckande till den i samma flygel belägna vestra portgången.

Lokalen, som blef färdig i december 1915, omfattar en större, ljus och hög-arbets-sal, till hvilken ingång är anordnad från gårdsterassen, ett mindre kontorsrum samt toiletter, de sistnämnda anlagda i den forna portgången. Centralvärmeledning med anslutning till tryckeriets värmecentral, hvärs pannor för ändamålet utvidgades, är införd i lokalen. Arbetenas sammanlagda kostnad uppgick till 18,915 mark 26 penni, hvarigenom en anslagsbehållning af 3,964 mark 74 penni uppstod.

Föranledd af föregående arbete var den likaledes under år 1915 utförda utvidgningen af terassen utmed gårdssidan af flygeln mot Regeringsgatan. Utvidgningen vidtogs nämligen för anläggande under terassen af nödiga torra vedkällare, afsedda att delvis ersätta den i flygeln mot Regeringsgatan förut befintliga. För arbetena beviljades enligt Ekonomidepartementets Kanslis skrivelser af den 15 juni och 17 augusti 1915 respektive 10,000 och 13,150 mark, hvaraf förbrukades sammanlagt 19,320 mark 12 penni. Källarena som delvis äro insprängda i berg äro öfverbyggda med hvalf af järnbeton, hvilka ofvantill isolerats med flerdubbel asfalt. Gråstensarbetena utfördes på entreprenad af stenhuggaren A. Elovuori.

Under år 1915 utfördes ännu följande smärre arbeten inom Senatshuset.

Å vinden inrättades en ny brandpostledning samt kompletterades det gamla ledningsnätet för brandposterna. Anslag härför beviljades enligt Ekonomidepartementets Kanslis skrivelse af den 20 juli 1915 med 3,650 mk. Arbetet, som till hufvudsaklig del utfördes af Helsingfors stads vattenledningsverk, kostade i sin helhet 3,247 mark 33 penni.

I stora plenisalen, där de låga, c:a 20 år tidigare uppförda hörnkaminerna, städse visat sig otillräckliga för uppvärmning af rummet samt dessutom öfverklagats osa och sprida sot, uppfördes för en sammanlagd kostnad af 2,499 mark 68 penni 2 stycken större hörneldstäder af kakel, levererade af Wilh. Andstens Fabriksaktiebolag och modellerade delvis, enligt å Öfverstyrelsen uppgjorda ritningar, af skulptören J. Munsterhjelm. Anslaget härför, beviljat enligt Ekonomidepartementets Kanslis skrivelse af den 17 augusti 1915, utgjorde 2,500 mark.

I Kammarexpeditionens i 4:de våningen af flygeln mot Senatstorget belägna lokal, anlades en ny genomgående korridor, hvarjämte ett större rum af-

delades till tvenne och vidtogos särskilda andra, i samband härmed stående ändrings samt reparationsarbeten. Anslaget för dessa arbeten utgjorde 7,900 mark och beviljades enligt Ekonomiedepartementets Kanslis skrifvelse af den 26 oktober 1915. N:o 2,787.

Anslaget för 1915 års allmänna reparationsarbeten utgjorde 14,150 mark och beviljades enligt Ekonomiedepartementets Kanslis skrifvelse af den 15 juni 1915 N:o 1,752. De största reparationsarbetena detta år utfördes i Tryckeri-byggnaden samt i Ekonomi- och Justitiedepartementens lokaler; särskilda mindre arbeten utfördes i andra embetslokaler samt å byggnadens yttre. Af anslaget förbrukades 14,149 mark 51 penni.

Den 27 oktober 1915 vidtogo arbetena med *ombyggnad af Senatshusets flygel mot Riddaregatan* och ställdes för detta ändamål, enligt Ekonomiedepartementets Kanslis skrifvelse af den 26 oktober, till Öfverstyrelsens disposition 50,000 mark. Öfverstyrelsens ursprungliga förslag var att den gamla, två våningar höga flygeln skulle bibehållas i möjligast oförändrat skick och påbyggas med två våningar och beräknades kostnaderna härför år 1915 till 375,000 mark. Vid de noggranna undersökningarna af byggnaden och framför allt grundförhållandena under densamma, som verkställdes på hösten samma år, visade det sig likväl, att flygelns södra hälft till följd af jordmånens och de gamla grundmurarnas beskaffenhet icke under några förhållanden kunde vidare belastas. Vid undersökningen framgick vidare att den norra hälften af flygeln visserligen delvis stod på fast grund, men att de, den gamla kyrksalen omgivande ytterväggarna i andra våningen genom tryck af takstolarna utbugtats i sådan grad att icke heller här en direkt påbyggnad var möjlig. I det slutliga kostnadsförslaget, som med beaktande af dessa förhållanden den 21 mars 1916 insändes till Senaten, var därför endast första våningen af flygelns öfre, norra hälft beräknad att kvarstå, sedan nödiga grundförstärkningar här vidtagits, hvaremot flygeln i öfrigt var beräknad att helt och hållet rivas och ombyggas i fyra våningar. Härigenom möjliggjordes äfven anordnandet af en för förhållandena fullt ändamålsenlig och på samma gång enkel plan samt införande i flygeln af en rymlig och bekväm trappa med entre från Riddaregatan, hvilket icke låtit göra sig, om enbart påbyggnad ifrågakommit.

Kostnadsförslagets slutsumma, beräknad enligt de vid tiden för kostnadsförslagets uppgörande gällande arbets- och materialprisen, var 560,000 mark. Enligt Ekonomiedepartementets Kanslis skrifvelse af den 20 juni 1916, N:o 885 beviljades förutom tidigare ånsagna 50,000 mark yttermera 250,000 mark att disponeras för arbetet under år 1916.

Utbetalningarna vid utgången af år 1916 utgjorde sammanlagdt 284,208 mark 40 penni. Byggnaden befann sig då uppmurad och under tak, hvarjämte

samtliga vaslag af järn- och betong samt trappans järn- och betongkonstruktioner voro utförda.

Flygelns södra hälft är fundamenterad på armerad betong, som i mått af den fasta grundens sluttning nedförts från 3,0 till 5,5 meters djup. Såväl detta fundamenteringsarbete, som alla i byggnaden förekommande järn- och betongkonstruktioner hafva utförts af Finska Aktieföretaget Kreuger & Toll, för en kontraherad summa af 122,300 mark, i hvilken dock ingå trappsteg, mosaikbeläggning af vestibulens och trappans golf och planer samt stålslipning af samtliga betonggolf.

Uppmurningen utfördes på entreprenad af murarna H. Airaksinen, O. Lindholm m. fl., gråstensarbetena, inclusive fasadbebeklädnaden af naturlig sten likaledes på entreprenad af Kiviteollisuuskuunta Pohja r. 1., som likväl icke fullföljde entreprenaden till slut. Plåtarbetet utfördes på entreprenad af firman O. Y. G. W. Sohlberg A. B., med hvilken kontrakt uppgjordes om utförande jämväl af öfriga för byggnaden ifrågakommande plåtarbeten.

Kontrakt om följande arbeten och leveranser uppgjordes dessutom under år 1916:

- med Ois tegelbruk om leverans af tegel
- » handlanden E. Lesch om leverans af takplåt
- » Helsingin Puuseppätehdas om leverans af snickeriarbeten samt
- » Firman A. B. Rob. Huber O. Y. om utförande af värme och vattenledningar, hvarjämte anbud införskaffades och köp afslutades beträffande dörr- och fönsterbeslag, glas, cement samt särskilda andra materialier.

Byggnaden är projekterad att inrymma:

i 1:sta våningens söder om hufvudtrappan belägna del 9 st. embetsrum med en genomgående korridor samt ett förrum, från hvilket är anordnad direkt utgång till gården och hvilket står i kommunikation med flygelns mot Alexandersgatan 1:sta våning;

i 1:sta våningens norr om hufvudtrappan belägna del 2 st. större arkivrum jämte ett till dessa hörande kontorsrum, äfvensom en mindre lokal för en gårdskarlar;

i enhvar af 2:dra, 3:dje och 4:de våningarna, hvilkas planer i hufvudsak äro öfverensstämmande med hvarandra, 17 st. embetsrum af varierande storlek, åtskilda från hvarandra genom en 1,7 met. bred, hela flygeln genomlöpande korridor. I hvarje våning är därjämte förlagd en rymlig tambur samt tvenne toiletter med förrum. I subasementet äro inrymda pannrum och kolupplagsrum för värmeledningen. Midt i flygeln och till hälften utbyggd mot gården befinner sig trappan, i bottenvåningen är anordnad en rymlig vestibul med

tre stycken ingångsdörrar från Riddaregatan; ingångarna ligga inom en mot Riddaregatan öppen loggia.

Fasaderna äro behandlade i fullständig öfverenstämmelse med Senatshusets öfriga fasader.

För 1916 års allmänna reparationsarbeten i Senatshuset beräknades kostnaderna till 33,116 mark 70 penni och beviljades denna summa enligt Ekonomidepartementets Kanslis skrifvelse af den 20 juni 1916 N:o 884. De största arbetena utfördes detta år liksom året förut i tryckeribyggnaden, där bland annat särskilda värme- och vattenledningsremonter förekommo. Mera omfattande remonter och ändringar verkställdes dessutom i Justitieexpeditionens Kammar- och Civilexpeditionernas samt Statskontorets lokaler, äfvensom i Justitieexpeditionens statistiska kontors lokal, hvilken undergick en större reparation i förening med ändring. Sedvanliga, mindre reparationsarbeten utfördes i ett flertal öfriga embetsverks lokaler.

Arbetena i Senatshuset utfördes alla tre åren under uppsikt af arkitekten Hj. Åberg som äfven uppgjort för arbetena erforderliga ritningar och kostnadsberäkningar.

Inspekterande arkitekt för nybyggnaden mot Riddaregatan var t. f. Öfverarkitekten S. M. Schjerfbeck, som jämväl jämte arkitekten Hj. Åberg uppgjort ritningarna till densamma.

Gårdarna 1—3—5 vid Nylandsgatan.

På Öfverstyrelsens anmodan uppgjorde förste Arkitekten N. Meder i samråd med chefskapet för de olika ämbetsverken, som skulle öfverflyttas till gården, förslag till lokaliteternas lämpligaste fördelning, ändring och inredning till ämbestlokaler. Efter det förslaget vunnit öfverhetligt godkännande beviljades under Juli månad 1914 i särskilda poster nödiga anslag för arbetenas omedelbara vidtagande. I september samma år blefvo dessa arbeten så slutförda att ämbetsverken kunde utan hinder flytta in, och inrymdes på följande sätt. Lotsstyrelsens Ritkontor upptog större delen af första våningen mot Skillnaden och Trekants-torget jämte källarvåningen, där särskilt hvalf med värmeledning inrättades för förvarandet af Styrelsens värdefulla kartor och plancher, likaså har hela andra våningen mot Skillnaden ställts till Lotsstyrelsens disposition där Tekniska och Kansliafdelningen inrymdes. Reparationsverkstaden inrättades i källaren mot Georgsgatan. Landtbruksstyrelsen erhöll hela nedre våningen mot Georgsgatan jämte en del af våningen ofvanom, där Statistiska afdelningen och inspektören för hästafvelkontoret inrymdes,

hvarjämte Agrikulturrekonomiska afdelningen erhöll en mindre lokal i femte våningen i samma trappuppgång.

Till tjänstebostad åt Länets guvernör inreddes lokal i tredje våningen mot Skillnaden och Trekantstorget. Tullstyrelsen inrymdes i hela femte våningen och en del af fjärde våningen mot Skillnaden. De öfvriga lokalerna i gården, som tillsvidare icke voro behöfliga för Statsverket, ställdes till privata hyresgästers disposition på årskontrakt mot skälig hyresafgift.

På initiativ af viceordföranden i K. Senaten M. Borovitinoff och på Öfverdirektören W. Barmins anmodan uppgjorde Arkitekten N. Meder ritningar och kostnadsförslag till på- och tillbyggnad å gårdsflygeln med ändamål att denna byggnad skulle förena huskomplexerna mot Georgs- och Skillnadsgatorna och hela gårdsplanen sålunda blifva kringbyggd och alla våningar i gården förenas äfven mot grannens gräns. Den 21 Juli 1914 godkände K. Senaten förslaget och beviljade 50,000: — Fmk. för byggnadsarbetenas utförande, hvilka äfven vidtogo omedelbart och utfördes på entreprenad af firman Lehtinen, Wäänänen & Kumpp, för en summa af 48,000: — Fmk. Som ledande arbetschef fungerade Arkitekten N. Meder. Till hösten hade arbetena skridit så långt att lokalerna kunde ställas till hugade hyresgästers disposition samt slutfördes fullständigt och afsynades af förste Arkitekten W. A. Tötterström den 29 Maj. 1915.

Gården Bergmansgatan N:o 1.

På Generalguvernören F. Seyns framställning rörande utvidgningen af lokaliteterna för generalguvernörskansliet och för att bereda bostäder åt kansliets högre funktionärer beslöt K. Senaten att från gården flytta Lotsstyrelsen till Nylandsgatan 3—5, där motsvarande lokal kunde för ändamålet erhållas, och anmodades Arkitekten N. Meder att omedelbart vidtaga nödiga åtgärder så att Generalguvernörens program skulle kunna snabbast möjligt genomföras. Arbetena vidtogo i Juli 1914, hvarefter nödiga medel till byggnadsarbetena beviljades.

Men då kriget utbröt samma sommar, blef icke Generalguvernörskansliet i tillfälle att begagna sig af de nya lokaliteterna, utan ställdes de till Röda korsets disposition och inrättades till lasarett för sårade krigare. Arbetena slutfördes i slutet af November samma år och stego kostnaderna till 24,400: — Fmk. Som ledande Arkitekt fungerade extra Arkitekten Gunnar Stenius.

Om- och påbyggnad af gårdarna Alexandersgatan 6—8—10 i Helsingfors.

I skrifvelse N:o 1,389 den 31 augusti 1915 anbefalde Civilexpeditionen Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna att vidtaga med diverse ändrings-

arbeten i gårdarna Alexandersgatan 6—8—10 i Helsingfors, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med tidigare å Öfverstyrelsen uppgjorda eskissritningar och approximativt kostnadsförslag. Ett förskottsanslag å 60,000 mark beviljades och arbetet vidtog den 6 därpåföljande september. Till inspekterande arkitekt från Öfverstyrelsens sida utsågs dåvarande Förste arkitekten M. Schjerfbeck, som äfven uppgjort ritningarna, till öfvervakande arkitekt förordnades extra arkitekten T. Montell och till arbetsledare på platsen byggmästaren Joel Johansson.

Byggnadsprogrammet omfattade påbyggnad af en våning å byggnadsflygeln mot Helenegatan, uppförande af nya hufvudtrappor samt en total ombyggnad af byggnadernas inre, i den mån lokalerna successivt kunde beläggas med arbete, för att af de gamla, ursprungligen till privat ändamål uppförda och sedan många gånger ändrade lokaliteterna, erhålla så tidsenliga embetslokaler som möjligt. Arbetet skulle utföras på räkning.

Vid påbyggnad af Helenegatsflygeln höjdes vattentaket med domkrafter, som af Järnvägsstyrelsen ställts till Öfverstyrelsens disposition och uppmurades väggarna efter hand som taket höjts, så att desamma redan i oktober hade uppnått sin blifvande höjd. På grund af att isynnerhet den del af flygeln, som ligger närmast granntomterna åt söder satt sig så mycket att höjdskillnaden vid taklisten på denna punkt och hörnet vid Alexandersgatan utgjorde 26 centimeter, ansågs nödigt verkställa noggranna undersökningar rörande grundförhållandena, för att man icke skulle riskera ett eventuellt ras vid påbyggnaden, detta så mycket mer som i murarna förekommo talrika större och mindre sprickor. Pliktning på platsen visade att fast grund mötte först på djup, varierande mellan 6 och 12 meter. I södra delen af tomten, där den största sättningen i murarna förekom, var djupet till fast grund cirka 12 meter. Öfverst var ett jämförelsevis stadigt 4 meters sandlager, men därunder lösare skikt, till och med så lösa att pliktstången af sin egen tyngd trängde ned ett par meter. Genom att sten-grunden var lagd till närmare 3 meters djup, ansågs det återstående en meters sandlagret ofvan de lösare skikten äga så ringa bärkraft att en effektiv förstärkning af grunden måste företagas. Säkrast hade förstås varit att den sydligaste delen af byggnaden nedrivits och ny grund på pålar nedlagts, men då däraf skulle uppstått stora kostnader och förlängning af byggnadstiden, anmodade Öfverstyrelsen Ingeniören S. Graae att uppgöra ett förslag till grundmurarnas förstärkning med järn och beton. I enlighet med Ingeniör Graaes förslag förstärktes grunden på följande sätt. Genom grundmurarna drogos tvärgående skenor af 3 till 4 meters längd och förbundos dessa sinsemellan medels rundjärn. En stadig betonplatta, väl förankrad i grundmurarna, gjöts omkring det tidigare nedlagda järnskelettet. Mot gårdssidan, där yttermuren buktat ut vidpass

150 millimeter, antagligen genom trycket af hvalfbågar och hvalf i första våningen, uppfördes en massiv kontrefor, stående på en liknande betonplatta, som ofvan antydts, samt förstärktes ytterligare murarna genom grofva järnsteg inne i vaslagen, fästa med muttrar och brickor på murarnas yttre sidor. Genom dessa försiktighetsmått ha murarna erhållit sådan stabilitet, att tillsvidare ingen sättning eller ens några nya sprickor visat sig, oaktadt, som tidigare nämnts, huset höjts med en våning.

Ursprungligen var meningen att uppföra mellantaken af järnbeton. Priset på både cement och järn hade dock stigit och visade tendens att än yttermera stiga, hvilket såsom enhvar vet, äfven skedde. Öfverstyrelsen beslöt därför att vaslagen skulle utföras af trä, af hvilket material de äfven äro i de äldre delarna af byggnaderna. Vid rifning af Senatshusets flygel mot Riddaregatan erhöles en del användbara vasor, hvarigenom priset å mellantaken i viss mån nedtrycktes. För de nylagda golfven anskaffades, på grund af de stigande prisen, icke linoleummattor, såsom tidigare var ämnadt, utan blefvo golfven endast fernissade och lackerade. I stället för att uppföra mellanväggarna förslagsenligt af luginomassa gjordes dessa af trä, dels rappade, dels öfverspända med papp, då lugino under kriget ej stod att erhållas. Trapporna utfördes såsom afsedt var af cementmosaik, hvaremot trappbarriärerna af sparsamhetsskäl gjordes af trä i stället för smidesjärn.

Vid arbetets början var icke afgjort för hvilka embetsverk lokaler skulle inredas, men har under arbetets gång omsider bestämts bl. a. att Medicinalstyrelsen skulle disponera öfver byggnadens tredje våning i den utsträckning det komme att visa sig erforderligt. För Länslandtmäterikontoret, som tidigare innehaft en del rum i första våningen mot Helenegatan, inreddes andra våningen utmed hela fasaden åt Helenegatan, samt några rum i flygeln mot Alexandersgatan. Länslandtmäterikontorets förra lokal åter öfverlämnades åt Senatens arkiv.

Under den treårsperiod 1914—1916 Öfverstyrelsens här föreliggande berättelse omfattar, har för ombyggnadsarbetena i gårdarna Alexandersgatan 6—8—10 beviljats följande anslagssummor. Enligt Civilexpeditionens skrivelse N: 1,389 den 31 augusti 1915 60,000 mark och enligt samma expeditions bref den 14 mars 1916 76,000 mark, eller in summa Fmk 136,000. Uti berättelsen för treårsperioden 1917—1919, under hvilken tid arbetena böra kunna slutföras, kommer att ingå en utförlig framställning om dispositionen af de ombyggda embetslokalerna, de under arbetet anlidade större leverantörerna och installationsfirmorna, samt totalkostnaden för hela byggnadsföretaget, utfört under det pågående världskriget med dess oberäkneliga prisstegringar såväl å material som arbete.

Koivula uppföstringsanstalt.

Såsom bostad för innehafvaren af den nyinrättade Öfverlärarebefattningen å Koivula uppfördes år 1914 en nybyggnad, som dessutom inrymde bostad för väktare. Ritningarna till byggnaden uppgjordes å Öfverstyrelsen för Allmänna byggnaderna af Första arkitekten Hugo Lindberg och byggnadsarbetet utfördes genom Länsbyggnadskontoret som företrädde af arkitekten A. Siitonen. Anslag Fmk 33,800: -- beviljade Civilexpeditionen i skrifvelse n:o 448 af den 24 mars 1914.

Sädesmagasinen i Sandvikshamnen och Hafshamnen i Helsingfors.

I sammanhang med provianteringsfrågan väcktes under krigsåret 1916 frågan om uppförande af magasin för uppbevarande af säd å särskilda orter vid finska kusten. Bland annat beslöts att i Helsingfors uppföra 3 st. proviantmagasin, två innanför Busholmen i Sandvikshamnen samt 1 i Hafshamnen. Ritningarna jämte kostnadsförslagen uppgjordes å Öfverstyrelsen för Allmänna byggnaderna af arkitekten, baron K. A. Wrede och lämnades byggnadernas uppförande åt Länsbyggnadskontoret. Arbetena utfördes på entrepenad af byggmästarefirman Lehtinen ja Kump. Entreprenadsummans storlek utgjorde 136,270 mark. Å Länsbyggnadskontorets vägnar öfvervakades arbetena af arkitekten Gunnar Stenius. Anslag för arbetet beviljades den 14 sept. 1916 genom Handels- och Industriexpeditionens bref n:o 4,910.

I sammanhang med ofvanstående må nämnas att förutom de sedvanliga årsreparationerna utfördes smärre installations- och nybyggnadsarbeten i flere af statsverkets byggnader i Nylands län och må här i korthet anföras följande af Kejsarliga Senaten beviljade anslag för dylika arbeten, hvars ringa omfång icke gifva anledning till utförligare redogörelse.

Just. exp. bref n:o 970 af den 20/6 1916 Fmk. 3,855: — för utvidgning af tvättstugan och komplettering af aflöpps- och vattenledningssystemet å *Wuorela Uppföstringsanstalt* i Wichtis.

Handels- och Industriexp. bref n:o 154 af den 26/1 1915 Fmk 1,650: — för omläggning af elektriska ledningarna i Konstföreningens galleri i *Ateneum* i Helsingfors.

Écklesiastikexp. bref n:o 472 af den 8/4 1914 Fmk 3,050: — för grundlig reparation och ombyggnad af den nya gårdskarlsbostaden i *Svenska Fruntimmer-skolan* i Helsingfors, den gamla inreddes till tvättstuga.

Civilexp. bref n:o 1,442 af den 7/9 1915 Fmk 9,200: — för inredandet af ett nytt laboratorium i 2:dra våningen af *Nya Klinikum* i Helsingfors för prof. Tallqvists räkning.

Civilexp. bref n:o 1,082 af den 27/6 1916 Fmk 3,200: — för grundlig reparation af underläkarens bostad å *Kirurgiska sjukhuset* samt för inredandet af vattenklosetter såväl till denna, som till assistentens bostad.

Åbo och Björneborgs län.

Under åren 1914 och 1915 utförda arbeten inom länet finnes upptagna dels under *Ecklesiastik expeditionen* dels i *Medicinalverkets* berättelse.

År 1916.

I Åbo stad har under det förgångna året inga nybyggnadsarbeten förekommit och endast för ökad bekvämlighet några mindre ändringar utförts i Landskontorets och Länslandtmäterikontorets rum uti f. d. Akademihuset.

I landsorten har endast i Käyrå skyddshem byggts en mindre badstuga af trä samt ett svinhus med nedre delen af kalkbeton och öfre af trä. Genom ett extra beviljad anslag å Fmk 1,100: — hafva dessa byggnader numera kunnat utföras i något så när passabelt skick, hvilket eljes till följd af de små ursprungliga anslagen, varit ogörligt. Det är endast genom iakttagandet af den största sparsamhet de nu snart kunna framställas till afsyning som färdiga, uppförda så att säga på »Landtmannavis».

De olyckliga tider som nu äro rådande visa sig äfven uti det stora antal arbeten, som icke kunnat under året slutföras, utan måste reserveras kanske till en obestämd framtid. Tillhoppa tretton sådana äro nu därtill framställda, däraf tre stycken ända från år 1914. Då uppsköts deras utförande, emedan prisen voro dubbelt-så höga som när förslagen gjordes, nu äro prisen fem gånger högre, hvartill kommer att flere slag av material knappast står att fås.

En annan direkt följd af kriget är att sedan af Statsverkets byggnader för militärinkvartering blifvit upptagna kurhusbyggnaden uti allmänna sjukhuskomplexen i Björneborgs stad, Tull- och Posthusbyggnaden på Eckerö samt f. d. Elementarskolan i Mariehamn byggnader ingen årsremont alls kunnat utföras. Enligt hörsägen torde inredningen i alla vara mycket medfaren.

Långa dröjsmål och många omgångar hafva vållats af svårigheten att erhålla behöfligt tillstånd att få afresa till Åland, icke allenast för arbetsledaren och arbetarena utan äfven för kontorsföreståndaren. Därför blef äfven både afsyningen och anteckningen af årsremonterna ovanligt sent verkställda detta år, hvilket dock för pröfningen af arbetenas hållbarhet icke var till skada.

På Kustö har under sommaren ett större område utbrutits både för att skydda fornborgen samt erhålla odlad jord för vekten, i ändamål att bereda honom möjlighet att vistas hemma och dymedels bättre kunna öfvervaka det för hvarje år ökade antalet besökande. Förut var han tvungen att söka sig annan arbetsförtjänst under veckans arbetsdagar. Områdets form och storlek betingades även af nödvändigheten att för framtiden fridlysa slottets vordna begravningsplats, belägen på den s. k. Kapelladelen.

Med de höga arbetslöner hvilka kontoret nödgats utbetala åt de arbetare, hvilka nedlätit sig taga anställning vid behöfliga arbeten, har några strejker icke kunnat förekomma. En lättstött, missnöjd arbetare har helt enkelt aflägsnat sig från en arbetsplats, som icke anstod honom och med känslor af oblandad tillfredsställelse hälsats välkommen på annan plats.

Alla pris både för materialier och arbetskraft hafva endast »gissningsvis» kunnat upptagas. Dagens pris äro icke ens med säkerhet morgondagens, då prisförhöjningarna både snabbt och oväntat inträffa.

Att således våga förutsäga hur förhållandena möjligen komma att gestalta sig är lönlöst.

Hvarje kommande dag måste hafva sin omsorg.

Tavastehus län.

Tavastehus länslandtmäterikontor.

Medelst reserverade medel från anslaget för husets uppförande har på våren 1914 vedkällargolfvet i sin helhet belagts med cementbeton, för hvilket kostnaden steg till 299 mark 94 penni.

Tekniska läroverket och industriskolan i Tammerfors.

Frågan om grundläggande af en teknisk mellanskola i Finland är af gammal datum. Så uppgjordes redan år 1874 af den komite, som då skapade förslag till handtverks- och industriskolors grundande i landet, äfven ett förslag till industriskolors grundande med högre teknisk undervisning, Som känt förföll förslaget rörande dessa skolinrättningar.

Först efter ett af doktor H. M. J. Relander vid tekniska klubbens i Tammerfors sammanträde den 8 mars 1902 hållet föredrag, beträffande behovet af en dylik teknisk mellanskolas inrättande, kom frågan därom på dagordningen och tilldrog sig isynnerhet den civiliserade tekniska allmänhetens uppmärksamhet. Härefter behandlades frågan vid särskilda tekniska föreningsars, lärarnes vid polytekniska institutet och industriskolelärarekårens sammanträden, hvil-

kas yttranden insändes till Handels- och Industriexpeditionen i Kejslerliga Senaten.

I anledning häråf nedsatte denna expedition i skrifvelse af den 5 april 1906 en komite, bestående af ingenjören, friherre K. E. Palmén som ordförande samt ingenjör K. Appelberg, rektorn, filosofiedoktorn H. M. J. Relander, läraren vid polytekniska institutet, ingenjör A. U. Albrecht, industriskolelektörerna, arkitekten J. Stenbäck, ingenjör A. Huikarinen och ingenjör B. Wuolle såsom medlemmar med lektor J. Reuter som sekreterare, åt hvilken bland annat lämnats i uppdrag att inkomma med yttrande och förslag till ett dyligt tekniskt läroverks inrättande. Det affordrade yttrandet stod färdigt i tryck den 2 juni 1907, hvåri komiten bland annat föreslagit ett dyligt läroverks grundande och dess placering i Tammerfors.

Läroverket vidtog med sin verksamhet den 1 september 1912, inrymd uti för ändamålet hyrda lokaler.

För uppförande af ett eget hus för tekniska läroverket och industriskolan erhöil statsverket från Tammerfors stad tomten N:o 37 i VII:de stadsdelen. Efter detta erhöil Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna i uppdrag att uppgöra ritningar och kostnadsförslag till ett samfält hus för förenämnda skolinrättningar, och öfverlämnades ritningarnas och kostnadsförslagens utarbetande till förste arkitekten Ric. Björnberg. Sedan detta skett insändes ritningarna för husets uppförande, jämte kostnadsförslaget, hvilket belöpte sig till 998,000 mark, till Kejslerliga Senaten.

Sedan Hans Majestät Kejsaren, på därom gjord underdånig framställning genom nådigt reskript av den 8/21 mars 1913 täckts i nåder tillåta, att, för uppförande af byggnad för tekniska läroverket och industriskolan i Tammerfors stad, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af Öfverstyrelsen uppgjorda ritningar, samt till betäckande af de i samband med byggnadsföretaget varande kostnaderna för aflopps-, ventilations-, vatten-, värme-, ljus- och kraftledningar med tillhörande ångpannor och öfriga apparater, äfvensom läroanstaltens flyttning i den nya byggnaden, af allmänna statsmedel finge användas ända till 730,000 mark, att utbetalas under åren 1913, 1914 och 1915, har Kejslerliga Senaten i skrifvelse från dess Handels- och Industriexpedition af den 18 april 1913 anbefallt Öfverstyrelsen att i enlighet med skrifvelsen åtföljande ritningar och kostnadsförslag snarast möjligt vidtaga med ifrågavarande byggnadsarbete, för hvilket under åren 1913 och 1914 finge användas ända till 250,000 mark hvardera året och återstoden under året 1915.

Enär uti omförmälda anslag ingår 22,000 mark för läroanstaltens inflyttning och installation i den nya byggnaden, utgör det beviljade anslaget för själfva byggnadens uppförande 708,000 mark.

Då detta anslag sålunda med 290,000 mark understiger kostnadsförslagets slutbelopp för hela byggnadens uppförande, befanns det nödvändigt och lämpligast att vid uppförandet bortlämna sidopartiet af byggnaden mot Laiskolan kuja och Pyynninkintie eller den del af huset, som närmast projekterats för industriskolans behof.

Att inspektera byggnadsarbetet utsåg Öfverstyrelsen förste arkitekten Ric. Björnberg, medan extra arkitekten S. Michailow förordnades att öfvervaka arbetet.

Efter behörigen utlyst kungörelse om inlämnande till Öfverstyrelsen af anbud att på entreprenad uppföra byggnaden, därifrån likväl undantagna bettonmellangolfven, centralvärme- och ventilationsanläggning, vatten- och afloppsledningar, elektrisk installation- och lampor, elektrisk hiss samt gårdens planering och inhägnad, antog Öfverstyrelsen byggmästaren J. Anderssons från Tammerfors inlämnade anbud (det lägsta), lydande å 412,000 mark, samt afslutade med honom entreprenadkontrakt den 19 juli 1913.

Något förrän detta kontrakt afslutats, eller den 8 juli, och utan att Öfverstyrelsen därom på förhand blifvit meddelad, insände tekniska läroverkets lärare Yrjö Kauko, Mikko Heikinheimo och Paavo Pero till Industristyrelsen en skrifvelse med anhållan att sådana tillbyggnads- och förändringsarbeten blefve vidtagna uti det redan till utförande anbefallda arbetet, att ett ökad utrymme speciellt för laboratorier därigenom uppnås.

Efter det Öfverstyrelsen erhållit i uppdrag att i grund af förenämnda lärares skrifvelse uppgöra härför nödiga ritningar och kostnadberäkning, anbefalldes Öfverstyrelsen byggnadsarbetets ledande arkitekt att, sedan respektive lärares önskningsmål ännu hörts, härför utarbета ritningar samt uppgöra kostnadsförslag och arbetsbeskrifning.

Dessa tillbyggnads- och ändringsarbeten afsåg hufvudsakligen:

1:o Utgräfnig af hela den inre gårdsplanen i och för beredande af nödigt utrymme för tvänne ångpannerum med därtill hörande förvaringskällare för diverse bränslesorter samt de i de fastställda ritningarna projekterade ångpanne- och bränsleupplagsrummens omdaning till maskinlaboratorier;

2:o Aflägsnandet af de i källarvåningen projekterade frukost-, rök- och afklädningsrummen om möjligt äfven afträdet, enär förenämnda herrar lärare ansågo dessa bekvämlighetsrum taga ett för stort utrymme i anspråk och till en del onödiga, hvarjämte af det sålunda vunna utrymmet möjligen kunde till laboratorierum användas;

3:o Inredning af ett afträdesrum å vinden i husets midtelparti mot Pyynninkintie samt ett mindre dylikt på sidan om korridoren och mot yttre gårdsplanen; och

4:o Det för industriskolans behof afsedda trapprummets förseende med steg, podester och trappbarrier af samma slag, som i de öfriga hufvudtrapporna jämte en mindre tillbyggnad till detsamma.

Sedan Kejsrerliga Senaten i skrifvelse af den 5 september 1913 beviljat för arbetets utförande ett af Öfverstyrelsen anhållet tillskottsanslag å 30,000 mark, öfverläts detta arbete, som beräknats medföra en kostnad af 60,000 mark, åt byggmästar J. Andersson mot en summa af 479,000 mark, enligt afslutadt kontrakt af den 13 september 1913.

I december månad samma år yrkades åter från lärarkollegiets sida på diverse förändringars utförande. Denna gång voro önskningarna följande:

1:o Att det projekterade genombrutna gjutjärnsmellangolfvet i bokmagasinet utbytes mot golf af armerad järnbeton;

2:o Att mellanväggen i hvardera lärarerummet aflägsnas;

3:o Att förbindningstrappan i bokmagasinet förflyttas från dess midt till rummets venstra kortvägg;

4:o Att uti bokmagasinets kortväggar anbringas en dörr till hvardera trappans mellanpodest;

5:o Att cementtrappan i fysikaliska laboratoriet ersättes med en af gjutjärn utförd spiraltrappa;

6:o Att en tunn mellanvägg utföres i de två för fysikaliska laborationer afsedda rummen;

7:o Att ett klosettrum inredes för afdelningen för profning af väfverialster; och

8:o Att det gamla hisschaktet inredes till förvaringsskrubbar och att ett nytt schakt utföres på ett för ändamålet mera lämpligt ställe.

Då utredning vunnits att kostnaden för dessa förändringsarbetens utförande ej steg till ett nämnvärdt större belopp; blefvo de af Öfverstyrelsen godkända och anbefallda till utförande.

Den för skolans centraluppvärmning och -ventilation nödvändiga maskinella anläggningen har efter anbuds införskaffande, enligt kontrakt af den 24 oktober 1913 bortgifvits till utförande åt firman A/B Rob. Huber O/Y i Helsingfors mot en summa af 49,770 mark, uti hvilket belopp dock icke inbegripits ventilationstrummors och sugskorstenars uppbyggande å vinden.

Enligt detta anbud sker uppvärmningen medels lågtrycksånga och har för ändamålet projekterats två fristående tackjärns-sektions-lågtrycks-ångpannor af Strebels system, typ Catena, hvardera med 53 m²s eldyta. Såsom värmekroppar har projekterats uteslutande släta radiatorer, uppställda på konsoler i källarvåningen, för öfrigt på fötter.

Ventilationen äger rum dels centralt med förvärmad luft från två varmkammare i källaren, dels med lokal ventilation. Ventilationen i rum med varmluftsventilation kan äga rum med $2\frac{1}{2}$ gånger kubikinnehållet luft för klassrum, $1\frac{1}{2}$ gånger för verkstadsrum samt en gång för korridorer och öfriga rum, allt per timme.

Enär tomtens grund, enligt en af stadsarkitekten L. Pettersson i november 1911 gjörd undersökning emot all förmodan befunnits vara behäftad med jäslera, dysand och källsprång utan att fast grusbotten kunde träffas på mindre än 8 m:s djup i medeltal, blef det af nöden, sedan Öfverstyrelsen konsulterat med läraren vid tekniska högskolan, ingenjör Jalmari Castren, att utföra grundningen med järnbetonpålar med därpå hvilande järnbetonbalkar och -plattor. Uppgörandet af nödiga ritningar och konstruktionsberäkning för grunden öfverlämnades därpå åt ing. Castren.

Den kostnad denna konstgjorda undergrund jämte öfriga till grundningen hörande arbeten kräfft, belöper sig till 125,000 mark.

Byggnadsarbetet vidtog den 28 juli med jordutgräfningsarbeten för grundmurar, källarrum samt frisklufts- och andra kanaler under källargolfvet, och bedrefs så att arbetet var slutfördt i augusti 1913.

Den 6 augusti begynte gjutning af betonpålar och den 25 september kunde pålarnas nedslagning vidtaga. I medlet af november voro samtliga pålar neddrifna.

De på pålarna hvilande järnbetonbalkarnas och -plattornas gjutning tog sin början den 25 oktober och i slutet af november stod detta arbete färdigt.

Härjämte pågick grundmurarnas uppförande, hvilka gjutits af cementbeton, och afslutades detta arbete under senare delen af december månad.

Härutöfver igångsattes stenhuggningsarbetet den 19 november, och en stor del däraf blef utfördt vid årets slut. Hela sockeln stod färdig i april 1914 och samtidigt därmed äfven till källarvåningen hörande tegelväggar.

Utförandet af vatten- och afloppsledningarna gafs på entreprenad för en summa af 15,100 mark åt firman K. F. Dunderberg från Tammerfors medels kontrakt, som underskrefs den 24 oktober 1913, och vidtogo dessa arbeten, först med ledningarna utomhus i början af året 1914.

Något senare, nämligen den 3 mars 1914 afslutades kontrakt med firman Siemens & Halské från Helsingfors om anskaffandet och uppförandet af en elektrisk hiss för persontrafik enligt inlämnat anbud som slutade med Fmk 6,060: —. Hissen, som placerades midtemot (den venstra) hufvudtrappan i ett schakt invid hufvudkorridoren, går genom alla våningarna ända ifrån källarvåningen upp till vinden.

Sedan nödiga konstruktionsritningar och -beräkningar för järnkonstruktions- och andra rumkonstruktioner anskaffats och dessa enligt erhållet uppdrag blifvit granskade samt därvid i vissa delar ändrade af ingenjör Jalmari Castren, igångsattes dessa arbeten i maj 1914. Utförandet öfverlämnades till firman Tampereen-Sementtivalimo & Rautabetoni O/Y för en summa af 81,194 mark medels kontrakt, som undertecknades den 8 juni 1914.

Därefter fortgingo murnings- och samtidigt med dessa äfven järnkonstruktionsarbetena våning för våning, så att stenväggarna och betonghvalfven stodo färdiga vid början af augusti månad och uppresningen af takstolskonstruktionerna kunde vidtaga.

Därpåföljande yttre rappnings- och putsningsarbeten slutfördes i september 1914, och blef huset samtidigt äfven taktäckt.

Det redan tidigare påbörjade inredningsarbetet fortsattes härefter i dess fulla omfång med utförandet af trappor, tunnna mellanväggar, montering af värmeledningar och -radiatorer, vatten- och afloppsledningar m. m. Äfven inre gårdsplanen blef asfaltbelagd i december 1914.

Rappningsarbetena å inre tak och väggar påbörjades i början af januari 1915 och slutfördes i mars samma år.

Den 30 januari 1915 uppgjordes mellan Öfverstyrelsen och firman Sähkömekaaninen Konepaja i Tammerfors, innehafvaren W. Arborelius, kontrakt om utförandet af elektrisk belysningsinstallation och kraftanläggning enligt inlämnadt anbud å 14,990 mark. Ledningarna skulle enligt projektet anbringas inuti kautschuckerade rör, hvilka skulle intäckas uti vägg- och takrappningen; samtliga dessa rör blefvo anbragda i maj 1915.

I april samma år voro fönstren och dörrarna inpassade och vidtog målningen af dem äfvensom andra målningsarbeten strax därpå.

Enligt kontrakt med hufvudentreprenören skulle golfven i de flesta rum beläggas med inlaidkorkmatta N:o II, men då till följd af världskriget denna kvalite ej kunde i så stor mängd erhållas, fick entreprenören tillstånd att i stället använda inlaidmatta N:o III. Sedan afjämningen af betongolfven blifvit utförd och den 7 april 1915 af arkitekten R. Björnberg granskad och godkänd, vidtog golfbeläggningen med mattor, dock tillvidare utan klister, när fara förelåg, att deras fasttorkning ej hade skett regelmässigt i huset, som ännu var fuktigt till följd därpå att värme- och ventilationsinrättningen i brist på pannor ej varit i funktion under föregående vinter.

Med firman »Taidetakomo Koru» uppgjordes den 2 juni 1915 kontrakt om leverans af belysningsarmatur jämte därtillhörande lampor enligt anbud, som slutade å belopp Fmk 5,015: 15.

Vatten- och afloppsledningsarbetena blefvo så godt som färdiga i medlet af juni, nämligen med undantag af sådana som voro beroende af ångpannornas uppsättning; sedan de sistnämnda i augusti 1915 blifvit uppställda, slutfördes snart äfven vattenledningsarbetet.

Till följd af delvis redan relaterade, delvis andra på krigstiden beroende svårigheter, hade de skilda entreprenörerna och leverantörerna icke kunnat fullborda sina arbeten i kontraktsevenlig tid, utan anhöll en del af dem om tidens förlängning, i några fall till och med flere gånger, hvilket också beviljades. Dock hade man lyckats på sommaren 1915 få huset så pass färdigt, att de skilda läroverken kunde inflytta. För detta ändamål anställdes å byggnaden den 6 augusti afsynig af rektorn L. E. Kjöldman såsom ombud för Industristyrelsen och arkitekten M. Schjerfbeck såsom ombud för Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna. Vid synen befanns byggnadsarbetet vara i hufvudsak slutfördt, och kunde då följande rum som fullt färdiga öfverlämnas till respektive skolmyndigheters disposition: uti källarvåningen eldarens lokal, källarens korridor och elektrotekniska laboratoriet, uti första våningen ett fysikaliskt och ett elektrotekniskt laboratorium, uti andra våningen papperssalen och pappersafdelningens ritsal samt uti tredje våningen torr- och våtfärgerirummen, kemiskt laboratorium jämte rum för lärare, svafvelväterum, lagerrum och vågrum; i de öfriga rummen hade ej korkmattorna ännu kunnat fastklistras.

Därefter fortsattes med särskilda återstående bl. annat mindre efterputsningsarbeten; belysningsarmaturen blef fullt färdig i oktober; personhissen godkändes slutligen af Tammerfors stads hissinspektörer den 16 oktober 1915.

Yttre planerings- och inhägnadsarbeten gafs till utförande åt byggmästaren J. Andersson medels entreprenadkontrakt af den 26 oktober för en summa af Fmk 13,558: 50. Den 13 januari 1916 slöts ännu kontrakt om diverse planeringsarbeten å tomten med trädgårdsmästaren Onni Karsten enligt anbud som belöpte sig till Fmk 513, 55.

Vid sidan af och delvis samtidigt med de på grund af särskilda kontrakt utförda arbeten har en mängd förekommande mindre kompletteringsarbeten utförts på räkning enligt ledande arkitektens förslag. Sådana voro följande, uppräknade i den ordning de af Öfverstyrelsen godkäfts till verkställande:

År 1914:

- 1) Rensningsluckor till värmeledningskanaler; (Öfvns bref 21/5).
- 2) Särskilda byggnadstekniska arbeten, som föranleddes af central-värme och ventilationsanläggningens utförande; (Ö. b. 6/10).
- 3) Ventilationstrummor å vinden jämte utsugningsskorstenar upp till taket; (Öf. b. 20/10).

År 1915:

- 4) Asfaltisolering af mellangolfven för friskluftskamrarna; (Öf. b. 12/2).
- 5) Lärarepodierna i de skilda föreläsningssalarna; (Öf. b. 20/4).
- 6) Förseendet af rummen med numror och inskriptioner; (Öf. b. 30/4).
- 7) 3 st. vattenklosetter till vindsvåningen; (Öf. b. 4/5).
- 8) Flaggstång å taket; (Öf. b. 21/5).
- 9) Öljemålning af trappornas sidostycken; (21/5.)
- 10) Landgångar och stegar öfver ventilationstrummorna å vinden; (28/5).
- 11) En extra boning af korkmattor samt messingskenor å kanterna af lärarepodierna; (Öf. b. 13/8).
- 12) Asfaltering af vindsgolfvet, hvilket enligt på förhand inlämnadt anbud utfördes af K. B. Saarela O/Y; (Öf. b. 20/8).
- 13) Förlängning af div. dragrör från laboratorieskåp och en del W. C. å vinden ända upp till och ofvan vattentaket; (Öf. b. 3/12).
- 14) Slutningsmekanism till dörrar å elevernas klosetter; (Öf. b. 28/12).

År 1916:

- 15) Kraftledningarna till ventilationsmotorerna; (Öf. b. 10/3).
- 16) Isolering af utsugningsrören å vinden; (Öf. b. 27/4).
- 17) Trappstegar och gångbanor å vattentaket; (12/5).
- 18) Förlängning af ventilationsrören från klosettrummen ofvanom vattentaket; (Öf. b. 30/5).
- 19) Tvänne stycken affalsbehållare af trä; (Öf. b. 16/6).

Härvid kan också nämnas, att Handels- och Industriexpeditionen i skrifvelse N:o 2,627 af den 10 augusti 1915 från byggnadsanslaget beviljade 33,415 mark 50 penni för anskaffande af möbel etc. till de skilda lokaliteterna, hvilken summa öfverfördes till lärarkollegiernas disposition.

Sedan samtliga till byggnadsföretaget hörande arbeten, fränsetd några detaljer i vissa maskintekniska anläggningar, hvilkas fullbordande tills vidare mött på öfvervinnerliga hinder, på sommarn 1916 kommit så långt att de kunde anses som färdiga, värkställdes afsyning af hela byggnadsarbetet. Detta skedde den 6 september 1916, och afsynades då af Öfverstyrelsens för allmänna byggnaderna ombud, t. f. Öfverarkitekt S. M. Schjerfbeck och Industristyrelsens ombud, arkitekt Birger Federley i närvaro af Tekniska institutets rektor, ingenjören Uno Jansson, Industrikolans rektor, ingenjören L. Kjälman, föreståndaren för Tavastehus länsbyggnadskontor, andra arkitekten S. Michailow, den numera arbetsledande extra arkitekten K. Kontio samt entreprenören, byggmästaren J. Andersson.

I:o) det till hufvudentreprenören hörande byggnadsarbetet, hvilket godkändes, enär förhållandena varit sådana att arbetet i sin helhet icke kunnat slutföras i kontraktsevenlig tid, och öfvertogs byggnaden för Industristyrelsens räkning;

II:o) inhägnads- och planeringsarbetet, samt

III:o) planteringsarbetet, hvilka äfvenså godkändes.

På grund af förut framförda skäl hafva centraluppvärmnings- och ventilationsanläggningen ännu icke blifvit afsynade eller fullständigt godkända.

Forstliga övningsstationen i Juupajoki.

På grund af gjord anhållan beviljade Senaten i Ecklesiastikexpeditionens skrifvelse af den 1 maj 1914 ett anslag stort 800 mark för uppförande af en ny lada och redskapslider för stationens behov. I brist på virke kunde byggnaden uppföras först följande år 1915, hvilket skedde genom Länsbyggnadskontorets i Tavastehus försorg med 800 marks kostnad. Byggnaden afsynades af länsarkitekten A. W. Stenfors.

Kotiniemi uppfostringsanstalt.

Från år 1915 må omnämnas ett tillfälligt reparationsarbete, nämligen iståndsättande af ett genom direktören Tunkelo tidigare uppfördt fähus å Kaurismäki utparcell. För ändamålet beviljade Justitiexpeditionen i skrifvelse N:o 1,406 af den 30 oktober 1915 ett anslag af 2,000 mark, och utfördes arbetet genom Länsbyggnadskontorets i Tavastehus försorg.

Den 6 juni 1916 beviljade Justitiexpeditionen i bref N:o 895 ett 2,000 marks anslag för uppförande af ett nytt skjul för körredskap, hvilket under Länsbyggnadskontorets i Tavastehus ledning utfördes af anstalten ifråga samt afsynades den 23 januari 1917 af andre arkitekten S. Michailow.

Emedan antalet bostäder för gifta uppsyningsmän å anstalten visat sig vara för litet, beviljade Senaten på grund af uppgjort förslag i Justitiexpeditionens bref af den 6 juli 1915 ett 22,000 marks anslag för uppförande af en ny bostadsbyggnad jämte uthus för 3 sådana familjer, med ett rum och kök för enhvar. Efter sedvanlig entreprenadauktion öfverlämnades arbetets utförande, förutom vattenledningsarbetena och yttre brädfodringen åt byggmästaren Anton Salminen från Koskis för en summa stor 12,500 mark medels entreprenadkontrakt, som undertecknades den 28 september 1915. Strax därefter

vidtog Salminen med anskaffandet af byggnadsmaterial och på vintern 1916 med utförandet af själfva byggnadsarbetet, dock icke med sådan energi eller sakförstånd som rådande krigstid jämte därmed förenade svåra förhållanden kräfde. Följden blef att arbetets fullbordande fördröjdes under allehanda förvecklingar månad efter månad, så att vid slutet af år 1916 endast väggarna och vattentaket stodo färdiga, medan största delen af inredningsarbetet m. m. ännu var ogjort. Arbetets slutförande och dess senare skiften komma sålunda att höra till berättelsen öfver härnästföljande treårsperiod.

Mustiala skogsparksområde.

Den 12 september 1916 beviljade Jordbruksexpeditionen i bref N:o 1604 ett anslag stort 1,150 mark för verkställande av mindre nybyggnads- och byggnadsändringsarbeten, i uthusbyggnaderna å Salois skogvaktareboställe i enlighet med ett långt tidigare uppgjortt kostnadsförslag, så att man senare var tvungen att hemställa om tillskott. Arbetet påbörjades vid slutet av år 1916 så att närmare beskrifning om arbetet kan hänföras till nästföljande byggnadsstatistiska berättelse.

Wiborgs län.

Sippola uppfostringsanstalt.

Sedan direktören vid Sippola uppfostringsanstalt ingått med framställning till Fångvårdsstyrelsen om utarbetande af ett förslag till framtida utvidgning af anstalten uppdrog Öfverstyrelsen, till hvilken ärendet hänskjutits, åt extra arkitekten Georg Fraser att efter samråd med anstaltens föreståndare inkomma med utlåtande och förslag i sak. Sedan förslaget godkännts med diverse ändringar hvad tiden för de projekterade byggnadernas utförande vidkommer, ingick Öfverstyrelsen till Senaten med framställning om beviljande af nödigt anslag för en ny byk- och badstuga af beton, hvilken enligt förslaget borde till först uppföras. I skrifvelse N:o 922, för den 21 juli 1914, godkände Justitieuxpeditionen denna hemställan och beviljade för ändamålet ett anslag af 28,300 mark. Arbetets utförande uppdrogs åt länsbyggnadskontoret i Viborg, och påbörjades detsamma i september 1914 samt slutfördes påföljande år då afsyning verkställdes den 21 oktober af andre arkitekten Allan Schulman i närvaro af anstaltens föreståndare.

Ihantala provisoriska uppfostringsanstalt.

På grund af att antalet interner i hög grad ökats utöfver den mängd anstalten ursprungligen afsetts för, blef en tillbyggnad omfattande en större sofsal samt ett dagrum nödvändigt, hvarför Justitieexpeditionen, på framställning af Öfverstyrelsen, den 23 oktober 1915 beviljade ett anslag af 4,000 mark. Arbetet utfördes af anstalten under länsbyggnadskontorets i Viborg ledning och afsy- nades den 31 oktober 1916.

För uppförande af en ny verkstadsbyggnad, i enlighet med å Öfverstyrelsen uppgjorda ritningar och förslag, beviljade Justitieexpeditionen den 6 juni 1916 ett anslag af 8,900 mark. Arbetet påbörjades samma år.

Polishäktet vid Elisenvaara järnvägsstation.

Då behovet af ett polishäkte vid Elisenvaara järnvägsstation blifvit oaf- visligt, beviljade Civilexpeditionen på framställning af guvernören i Viborgs län, i skrifvelse N:o 710, för den 8 april 1914, ett anslag af 8,900 mark för uppfö- rande af en dylik byggnad i enlighet med å länsbyggnadskontoret i Viborg upp- gjorda ritningar och kostnadsförslag. Byggnadsarbetet, som öfvervakades af länsbyggnadskontoret, öfverlämnades på entreprenad åt byggmästaren L. L. Leivo, hvilken omedelbart vidtog därmed, och slutfördes detsamma på hösten samma år, då afsyning verkställdes den 14 oktober.

St Michels län.

I Puumala kyrkoby uppfördes å prästgårdens mark, en ny polisbyggnad, för hvilken beviljats 6,000 mk enligt Civilexpeditionens skrifvelse af den 8 april 1914. Byggnaden uppfördes af trä och innehåller densamma trenne fång-för- varingsrum, ett undersökningsrum, rymlig korridor samt dessutom ett bonings- rum och kök för poliskonstapeln, äfvensom vedlider och uthus.

Jämlikt Civilexpeditionens skrifvelse af den 30 okt. 1915 beviljades för flyttandet af tvättstugan å Koivikko skyddshem 2,000 mk.

Enligt Civilexpeditionens skrifvelse för den 11 april 1916 beviljades 22,000 mk till inredande af lokal för länsbyggnadskontoret i St. Michel, hvilken lokal bestående af 2 rum, tambur jämte kontor uppfördes af sten såsom fortsättning till den för St. Michels läns landtmäterikontor inredda lokalen uti Landshöf- dingsembetets hus.

Jämlikt Kammarexpeditionens skrifvelse af den 5 sept. 1916 beviljades för uppförande af en ny rotfruktskällare för Statshotellets räkning å Punkaharju 2,700 mk och uppfördes källaren helt och hållet af gråsten.

Kuopio län.

Länsstyrelsens i Kuopio gård.

Sedan Kuopio stad 1914 erhållit vattenledning, beviljade Civilexpeditionen i Kejserliga Senaten i skrifvelse af den 8 september 1914 N:o 1,644 ett anslag af 8,115 mark för införande af fullständig vattenledning samt vattenklosetter, tvättställ och afloppsledning i Länsstyrelsens i Kuopio gård. Arbetena utfördes enligt accord af Kallion konepaja O. Y. under Länsbyggnadskontorets öfverinseende. Till räkningsarbeten har åtgått 288 mk 42 penni och utgjorde sålunda totalkostnaden 7,559 mk 42 penni. Arbetet slutfördes den 17 december samma år, då detsamma afsynades och godkändes.

Länslandtmäterikontoret i Kuopio.

Sedan å Länslandtmäterikontoret i Kuopio, som var inrymdt i en envånings mindre byggnad å länsstyrelsens tomt i Kuopio, behöfvet af ökad utrymme gjort sig gällande, väcktés fråga om sagda lokals ombyggnad och förstoring.

Efter det de å Öfverstyrelsen uppgjorda ritningarna faststälts och Kejserliga Senaten, enligt Jordbruksexpeditionens skrifvelse af den 11 Mars 1914 N:o 326, för lokalens ifråga utvidgning anslagit 63,600 mark, i hvilken summa äfven ingick kostnaden för en vedliderbyggnad för de särskilda embetsverken å länsstyrelsens gård och extra arkitekten Ilmari Launis förordnats att leda och öfvervaka byggnadsföretaget, öfverlämnandes arbetet åt byggmästar J. Hämläinen från Kuopio stad ätt utföras å entreprenad för 47,354 mark 34 penni.

I byggnaden, som inrymmer embetslokal för länslandtmäterikontoret i öfre våningen samt arkivrum i nedre våningen, hvarest äfven länsbyggnadskontoret erhållit tvänne rum jämte tambur till disposition, är införd fullständig vattenledning jämte vattenklosetter, nödiga tvättställ m. m. Arbetet afsynades den 24 november 1914 af t. f. öfverarkitekten S. M. Schjerfbeck. Till Kuopion Vesijohtoliike har utbetalts 508 mark för vattenledningsarbetet och för elektrisk belynings installation, till Kuopion kaupungin sähkölaitos 656 mark samt för arbetsledning 1846 mark och särskilda räkningsarbeten 9,416: 66 penni. Total kostnaden för detta byggnadsarbete utgör sålunda 59,781 mk. Som inspekterande arkitekt fungerade Länsarkitekten S. von Nandelstadh.

Lokal för distriktsingeniörskontoret i Kuopio.

Efter det Öfverstyrelsen uppgjort ritningar och kostnadsförslag beviljade Kejslerliga Senatens kommunikations expedition i skrifvelse av den 13 maj 1914 N:o 931 ett anslag stort 42,000 mark för uppförande av lokal för distriktsingeniörens i Kuopio kontor. Byggnadsarbetet utfördes på entreprenad af byggmästar J. Hämaläinen i Kuopio. Entreprenadsumman utgjorde 32,941 mark. Som ledande arkitekt fungerade extra arkitekten Ilmari Launis och inspekterande var länsarkitekten S. von Nandelstadh.

Vattenledning jämte vattenklosetter och nödiga tvättställ samt avloppsledning har enligt accord utförts av Kallion konepaja O.-Y. för 1,500 mark samt elektrisk belysnings installation av »Kuopion kaupungin sähkölaitos». Arbetet som avsynades den 27 november 1914 av t. f. överarkitekten S. M. Schjerfbeck har kostat Fmk 40,752: 33.

I tidigare omnämnda entreprenad ingick äfven uppförande af en ny tvättstuga jämte särskilda ändringsarbeten å vaktmästarebostaden.

Industriskolan i Kuopio.

Såmtidigt som Kuopio länsstyrelses gård samt finska klassiska lyceet i Kuopio förseddes med vattenledning och afloppsledning, beviljade Kejslerliga Senatens Handels och Industri expedition i skrifvelse för den 31 juli 1914 N:o 1,048 ett anslag stort 3,000 mark för utförande af vatten och afloppsledning för Industriskolan i Kuopio. Arbetet utfördes genom länsbyggnadskontorets försorg enligt accord af Kallion konepaja O. Y.s filial i Kuopio för 2,800 mark. För räkningsarbeten åtgick 199: 97 p. och stego kostnaderna sålunda till Fmk 2,999: 97. Arbetet afsynades och godkändes den 16 november 1914.

Wasa län.

Guvernörens bostadslökaler i Wasa.

I skrifvelse af den 26 oktober 1916 N:o 1,695 beviljade Civilexpeditionen 1,410 mark för omändringar i kuskbostaden. Arbetena utfördes genom länsbyggnadskontorets försorg för en kostnad af 1,408 mark 97 penni.

Embetsverkens residenshus i Wasa.

I skrifvelse för den 2 april 1913 beviljade Civilexpeditionen 12,500 mark till nödiga inredningar för arkiv m. m. för Vasa Hofrätts och Länsstyrelsens

behof. Arbetena hafva utförts efter räkning genom Länsbyggnadskontorets försorg och steg kostnaden till 12,777 mark 75 penni. Arbetena afsynades, i närvaro af vederbörande, den 6 februari af Arkitekten Viktor J. Sucksdorff.

Länslandtmäterikontoret i Wasa.

På framställning af Länsbyggnadskontoret beviljades 3,246 mark 12 penni utgörande besparingarna af nybyggnadsanslaget, i och för inledande af vattenledningar samt W. C. i byggnaden. Arbetet utfördes av Rob. Huber för en sammanlagd kostnad af 3,240 mark 23 penni samt afsynades den 17 november 1905.

Handelsskolan i Wasa.

Emedan ombyggnad af lokalerna för handelsskolan, hvilken befinner sig i statsverkets gård N:o 20 vid Skolhusgatan, blifvit nödvändig, beviljade enligt skrifvelse N:o 974 för den 7 juli 1914. Handels- och Industriexpeditionen ett anslag af 5,355 mark. Arbetena utfördes genom Länsbyggnadskontorets försorg och drogo en kostnad af 5,354 mark 16 penni.

Östensö skyddshem.

Emedan det visat sig att den på 1700 talet uppförda hufvudbyggnadens brandmurar och rökrör icke vore eldsäkra, anhöll länsbyggnadskontoret om ett anslag af 2,200 mark för nödig ommurning af desamma. I skrifvelse af den 6 juni 1914 beviljade Civilexpeditionen det begärda anslaget och arbetena utfördes genom Länsbyggnadskontorets försorg och drogo en kostnad af 2,175 mark 95 penni.

Då såväl tvätt- som bagarstugan befunno sig uti samma rum, anhöll Skyddshemmets direktion om anslag till en ny bagarstuga och den gamlas omändrande till enbart tvättstuga. Civilexpeditionen beviljade den 30 oktober 1915, 4,800 mark för arbetet ifråga, hvilket utfördes genom Länsbyggnadskontorets försorg och belöpte sig kostnaderna till 4,799 mark 60 penni. Arbetet afsynades den 3 augusti 1916, i närvaro af vederbörande intressenter, af länsarkitekten H. Andersin.

Föreståndare- och skolbyggnaden, hvilken uppfördes år 1912 saknade brädfodring. För ändamålet beviljade Civilexpeditionen den 30 december 1915 för

detta arbete 2,410 mark. Arbetet utfördes genom länsbyggnadskontorets försorg och drog en kostnad af 2,409 mark 38 penni.

Uleåborgs län.

Uti länet utförda arbeten finnas upptagna dels under Ecklesiastikexpeditionen dels i Medicinalverkets berättelse.

Landbruksstyrelsens och Forststyrelsens byggnader.

Nylands län.

Ånäs försöks-anstalt invid Dickursby.

Enligt Jordbruksexpeditionens skrivelse af den 8 april 1914 N:o 443 beviljades för ändrings- och tillbyggnadsarbeten 22,700 mark samt för allmänna årsreparationer 2,300 mark. Ändringsarbetena gällde tvenne byggnader i den s. k. »Paul Joakimshemmet», hvilka utvidgades och inreddes till disponibilstäder. Entreprenör för arbetena var anstaltens föreståndare, professor G. von Wendt; öfvervakningen handhades af extra arkitekten A. Siitonen och inspektionen af arkitekten för landbruksbyggnaderna, friherre K. A. Wrede, som jämväl den 10 oktober 1914 afsynade arbetena, mot hvilka inga anmärkningar gjordes i syneprotokollet.

För årsreparationer 1915 å anstaltens byggnader beviljades enligt Jordbruksexpeditionens skrivelse af den 14 maj 1915 1,600 mark samt enligt samma expeditionens skrivelse af den 9 maj 1916 för 1916 års reparationsarbeten 2,700 mark.

Tavastehus län.

Stjernerunds—Lepaa trädgårdsinstitut och lägenhet.

För anstaltens och lägenhetens byggnader har under tre årsperioden 1914—1916 följande summor af Jordbruksexpeditionen anslagits:

för reparation af föreståndarens bostad beviljades den 9 juli 1915 900 mark;
för uppförande af en ny foderlada den 7 september samma år 3,000 mark;
för remont af aflöpsledningarna den 14 september samma år 1,850 mk; för flyttning af en trädgårdsinstitutet tillhörig lada den 22 september samma år 1,200 mark;

för installation af en ny kraftmaskin den 30 november samma år 1,113 mark 94 penni;

för uppförande af en ny stallbyggnad för hästuppfödningens räkning den 14 december samma år 11,000 mark. Kostnaden för sistnämnda byggnad var beräknad till 14,000 mark och då det befanns omöjligt att uppföra byggnaden för det beviljade anslagsbeloppet, hemställde friherre K. A. Wrede i bref af den 1 mars 1916 om Öfverstyrelsens åtgärd för anslaget höjande till det beräknade beloppet; hvarpå enligt Jordbruksexpeditionen skrifvelse af den 28 mars samma år ett tillskottsanslag af 3,000 mark beviljades.

Enligt en sednare den 23 maj 1916 daterad skrifvelse af Jordbruksexpeditionen, förordnades att med stallets uppförande skulle anstå tillsvidare. På Öfverstyrelsens föranstaltande vidtogos likväl med sådana förberedande arbeten, som kunde utföras af lägenhetens egna arbetare.

I sammanhang härmed är att framhållas att i enlighet med anvisning från Jordbruksexpeditionen i skrifvelse af den 20 maj 1914, uppgjordes å Öfverstyrelsen af friherre K. A. Wrede, i samråd med instruktören för hästafveln S. Alftan, ett fullständigt projekt jämte kostnadsförslag, slutande å 100,000 mark till ny- och ombyggnader för en hästuppfödningens anstalt att anläggas å lägenheten och framhölls då önskvärdheten af att redan år 1914 en stallbyggnad för anstalten skulle uppföras.

För utförande af en ny uppfart till s. k. »Wahapää» lada samt för uppförande af en ny ladbyggnad beviljades den 20 maj 1916 1,075 mark samt yttermera

för en frötorkningsanläggning den 13 juni samma år 3,151 mark 7 penni och för en ny torkningsria å s. k. »Heikkilä» den 11 juli samma år 4,082 mark, hvarjämte på anhållan af friherre K. A. Wrede, i bref till Öfverstyrelsen af den 14 augusti 1916, anslogs 180 mark ur Öfverstyrelsens medel för mindre & brådskande arbeten för eldstadsförändring i institutets byggnad.

Samtliga föregående arbeten förutom frötorkningsanläggningen ombesörjdes och öfvervakades af länsbyggnadskontoret i Tavastehus.

För allmänna årsreparationer voro anslagna:

för år 1914 för trädgårdsinstitutets byggnader	500 mk
» » 1915 » d:o d:o	1,400 »
» » 1916 » d:o d:o	5,000 »
» » 1914 för lägenhetens byggnader	517 »
» » 1915 » d:o d:o	1,000 »
» » 1916 » d:o d:o	5,000 »

Orivesi forstundervisningsanstalt.

Enligt Ecklesiastikexpeditionens skrivelse af den 1 maj 1914 N:o 523, beviljades för uppförande af en lada i förening med körredskapslider 800 mark, hvilket arbete ombesörjdes och öfvervakades af länsbyggnadskontoret i Tavastehus.

Mustiala ostberedningsanstalt.

Såsom i Öfverstyrelsens berättelse för åren 1911—1913 är anført, beviljade Jordbruksexpeditionen den 28 maj 1913 Fmk: 24,000 för uppförande af en dubbelvilla.

Upptimringen af denna vidtog i januari 1914 och under maj månad lades taket, hvarefter inredningen och arbetets slutförande pågick till början af år 1915.

Enligt Jordbruksexpeditionen skrivelse af den 13 maj 1914 N:o 493, beviljades ett anslag af 24,000 mark för flyttning och ändring af mejeribyggnaden. Arbetet som omedelbart vidtog under ledning af extra arkitekten S. Maconi, pågick likaledes hela året och slutfördes i slutet af januari 1915. Hvardera arbetena afsynades den 20 januari 1915 af arkitekten S. Michailow.

Inspekterande arkitekt för arbetena var friherre K. A. Wrede.

En besparing af c:a 2,000 mark gjordes på anslaget för dubbelvillan och uppfördes härmed för en kostnad af 1,100 mark ett nytt uthus.

Ett anslag af 1,150 mark beviljades enligt Ecklesiastikexpeditionens skrivelse af den 12 september 1916 N:o 1,604 för reparation af egendomens skogvaktarebostäder och ombesörjdes detta arbete af länsbyggnadskontoret i Tavastehus.

För allmänna årsreparationer å anstaltens och lägenhetens byggnader voro anslagna:

1914 den 13/5 för anstaltens byggnader	2,620	mark
1915 » 11/5 » »	1,900	»
1916 » 29/5 » »	5,000	»
1914 den 13/5 för lägenhetens byggnader	3,991	»
1915 » 14/5 » »	5,200	»
1916 » 12/7 » »	1,000	»
1914 den 13/5 för skogsparkens byggnader	1,100	»
1915 » 14/5 » »	1,300	»
1916 » 12/7 » »	1,200	»

Wiborgs län.

Nykyrka landtmannaskola.

Enligt Jordbruksexpeditionen skrifvelse af den 13 maj 1914 N:o 497, beviljades ett anslag af 6,000 mark att af Öfverstyrelsen disponeras för anstaltens byggnadsbehof. Öfverstyrelsen hade för utförande af nödigbefunna, hufvudsakligast nybyggnadsarbeten hemställt hos Senaten om ett anslag af 23,284 mark 10 penni. Då för den beviljade anslagssumman, nybyggnadsarbeten icke kunde påtänkas, blef i enlighet med landtbruksarkitektens förslag i skrifvelse till Öfverstyrelsen af den 30 maj 1914, anslaget användt för de allra nödvändigaste reparationsarbetena. Deras utförande ombesörjdes af anstaltens föreståndare agronomen J. Marjala under länsbyggnadskontorets i Viborg ledning.

I skrifvelse af den 1 juni 1915 beviljad Jordbruksexpeditionen 1,500 mark för en ny matkällare.

För en ny iskällare af gråsten beviljades enligt samma expeditions skrifvelse af den 1 januari 1916 280 mark samt för en ny bad- och tvättstuga enligt samma expeditions skrifvelse af den 30 maj 1916 3,400 mark.

Öfverstyrelsens hemställan om ett anslag af 1,100 mark för uppförande af en ny lada för anstalten afslogs af Jordbruksexpeditionen i skrifvelse af den 23 november 1915 med anvisning att å platsen för den afsedda ladan i stället låta uppföra bad- och tvättstugubyggnaden.

Kurkijoki landtmannaskola.

För anstaltens byggnader hafva följande anslag af Jordbruksexpeditionen beviljats

den 14 mars 1914 för ombyggnad och reparation af kosthålls- och badstugubyggnaden *6,600 mark*;

den 7 juli 1915 för uppförande af en ny bostadsbyggnad för föreståndaren *12,000 mark* såsom förskottsanslag;

den 7 juli samma år för en ny gödselstad *1,150 mark*, för tillbyggnad af svinhuset *600 mark* samt för tillbyggnad af föreståndarens uthus *500 mark*;

den 8 juli samma år för kompletteringsarbeten i badstugubyggnaden *1,000 mark*;

den 7 maj 1916 för ett nytt fähus, hvartill ritningarna uppgjordes å länsbyggnadskontoret i Viborg i samråd med lägenhetens föreståndare *5,000 mark* äfvensom

den 30 maj samma år för uppförande af en ny arbetarebostad jämte uthus å Kurkinen utgård *7,500 mark*.

Ombyggnaden af kosthållsbyggnaden utfördes på entreprenad af föreståndaren J. E. Hällström. Föreståndarebostadens uppförande åter handhades af föreståndaren K. J. Sonck. Öfriga arbeten ombesörjdes af länsbyggnadskontoret i Viborg.

I enlighet med Jordbruksexpeditionens skrifvelse af den 27 april 1915, erhöll länsbyggnadskontoret i Viborg af Öfverstyrelsen i uppdrag att uppgöra ritningar och kostnadsförslag till särskilda nybyggnader för lägenheten Kurkinens utgård. Dessa blefvo, efter att hafva underställts landtbruksarkitektens granskning, insända till Landtbruksstyrelsen i september 1915 i och för utverkande af stadfästelse och anslag, hvars belopp enligt kostnadsförslaget skulle utgöra 18,000 mark. Anslaget har tillsvidare icke beviljats.

Till utvidgning af en å stomlägenheten befintlig lada samt för uppförande af en ny lada å Kurkinen utgård, ingick Landtbruksstyrelsen i mars 1916 till Senaten med hemställan om anslag å resp. 3,100 och 3,230 mark, som tillsvidare icke heller beviljats.

I skrifvelse till Öfverstyrelsen af den 23 mars 1916 anhöll arkitekten friherre K. A. Wrede att ur Öfverstyrelsens anslag för mindre och brådskand, arbeten skulle beviljas 500 mark för reparation af bron till Soskua kvarn. Mote svarande belopp var för ändamålet reserverat i 1916 års reparationsförslag, men då bron befann sig i det skick att den icke kunde beträdas och reparation af densamma dessutom endast med stor svårighet kunde ske efter islossningen, ansågs arbetet icke kunna uppskjutas tills remontanslaget beviljats.

För allmänna årsreparationsarbeten å anstaltens och lägenhetens byggnader voro anslagna:

1914 den 13/5 för skolans byggnader	7,903 mark 20 pen.
1915 » 11/5 » »	4,700 »
1916 » 29/5 » »	5,000 »
1914 den 13/5 för lägenhetens byggnader	2,800 »
1915 » 14/5 » »	2,200 »
1916 » 12/7 » »	3,500 »

Harju jordbruksskola.

Enligt Jordbruksexpeditionens skrifvelse af den 30 maj 1916 N:o 984 beviljades för uppsättande af vattencistern å mejeribyggnadens vind ett anslag af 3,550 mark. Arbetet utfördes af firman Lennart Holmberg A. B. för en kontraherad summa af 3,100 mark och öfvervakades af länsbyggnadskontoret i Viborg.

För reparation af fähuset beviljades ett anslag af 900 mk den 31 oktober 1916. Arbetet ombesörjdes af anstaltens föreståndare.

För allmänna årsreparationer å anstaltens och lägenhetens byggnader voro anslagna:

1914 den 13/5 för skolans byggnader	3,189 mark 50 pen.
1915 » 11/5 » »	1,100 »
1916 » 29/5 » »	2,800 »
1914 den 13/5 för lägenhetens byggnader	6,487 »
1915 » 14/5 » »	2,700 »
1916 » 29/7 » »	3,000 »

Petäjärvi egendom i Sakkola.

Egendomens byggnader disponeras af Viborgs läns lantbrukssällskap, som här inrättat en husmoders- och trädgårdsskola. I skrifvelse till Senaten af den 31 december 1913 gjordes af Landtbruksstyrelsen en hemställan om beviljande af 11,200 mark för iståndsättande af byggnaderna, hvilka voro så förfallna, att icke ens brandförsäkring å desamma erhållas.

I bref till Öfverstyrelsen den 7 januari 1915 hemställer arkitekten Friherre K. A. Wrede på samma grunder, att ur Öfverstyrelsens anslag för mindre & brådskande arbeten, anslag måtte beviljas för de nödvändigaste eldstadsreparationerna.

I enlighet med Jordbruksexpeditionens skrifvelse af den 1 augusti 1916 N:o 1,360 beviljades för reparationsarbeten, främst å hufvudbyggnaden och mejeriet ett anslag af 2,300 mark.

Arbetet utfördes på entreprenad af Matti A. Naskala och öfvervakades af länsbyggnadskontoret i Viborg, som äfven uppgjort ritningar och kostnadsförslag för reparationerna.

St Michels län.

Nikkarila skogvaktarskola.

I skrifvelse af den 13 oktober 1914 N:o 849 beviljade Kammarexpeditionen ett anslag af 20,570 mark för uppförande för skolans räkning af en ny slöjdsalsbyggnad samt i samband därmed särskilda reparationsarbeten. Arbetena, som slutfördes i juli 1915, ombesörjdes af länsbyggnadskontoret i St. Michel.

Otava jordbruksskola.

Enligt Jordbruksexpeditionens skifvelse af den 7 juli 1915 No: 944 beviljades för inredande af tvenne vindsrum i kosthållsbyggnaden 3,500 mark. Arbetet, som ombesörjdes af länsbyggnadskontoret, afsynades af arkitekten, friherre K. A. Wrede den 27 oktober 1915 utan anmärkningar.

I samband med detta arbete, hade anstalten önskat få uppfördt ett nytt svinhus, och en ny latrinbyggnad samt till Landtbruksstyrelsen insänt kostnadsförslag, slutande å Fmk: 8,300 för arbetena, som likväl afstyrktes såväl af Landtbruksstyrelsen i dess skrifvelse af den 30 januari 1914, som äfven af landtbruksarkitekten i hans bref till Öfverstyrelsen af den 12 februari samma år.

I maj 1916 hemställde Öfverstyrelsen hos Senaten om ett anslag af 23,000 mark för följande ny- och ombyggnadsarbeten, till hvilka ritningar och kostnadsförslag hade uppgjorts af arkitekten A. Rankka:

utvidgning af skolsalen i direktörsbostaden	800 mark
utvidgning af elevernas matsal	600 »
inrättande af källare under kosthållsbyggnaden	1,600 »
nytt vedlider och latrinbyggnad	900 »
utvidgning af rian	3,200 »
gamla rians ändrande till elevbostad	10,500 »
ny rotfruktskällare	2,600 »
nytt växthus	2,800 »

Enligt Jordbruksexpeditionens skrifvelse af den 26 september 1916, beviljades för arbetena, med undantag af rotfruktskällaren och växthuset, som tillsvidare skulle lämnas utförda, ett förskottsanslag af 10,000 mark att disponeras för år 1916.

Om återstoden af kostnadssumman, 7,600 mark, skulle hemställan göras år 1917.

Arbetena, som för närvarande pågå, ombesörjas af länsbyggnadskontoret i St. Michel.

I skrifvelse till Öfverstyrelsen af den 21 juli 1916, anhöll landtbruksarkitekten att ur Öfverstyrelsens anslag för mindre & brådskande arbeten skulle beviljas 900 mark för eldstadsreparationer.

För allmänna årsreparationer i anstaltens och lägenhetens byggnader voro anslagna:

1914 den 13/5 för skolans byggnader.....	1,800 mark
1915 » 11/5 » » »	1,200 »

1916 den 29/5 för skolans byggnader	1,800 mark
1914 » 13/5 för lägenhetens byggnader	2,970 »
1915 » 14/5 »	1,700 »
1916 » 12/7 »	2,500 »

Kuopio län.

Siikasalmi landtmannaskola.

Då lägenhetens byggnader år 1914 öfverlämnades i Landtbruksstyrelsens vård, voro de i hög grad förfallna, hvartill bidragit den omständigheten att några iståndsättningar icke förekommit sedan egendomen några år tidigare inköptes af statsverket. Landtbruksstyrelsens första åtgärd var, att hos Senatens hemställa om ett anslag af 20,000 mark för byggnadernas nödiga iståndsättande. Anslaget ansågs erforderligt först år 1916, men då likväl skolan vidtog med sin verksamhet redan 1914, blef det nödvändigt, att utan inväntande af Senatens svar, göra framställning om ett brådskande, extra reparationsanslag, hvilket äfven beviljades till ett belopp af 880 mark enligt Jordbruksexpeditionens skrifvelse af den 23 november 1915 N:o 1,857.

År 1916 den 30 maj beviljades för anstaltens byggnadsbehof ett anslag af 8,400 mk. Kostnadsförslag till de arbeten, som, härmed afsågs, omfattade af anstalten, Landtbruksstyrelsen och landtbruksarkitekten nödigbefunna om- och nybyggnader, slutande å 84,000 mark, hvaraf för år 1916 ansågos erforderliga 54,900 mk, för år 1917, 29,100 mark.

För den beviljade anslagssumman anbefalldes Öfverstyrelsen att låta utföra de af behofvet mest påkallade, i kostnadsförslag upptagna arbetena, Arbetena, som omedelbart vidtogs, slutfördes icke under år 1916.

Wasa län.

Tuomarniemi skogvaktarskola.

Såsom i berättelse för åren 1911—1913 är anført, uppgjordes å Öfverstyrelsen i januari 1914 för skolan ritningar jämte kostnadsförslag, slutande å 86,000 mark, till ny hufvudbyggnad och elevbostad, hvilka hvardera nedbrunnit, den förra på våren 1913, den sednare kort tid därpå.

I enlighet med Kammarexpeditionens skrifvelse af den 17 mars 1914 N:o 167 beviljades för byggnadernas ånyo uppförande den i kostnadsförslaget beräknade summan 86,000 mark och vidtog byggnadsarbetet omedelbart.

Förordnad att leda detsamma var extra arkitekten Karl Sandelin, inspekteringen omhänderhades af länsarkitekten i Vasa.

Korsholms kungsgård.

För uppförande af en ny arbetarebostad jämte uthus beviljades enligt Jordbruksexpeditionens skrifvelse af den 30 maj 1916 N:o 994 ett anslag af 12,000 mark att disponeras för år 1916, hvarjämte meddelades att för år 1917 24,800 mark komme att beviljas.

Kostnadsförslaget till arbetena, som jämte ritningarna uppgjordes å Öfverstyrelsen våren 1915 och insändes till Landtbruksstyrelsen den 15 april samma år i och för utverkande af anslag, slutade å sammanlagt 35,000 mk, hvaraf för arbetarbostaden 31,500 mk och för uthuset 3,500 mark.

Arbetena, som fortfarande pågå, ombesörjas af länsbyggnadskontoret i Vasa.

För allmänna årsreparationer å anstaltens och lägenhetens byggnader voro anslagna:

1914 den 13/5 för skolans byggnader	1,341	mark	40 p.
1915 » 11/5 » » »	500	»	»
1916 » 29/5 » » »	1,300	»	»
1914 den 13/5 för lägenhetens byggnader	7,118	»	10 p.
1915 » 14/5 » » »	4,000	»	»
1916 » 12/7 » » »	3,600	»	»

Tarvaala landtmannaskola.

För ändrings- och reparationsarbeten å svinhuset, uppgjordes af arkitekten A. W. Stenfors i maj 1916 ritningar samt kostnadsförslag, uppgående till 5,920 mark, hvilka insändes till Landtbruksstyrelsen den 30 i samma månad i och för anskaffande af anslag.

Detta beviljades oakortadt enligt Jordbruksexpeditionens skrifvelse af den 11 juli 1916 N:o 1,228.

Arbetena, som pågå, ombesörjas af länsbyggnadskontoret i Vasa.

För allmänna årsreparationer voro anslagna:

1914 den 13/5 för lägenhetens byggnader	3,101	mark	
1915 » 14/5 » » »	3,200	»	
1916 » 12/7 » » »	5,000	»	

Uleåborgs län.

Seppälä lägre jordbruksskola.

Enligt Jordbruksexpeditionens skrifvelse af den 13 maj 1914 N:o 491, beviljades ett anslag af 7,000 mark för reparation af ladugårdsbyggnaden, samt såsom tillskott till detta, yttermera 7,000 mark den 20 maj 1914.

Arbetena ombesörjdes af länsbyggnadskontoret i Kuopio och slutfördes i december 1914.

Af Landtbruksstyrelsen gjordes i januari 1916 hemställan om beviljande af 5,400 mark för uppförande af en ny lada jämte magasin. Anslaget beviljades icke och i Jordbruksexpeditionens skrifvelse härom af den 11 juli 1916, meddelades att ärendet skulle anstå till år 1917.

För allmänna årsreparationer å skolans och lägenhetens byggnader voro anslagna;

1914 den 13/5 för skolans byggnader	1,412	mark	50	p.
1915 » 11/5 » » »	1,800	»		
1916 » 29/5 » » »	1,300	»		
1914 den 13/5 för lägenhetens byggnader	1,209	»	70	»
1915 » 14/5 » » »	3,500	»		
1916 » 12/7 » » »	1,200	»		

Koivikko landtmannaskola.

Enligt Jordbruksexpeditionens skrifvelse af den 10 juni 1915 N:o 807 beviljades ett anslag af 2,400 mark för uppförande af en ny samt istandsättande af en gammal lada.

Enligt samma expeditions skrifvelse af den 28 november 1916 N:o 2,523, anslogs för uppförande af ett nytt sädesmagasin 7,300 mark.

Hvardera arbetena ombesörjdes af länsbyggnadskontoret i Uleåborg. Det sistnämnda arbetet pågår fortfarande.

För allmänna årsreparationer å anstaltens och lägenhetens byggnader voro anslagna;

1914 den 13/5 för skolans byggnader	1,233	mark	40	p.
1915 » 11/5 » » »	2,100	»		
1916 » 8/6 » » »	600	»		
1914 den 13/5 för lägenhetens byggnader	2,406	»	60	p.

1915 den 14/5 för lägenhetens byggnader	1,600	mark
1916 » 12/7 » » »	2,000	»

För inbesparingar af 1915 års reparationsanslag utfördes istandsättningsarbeten å Matokorpi utgårds fähus. Kostnaderna stego till 640 mark.

Kuolajärvi forstmästarebostad.

För uppförande af en ny forstmästarebostad beviljades enligt Kammar-expeditionens skrifvelse af den 16 maj 1916 N:o 501 ett anslag af 53,000 mark. Arbetet, som ombesörjes af länsbyggnadskontoret i Uleåborg, pågår fortfarande.

Ecklesiastik Expeditionen.

Innom Ecklesiastik Expeditionens verksamhetsområde har under krigsåren 1914—1916 byggnadsverksamheten naturligt nog äfven varit minimal till följd af de rådande exceptionella pristäthållandena och materialbristen inom särskilda grenar af byggnadsindustrin.

Sålunda har under denna treårsperiod inga större nybyggnadsföretag för Ecklesiastik Expeditionen underlydande inrättningar utförts, utan endast mindre om- och tillbyggnadsarbeten af absolut nödvändig art kommit till utförande.

Däremot har åtminstone ett större skolbyggnadsföretag, hvartill penningmedel redan upptagits i statsbudgeten, till följd af ofvannämnda förhållanden uppskjutits, i det att frågan om uppförandet af ett nytt skolhus på en del af Gamla Klinikums tomt i Helsingfors för finska Fruntimmersskolans behof till vidare lemnats beroende och det därför i Maj 1914 beviljade anslaget af 920,000 mark åter indragits.

Detta dröjsmål har icke allenast betingats af svårigheterna att nu uppföra ett skolhus af de tilltänkta dimensionerna utan äfven däraf att de i Mejlans under utförande varande Univiersitets Klinikerna icke kunnat fullbordas i ursprungligen tilltänkt ordning och Gamla klinikum sålunda i tid icke kunnat utrymmas för att frigöra den planerade nya skoltomten, men då denna skoltomt med afseende å dess läge inom staden samt med afseende å dess närmaste omgifningar icke odeladt kan anses lämplig för detta sitt ändamål, torde det blifva önskvärdt, att denna skolbyggnadsfråga i sin helhet upptages till ny behandling, sedan sådana förhållanden inom byggnadsindustrin återinträdd att större byggnadsföretag i allmänhet kunna planeras.

Ett liknande förhållande har gjort sig gällande vid frågan om uppförandet af ett nytt hus för Finska Fruntimmersskolan i Tammerfors, om än detta projekt icke hunnit så långt utarbetas som det förstnämnda.

Bland de nybyggnads- samt om- och tillbyggnadsarbeten, hvilka under åren 1914—1916 kommit till utförande inom Ecklesiastik Expeditionens verksamhetsområde, kunna för de olika länen antecknas:

Nylands län.

Nationalmuséet i Helsingfors.

Uti Finlands Nationalmuseum, som till sina byggnadstekniska delar slutfördes redan år 1910, hafva inredningsarbetena fortgått äfven under åren 1914—1916, hvarförutom särskilda tillbyggnads och kompletterings-arbeten utförts.

Den 18 Februari 1914 beviljade Ecklesiastik Expeditionen ett anslag af 30,000 mark för anskaffandet af hyllor och vitriner samt för öfriga inventarier och uppställning af muséets samlingar. Detta anslag utanordnades visserligen till Öfverstyrelsen, men har detsamma uppburits och disponerats af Arkeologiska Kommissionen, som med hjälp af egna och muséets tjänstemän ombesörjt sagda inredningsarbetens utförande.

För samma ändamål beviljades den 4:de Maj 1915 en summa af 15,000 mark samt den 28 Mars 1916 — 40,000 mark, hvilka medel på ofvannämnt sätt disponerats af Arkeologiska Kommissionen för muséets inredning.

Då det vid Muséets inredning och föremålens uppställning snart visade sig att en del större museiföremål, såsom båtar, körredskap m. m. voro alltför skrymmande för att uppställas i de egentliga museilokalerna, föreslogos uppförandet af en enklare hallbyggnad invid tomtens norra omfattningsmur för uppställning af dessa föremål, hvilka lämpligen kunde magasineras uti oeldade rum.

I enlighet med ett den 17 Februari 1914 uppgjort kostnadsförslag beräknades kostnaden för denna hallbyggnad till 63,000 mark och beviljade Ecklesiastik Expeditionen i bref af den 15 april 1914 ett förskottsanslag af 30,000 mark för sagda arbetes påbeggynande samt den 4 maj 1915 ett tillskottsanslag af 14,000 mark.

Då byggnaden ifråga med de beviljade förskottsmedlen endast till sina konstruktiva delar kunde utföras och bland annat endast provisoriskt intäckas med vattentak, beviljades den 19 Februari 1916 ett tillskottsanslag af 1,600 mark för vattentakets sättande i sådant skick att den nyuppförda byggnaden därigenom erhöll nödigt skydd.

Vid Muséet har under åren 1914—1915 utförts en del planerings- och planteringsarbeten med från föregående år reserverade anslagsmedel, hvarförutom byggnadens värmeledning kompletterats för en kostnad af 8,820 mark 18 penni, hvilken summa beviljades af Ecklesiastik Expeditionen i bref af den 12 oktober och 30 november 1915.

Under år 1914 fortgick äfven arbetet med museitomtens ihägnande, i det att omfattningsmuren mot vester utfördes till så stor del, som det år 1913 härför beviljade anslaget medgaf, men afstannade detta arbete i november 1914 i brist på anslag, hvarför museitomtens till hela sin södra del ännu står oinhägnad.

nad, endast afskild från omgifvande gator genom det från byggnadstiden kvarstående vanprydande brädplanket.

Finska Reallyceets hus i Helsingfors.

Den omfattande tillbyggnaden af Finska Reallyceets hus vid Lönnrothsskvären i Helsingfors slutfördes i hufvudsak redan under år 1913 så att skollokaler uti den nybyggda delen af huset kunde tagas i bruk för sitt ändamål från vårterminens början år 1914. Under sommarmånaderna samma år slutfördes ändrings- och målningsarbetena uti byggnadens äldre del, så att skolhuset i sin helhet kunde afsynas den 8 augusti 1914, hvarefter detsamma öfvertogs af skolmyndigheterna:

Svenska Fruntimmersskolan i Helsingfors.

Sedan utrymmet uti det år 1884—1885 uppförda skolhuset för Svenska Fruntimmersskolan i Helsingfors visat sig allt mera otillräckligt, utarbetades vid Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna under aflidne Öfverarkitekten Jac. Ahrenbergs ledning ett förslag till skolhusets utvidgning genom inbyggnad af de mot Boulevardsgatan vettande gårdarna; genom uppförandet af en ny yttermur i linie med flygelbyggnaderna och trapphuset, kunde för en måttlig kostnad skolans lokal ökas med ett planutrymme motsvarande sex nya klassrum, men förvandlades den förr direkt från norr belysta korridoren till en mittelkorridor med i hufvudsak sekundär belysning, endast vid vardera ändan belyst genom direkta fönster.

Den 9 juni 1914 beviljades från Ecklesiastik Expeditionen ett anslag af 85,000 mark för byggnadsarbetets utförande, hvarefter detsamma, efter förutgången inbjudan, lemnades åt firman W. Ääri & A. Malmi till utförande på entreprenad.

Till arbetsledande arkitekt förordnades Extra arkitekten Friherre K. A. Wrede.

Vid krigsutbrottet i Augusti 1914 hade arbetet igångsatts och kunde de för år 1914 bestämda delarna häraf utföras, i det att grunden för nybyggnaden utfördes och den gamla sockeln utflyttades till gatlinien samt särskilda rifningsarbeten utfördes i källaren.

Det egentliga om- och tillbyggnadsarbetet kunde dock icke slutföras under år 1915 såsom afsedt var, utan fördröjdes detsamma genom de af kriget försvårade byggnadstekniska förhållandena i så hög grad att skolhuset i sin utvidgade form kunde tagas i bruk först från hösten 1916.

Blindskolan i Helsingfors.

Den 8 april 1914 beviljade Ecklesiastik Expeditionen ett anslag af 16,200 mark för inredandet af Blindskolans föreståndares bostadslokal och utfördes sagda inredningsarbeten under uppsikt af Länsbyggnadskontoret i Nyland.

Sagda lokal är inrymd uti ett trähus med soubassement af sten, hvilken byggnad under 1880 talet uppfördes af en privat man i Helsingfors och genom köp år 1894 öfvergick i Statsverkets ego jämte tillhörande tomt, som införlivades med den invid liggande Blindskolans område.

Ända till år 1914 togs den inköpta byggnaden icke i bruk för Blindskolans behof, utan uthyrdes åt enskild person, men då behofvet af ökad utrymme, inom skollokalerna gjorde sig gällande, inreddes den förra föreståndarelokalen uti hufvudbyggnaden till skolrum och bostad för en lärare, hvarjämte trähuset å den inköpta gården uppläts till bostad för Blindskolans föreståndare.

Såsom ofvan nämnts utfördes såväl ändringsarbetena uti hufvudbyggnaden som inredningen af föreståndarebostaden under sommaren 1914 genom Länsbyggnadskontorets i Nyland försorg för en beviljad kostnad af 16,200 mark.

För nödiga inhägnadsarbeten vid den för Blindskolans räkning inköpta gården beviljade Ecklesiastik Expeditionen i bref af den 25 oktober 1915 ett anslag af 472 mark 50 penni, och utfördes äfven detta arbete genom Länsbyggnadskontoret.

Obeliskén å Salutorget i Helsingfors.

I bref af den 8 april 1914 anbefalldes Ecklesiastik Expeditionen Öfverstyrelsen att låta utföra nödig befunnen renovering af den på Salutorget i Helsingfors uppförda obeliskén och beviljades för ändamålet en anslagssumma af 12,000 mark.

Under sommaren 1914 utfördes ompolering af monumentets samtliga granitdelar; stenblocken och trappstegen uti underbyggnaden löstogs, omhöggs och återinpassades, hvarförutom de uti brons utförda emblemen och inskriptionerna rengjordes och omförgylldes.

Då obeliskens spets genom inträngande vatten och frysning söndersprängts, så att en del af densamma hotade att nedstörta, blev det nödvändigt att hortsontalt afhugga denna spets och ersätta densamma med ett nytt stenblock, som i möjligaste grad valdes af ett likartadt material som monumentet i öfrigt.

Arbetet i dess helhet utfördes på entreprenad af stenhuggaren A. F. Elovuori och öfvervakades af Länsbyggnadskontoret i Nyland.

Åbo och Björneborgs län.

Svenska Klassiska lycéet i Åbo.

De uti detta läroverks byggnad under år 1913 påbörjade om- och tillbyggnadsarbetena fortsattes och slutfördes under år 1914, i det att den i skolhuset nyinförda värmeledningen fullbordades. Sagda värmeledning utfördes på entreprenad af A. B. Vesijohtoliike O. Y. i Helsingfors och de egentliga byggnadsarbetena enligt räkning eller ackord under ledning af Extra arkitekten Alexander Nyström.

St. Michels län.

Seminariet i Heinola.

Den 13 juni 1916 beviljade Ecklesiastik Expeditionen ett anslag af 3,156 mark för brädfodring af Föreståndarinnans bostad vid Seminariet, emedan denna senast utförda träbyggnad till denna tid hunnit sätta sig så att den yttre brädfodringen med fördel kunde utföras. Byggnadsarbetet i fråga ombesörjdes och öfvervakades af Länsbyggnadskontoret i S:t Michel.

Domkapitlets hus i Nyslott.

För det nyuppförda Domkapitelshuset i Nyslott beviljade Ecklesiastik Expeditionen den 10 Februari 1914 ett tillskottsanslag af 3,655 mark 85 penni för arkivets komplettering med hyllor samt för vedlidrets utvidgning, emedan den ursprungliga arkivinredningen visat sig otillräcklig, likaså vedkällaren i hufvudbyggnaden, hvilken icke kunde inrymma hela vinterförrådet af ved.

Dessa kompletteringsarbeten utfördes genom Länsbyggnadskontoret i S:t Michel.

Finska Klassiska lycéet i S:t Michel.

För inhägnad af skoltomten beviljade Ecklesiastik Expeditionen den 2 mars 1914 ett anslag af 1,200 mark, hvilken summa ställdes till Länsbyggnadskontorets förfogande för arbetets utförande.

Reallycéet i Nyslott.

Den 13 Maj 1914 beviljades ett anslag af 1,600 mark för istandsättandet af skolans gårdsplan samt den 13 juni 1916 ett anslag af 2,600 mark för bräd-

fodring af Lycéets senare uppförda gymnastiksal och utfördes dessa arbeten genom Länsbyggnadskontorets i S:t Michel försorg.

Kuopio län.

Joensuu Fruntimmersskola.

För gatläggningsarbeten vid Joensuu Fruntimmersskolas tomt beviljade Ecklesiastik Expeditionen den 29 September 1914 ett anslag af 3,213 mark. Sagda gatläggningsarbeten invid den afskildt belägna skoltomten hade visat sig af behovet påkallade, emedan grunden i Joensuu stad till öfvervägande del består af jäslera och de till skolan ledande gatorna af sådan anledning befunno sig uti ett, särskildt under höst och vår svårtrafikabelt skick.

Arbetet utfördes genom Länsbyggnadskontoret i Kuopio.

Finska Klassiska Lycéet i Joensuu.

Af enahanda orsak, som ofvan nämnts, beviljade Ecklesiastik Expeditionen den 25 oktober 1915 ett anslag af 1,200 mark för reparation af stenläggningen och påfyllning af gårdsplanen vid Klassiska Lyséets i Joensuu skoltomt och utfördes dessa arbeten likaledes genom Länsbyggnadskontorets i Kuopio försorg.

Finska Klassiska Lycéet i Kuopio.

Bland frågor, som redan länge stått på dagordningen inom Skolstatens område, har uppförandet af ett nytt hus för Finska Klassiska Lyséet i Kuopio varit en, och har för ändamålet reserverats en rymlig och för ändamålet lämplig tomt i stadens centrum.

Efter det ett nytt skolhus sålunda uppförts för Klassiska Lyséets behof, skulle dess nuvarande lokal inredas för Finska Fruntimmersskolan i Kuopio. För detta ändamål samt för att bereda rymligare och mera tidsenliga lokalteter för Klassiska Lyséet i den gamla byggnaden beviljade Ecklesiastik Expeditionen den 9 juni 1914 ett anslag af 110,000 mark. Den planerade ombyggnaden afsåg anordnandet af ett tidsenligare korridorsystem samt tillbyggnad af en ny gymnastiksal till den gamla byggnaden, hvarjämte den hittills varande gymnastiksalen skulle apteras och ombyggas till bostadslokal åt föreståndarinnan för den blifvande Fruntimmersskolan.

Omedelbart före världskrigets utbrott i Augusti 1914 uppgjorde Öfvertyrelsen kontrakt med Byggmästaren Oskar Flink i Kuopio om byggnadsarbetets

utförande, hvarvid stipulerades att inredandet af föreståndarinnans bostad skulle anstå tills den nya byggnaden för Klassiska Lyséet blifvit uppförd och detta läroverk dit öfverflyttats.

De redan under det första krigsåret inträdande försvårade byggnadsförhållandena ställde visserligen svårigheter för detta byggnadsföretags realiserande i åsyftad ordning, men tack vare entreprenörens, Byggmästaren Flinks energi och kännedom af ortsförhållandena kunde de afsedda förändringarna uti byggnaden utföras utan att läroverkets arbete i nämnvärd grad blef lidande däraf. Härtill bidrog äfven den omständigheten att Öfverstyrelsen kunde medgifva vissa modifikationer med afseende å byggnadens konstruktiva detaljer, beroende på svårigheten att anskaffa nödigt byggnadsmaterial. Bland annat beviljades entreprenören uppskof med utförandet af skolrummens golfbeklädnad med linoleum mattor, men då sådana under krigets fortgång mer och mer försvunnit ur marknaden, utfördes såsom prof golfven i tvänne klassrum af björkparkett, och då detta material visade sig fullt ut lika hållbart som linoleum och dessutom erbjöd lika hygieniska förhållanden som linoleummattor, tilläts entreprenören att vidtaga detta utbyte.

Uti skolhuset, som uppvärms med kakelugnar, förändrades ventilationssystemet sålunda att utsugningsrören för den förskämda luften anordnades direkt uppgående till vinden, där desamma förenades i sugskorstenar. Dessa förändringar af ventilationsrören samt den genom de tillbyggda korridorerna ökade luftkuben, har i betydande grad förbättrat de hygieniska förhållandena i denna skollokal.

Då frågan om uppförandet af det nya skolhuset för Finska Klassiska Lyséet i Kuopio under krigstiden icke kunnat upptagas, har arbetet med inredandet af föreståndarinnebostaden i det gamla skolhuset fått anstå och de härför afsedda lokaliteterna disponeras tillsvidare af Klassiska Lyséet liksom skolhuset i öfrigt.

Byggnadsarbetet öfvervakades af Länsarkitekten S. von Nandelstadth.

Wasa län.

Nykarleby Seminarium.

Vid Nykarleby Seminarium utfördes under treårsperioden 1914—1916 särskilda mindre nybyggnadsarbeten.

Den 8 april 1914 beviljade Ecklesiastik Expeditionen ett anslag af 4,600 mark för uppförandet af ett nytt växthus för Seminariets behof, samt samma dag ett anslag af 3,400 märk för ombyggnad af manliga afdelningens bekvämlighetsinrättning.

För brädfodring af en tidigare uppförd vaktmästarebostad beviljades den 23 december 1916 ett anslag af 900 mark och utfördes samtliga dessa arbeten genom Länsbyggnadskontorets i Wasa försorg.

Uleåborgs län.

Enare prästgård.

För återuppbygandet af den nedbrunna prästgården hade de hufvudsakligaste arbetena utförts redan under åren 1913—14—15 men då förhållandena under krigsåren äfven påverkat byggnadsarbetena i Lappland återstodo ännu år 1916 särskilda inrednings- och målningsarbeten utförda och beviljades den 30 juni detta år ett anslag af 6,000 mark för dessa arbetens slutförande.

Sagda byggnadsarbeten, hvilka genom de nordliga ortsförhållandena och krigstillståndet försvårades, utfördes genom länsbyggnadskontoret i Uleåborg.

Muonio kyrka.

Då de lappländska kyrkorna utförts och i hufvudsak äfven underhållits med Statsverkets medel, beviljade Ecklesiastik Expeditionen i bref af den 16 februari 1915 ett anslag af 8,700 mark för nytt vattentak till Muonio kyrka att utföras af galvaniserad plåt, hvarjämte ur samma anslag bekostades uppförandet af tvänne mindre liderbyggnader invid kyrkan.

Sagda arbeten utfördes genom Länsbyggnadskontoret i Uleåborg.

Kajana Seminarium.

För planeringsarbeten å Seminariets område beviljade Ecklesiastik Expeditionen den 26 maj 1915 ett anslag af 3,000 mark och utfördes motsvarande arbeten genom Länsbyggnadskontoret i Kuopio.

Brahestads Seminarium.

För iordningställandet af kloakledningar och brunn vid Seminariets Elementarskola beviljades den 13 maj 1914 ett anslag af 1,300 mark samt den 27 december 1916 för ett mindre redskapslåd 700 mark, och utfördes dessa arbeten genom Länsbyggnadskontorets i Uleåborg försorg.

Årsberättelse över byggnadsverksamheten inom medicinalverkets område under år 1914.

Byggnadsverksamheten inom Medicinalverkets område har under de senaste åren varit anmärkningsvärdt liten, beroende därpå att några anslag för nybyggnader i regeln icke beviljats. Som ett glädjande faktum kan dock antecknas att under detta år anslag beviljats för ett byggnadsföretag, som för landets sjukvårdsväsende är af den aldra största betydelse. Redan under årets första månad anbefalldes Öfverstyrelsen att med ett därtill beviljadt anslag af 200,000 mark vidtaga med realiserandet af de under en följd af år på dagordningen stående byggnaderna för Nya Universitetskliniker i Helsingfors. Oaktadt det anslag, som till en början beviljats, var ringa, kan man dock nu med säkerhet förutse att det stort anlagda byggnadsföretaget i en framtid skall blifva förverkligadt.

Bland öfriga viktigare byggnadsföretag, som under året utförts må nämnas: tillbyggnad af vårdarum vid Lappviks Centralanstalt i Helsingfors, särskilda ändringar vid länssjukhuset i Åbo och allmänna sjukhuset i Björneborg samt länssjukhuset i St. Michel vattenlednings förening med stadens vattenledningsnät.

Ofvanuppräknade samt öfriga till utförande anbefallda arbeten vid landets sjukhus finnas här nedan närmare beskrifna och fördelade länsvis.

Nylands län.

Universitetsklinikerna i Helsingfors.

Sedan nödigt område för de nya Universitetsklinikerna blifvit utsedt och inköpt samt ritningar för de byggnader som till en början voro afsedda att uppföras, blifvit uppgjorda och insända till *Kejserliga* Senaten, beviljade dess Civilexpedition i skrifvelse af den 27 januari 1914 ett anslag af 200,000 mark för igångsättande af de förberedande arbetena inom sjukhusområdet. Till inspekterande arkitekt förordnades förste arkitekten M. Schjerfbeck och till ledande arkitekt extra arkitekten A. Rundberg.

Efter det utstakning af ifrågavarande jordområde, som består af hela kvarteret N:o 527 Mejlans av Helsingfors stad, verkstälts, vidtogo grundgräfnings och sprängningsarbetena för de tillernade byggnaderna samt sprängning för nödiga dräneringskanaler. Dessa arbeten bedrefvos under våren och sommaren samtidigt med det läggning af grunderna för syfilitisk- dermatologiska afdelningen och Ekonomiebyggnaderna pågingo. Ifrågavarande arbeten slutfördes till september månad då uppställning af sockeln vidtog.

Då beslut fattats att den nuvarande tvättinrättningen för universitets- klinikerna under våren 1915 skulle rifvas för att bereda plats åt en finsk fruntimmersskola beordades Öfverstyrelsen att påskynda byggnadsarbetena för ekonomiebyggnaderna. Med anledning häraf afbrötos arbetena å syfilitisk- dermatologiska afdelningen och allt arbete koncentrerades på ekonomiebyggnaderna. Sockelarbetena bedrefvos nu en tid med ökad styrka, men inställdes snart af förekommen anledning, hvarefter den ursprungliga arbetsplanen upptogs. I augusti månad vidtogo sprängningsarbetena för källaren till pannhuset.

Den 30 september 1914 uppgjordes aftal med Finska Tegelkontoret i Helsingfors om leverans af 1,700,000 st. tegel, hvaraf 500,000 st. från Stensvik och 1,200,000 från Jokela tegelbruk. Transporten af teglen vidtogo omedelbart och bedrefs sålunda att 452,000 tegel från Stensvik levererades inom utgången af året.

På senhösten utfördes mindre murningsarbeten i form af revetteringar å de redan färdigt utförda grunderna och de uppställda socklarna.

Under året användes för ifrågavarande byggnadsarbeten en summa af 186,842 mark 43 penni.

Barnbördshuset i Helsingfors.

Då de elektriska ljusledningarna i barnbördshuset hade befunnits vara bristfälliga, uppgjordes vid Öfverstyrelsen kostnadsförslag till reparation af dessa. Detta förslag insändes till KEJSERLIGA Senaten med anhållan om beviljande af 1,620 mark för ändamålet.

I skrifvelse från Civilexpeditionen af den 13 jan. 1914 beviljades ifrågavarande summa, hvarjämte Öfverstyrelsen anmodades låta utföra arbetet. Enligt Öfverstyrelsens förordnande utfördes detta genom maskiningeniörens försorg af Ojalan Sähköliike O. Y. för en summa af 1,470 mark samt nödiga efterputsningsarbeten för 150 mark. Hela kostnaden steg sålunda till det beviljade beloppet 1,620 mark.

Barnsjukhuset i Helsingfors.

Sedan Civilexpeditionen i bref af den 28 april 1914 beviljat den för planering af sjukhusets tomt beräknade kostnaden 12,000 mark, kunde de år 1913 på-

började planeringsarbetena utan afbrott fortsättas. Under sommaren och hösten utfylldes marken till nödig höjd, hvarjämte vägar anlades. På senhösten var tomten i det skick att plantering och såning af lindar kunde vidtaga. Dessa arbeten lämnades emellertid till följande år att utföras med den härtill afsedda summan 2,000 mk.

Under år 1914 hade planeringsarbetena medfört en kostnad af 10,000 mark.

Lappvikens centralanstalt för sinnessjuka.

Sedan Medicinalstyrelsen i skrivelse af den 12 september 1913 anhållit att Överstyrelsen ville låta uppgöra och till Medicinalstyrelsen inkomma med ritningar och kostnadsförslag till bostäder för 4 vårdare och 4 sköterskor samt arbets- och dejourrum vid Lappvikens centralanstalt, förordnades arkitekten Kranck att uppgöra ifrågakvarande ritningar och kostnadsförslag.

Efter kommunisering med anstaltens öfverläkare beslöts att rummen skulle inredas på sjukhusets vind i ungefärlig öfverensstämmelse med de för några år sedan inredda laboratorierummen för anstalten. Rummen skulle göras tillgängliga från trapporna, hvilkas vindsväggar och tak, för minskande af eldfaran, bekläddes med kokolitplattor. Förutom de föreskrifna rummen inrättades vatten klosetter för hvardera afdelningarna. Kostnadsförslaget för ifrågakvarande tillbyggnad steg till 28,600 mark. Då detta arbete närmast var attlikställa med ett större reparationsarbete, hade någon summa för brandförsäkring af byggnaden icke medräknats. Då Öfverstyrelsen emellertid ansåg brandförsäkring önskvärd, ökades slutsunman till 29,600 mark.

I skrivelse af den 28 april 1914 beviljade Civilexpeditionen i KEJSERLIGA Senaten för ändamålet det erforderliga anslaget, hvarjämte Öfverstyrelsen anbefalldes att låta utföra arbetet.

Sedan Öfverstyrelsen förordnat att länsbyggnadskontoret i Nyland skulle handhafva öfveruppsikten af arbetet och extra arkitekten Agnes Dahl utsetts att öfvervaka detsamma, införskaffades anbud från särskilda byggmästare för dess utförande på entreprenad. Den 11 juni 1914 uppgjordes kontrakt med byggmästaren Joh. Johansson, som erbjudit sig att utföra arbetet för en summa af 24,608 mark. Arbetet vidtog omedelbart och utfördes under sommaren samt afsynades af t. f. länsarkitekten Gunnar Stenius och anstaltens föreståndare professor Chr. Sibelius den 27 augusti 1914.

Kostnaden för arbetet steg till 29,581 mark 54 penni.

Åbo län.

Länssjukhuset i Åbo.

Då det visat sig att fördelningen mellan sjukplatserna för de medicinska och de syfilistiska afdelningarna icke var fullt lämplig i ty att vid den medi-

ciniska afdelningen platsbrist ständigt var rådande då däremot riklig tillgång på platser fanns att tillgå på den syfilitiska afdelningen, insände sjukhusets öfverläkare ett förslag till sådan förändring af sjukhuset att nämnda olägenhet blefve afhjälpt, På grund häraf uppgjordes vid Öfverstyrelsen ritningar och kostnadsförslag till ifrågavarande förändring. Denna bestod hufvudsakligen däri att lokalerna genom mellanväggar afskildes och kommunikation från trapporna bereddes till de olika afdelningarna. Den medicinska afdelningen förseddes med nödiga badrum, till hvilka varmt vatten skulle erhållas från en i källaren förlagd varmvattenpanna. Kostnaden för hela förändringen beräknades stiga till 16,500 Fmk.

Sedan medel för ändamålet beviljats af Civilexpeditionen i bref af den 28 april 1914 N:o 817, anmodades länsbyggnadskontoret i Åbo att låta utföra arbetena. Dessa lämnades sedermera till byggmästaren W. Lindqvist, som enligt kontrakt af den 14 augusti 1914 förband sig att utföra arbetena på entreprenad för en summa af 13,600 mk. Arbetena vidtogo omedelbart och afsynades den 28 november 1914. Då särskilda materialier till följd af kriget icke kunnat anskaffas och en del arbeten därför icke heller kunnat slutföras afdrogs deras beräknade värde eller 700 mark från entreprenadsumman.

Under år 1914 utbetaltes för ifrågavarande arbeten 15,720 mark 50 penni.

Då klagomål från öfverläkaren inkommit att vattnet, som erhålles från stadens vattenledning till sjukhuset, var så starkt järnhaltigt att tvätten, ångpannorna och andra apparater däraf komme att taga skada, vidtogos särskilda åtgärder för afhjälpande af den öfverklagade olägenheten. Då dessa emellertid icke medförde åsyftad verkan, hemställde Öfverstyrelsen hos KEJSERLIGA Senaten om beviljande af ett anslag af 5,200 mark för anskaffande af en filtreringsapparat för rening af vattnet. I bref af den 20 oktober 1914 N:o 1,925 beviljades ifrågavarande summa. Under året skedde någon utbetalning, för filtreringsapparaten icke.

Allmänna sjukhuset i Björneborg.

Sedan en motiverad anmälan från sjukhuset i Björneborg gjorts att bykinrättningen därstädes visats sig vara alltför liten, hvarjämte vattenbrist uppgafs vara rådande vid sjukhuset, uppgjordes vid Öfverstyrelsen ritningar och kostnadsförslag till en större tvättstuga å samma plats som den förra, samt egen vattenledning till sjukhuset. Kostnaden för dessa arbeten beräknades komma att stiga till 23,000 mark.

I skrifvelse af den 28 april 1914 N:o 811 beviljade Civilexpeditionen i KEJSERLIGA Senaten det begärda anslaget, hvarjämte Öfverstyrelsen anmodades låta utföra arbetena.

Länsbyggnadskontoret i Åbo, som förordnats att låta verkställa Senatens ofvannämnda befallning, öfverlämnade arbetena på entreprenad till byggmästaren W. Lindqvist för en summa af 19,000 Fmk. Kontraktet, som uppgjordes den 11 juli 1914, omfattade såväl alla byggnadsarbeten som ock gräfnings- och maskintekniska arbeten. De maskintekniska arbetena utgjordes hufvudsakligast af en måtarpump med vattensugrör från Kumö elf, kloakledning till stadens kloaknät och nödig inredning i bykstugan.

Arbetena afsynades den 23 november 1914 af statsarkitekten E. Hindersson och anstaltens föreståndare professor Hjelmman.

Under året användes för ifrågavarande arbeten en summa af 20,656 mark 35 penni.

St. Michels län.

Länssjukhuset i St. Michel.

Med anledning däraf att särskilda brister och felaktigheter yppat sig i sjukhusets tvättinrättning och ångpannor hemställde Öfverstyrelsen hos KEJSERLIGA Senaten, på grund af ett kostnadsförslag, uppgjort af Öfverstyrelsens maskiningeniör, om ett anslag af 1,600 mark för afhjälpande af dessa brister.

I skrifvelse af den 13 januari 1914 N:o 41 beviljade Civilexpeditionen ifrågavarande summa för en elektrisk motor till tvättinrättningen och reparation af ångpannan. Enligt förordnande af Öfverstyrelsen utfördes arbetena genom maskiningeniörens försorg för en summa af 1,596 mark 41 penni.

Då St. Michels stad år 1911 erhållit egen vattenledning och det själfallet för sjukhuset skulle medföra stora fördelar ett erhålla erforderligt vatten från denna ledning, i ty att detta därigenom blifve oberoende af den i platsen befintliga brunnen som i mån af befolkningstillväxten i staden komme att blifva mer och mer förorenad, anhöll Öfverstyrelsen hos KEJSERLIGA Senaten om ett anslag af 6,500 mark för ändamålet. Vattenledningsnätet inom anstalten, som tidigare matats med vatten från en cistern på vinden, skulle nu, i händelse förslaget godkändes, vara i behof af särskilda förändringar för att kunna motstå trycket från stadens högtrycksvattenledning, hvarjämte särskilda arbeten erfordras för vattenledningsnätens förbindning.

I skrifvelse från Civilexpeditionen af den 20 april 1914 N:o 820 beviljades det begärda anslaget, hvarefter Öfverstyrelsen förordnade sin maskiningeniör att låta utföra arbetena. Kostnaden för dessa steg till 6,498 mark 49 penni.

Tavastehus län.

Allmänna sjukhuset i Tammerfors.

För fortsättning af de tidigare påbörjade planeringsarbetena å allmänna sjukhusets tomt beviljade Civilexpeditionen i skrifvelse af den 28 april 1915 N:o 802 ett anslag af 5,900 mark. Arbetena utfördes genom länsbyggnadskontorets i Tavastehus försorg, som för ändamålet använde 5,883 mark 50 penni.

Pitkäniemi centralanstalt.

Sedan Medicinalstyrelsen i det förslag till nödvändiga nybyggnads- och förändringsarbeten vid landets sjukhus jämväl upptagit en summa af 5,000 mark för ändring af de vid Pitkäniemi centralanstalt förefintliga luftklosetterna till vattenklosetter och Civilexpeditionen i skrifvelse af den 4 maj 1914 N:o 848 för ändamålet beviljat nämnda summa, anbefalldes Öfverstyrelsens maskiningeniör att på lämpligaste sätt låta verkställa ifrågavarande förändring. Under året hade intet åtgjorts för ifrågavarande ändring, hvarför anslaget reserverats till följande år.

Wiborgs län.

Länssjukhuset i Viborg.

Då i förslaget till årsreparation för länssjukhuset i Viborg en mängd arbeten, för minskande af årsutgifterna, bortstrukits, lät föreståndaren för sjukhuset professor P. V. Granberg på egen bekostnad utföra särskilda, af honom nödvändigansedda arbeten. Sedermera inkom han med en motiverad anhållan om ersättning för de af honom bekostade arbetena.

I skrifvelse af den 20 oktober 1914 N:o 1,922 har Civilexpeditionen beviljat den begärda summan 1,229 mark och anbefalldt att medlen skola utbetalas till professor Granberg som ersättning för de af honom verkställda utbetalningarna.

Då anmärkning mot stenläggningen af länssjukhusets i Viborg gatuandel gjorts af magistraten, hemställdes hos KEJSERLIGA Senaten om nödiga medel för reparation af gatan.

I skrifvelse från Civilexpeditionen af den 4 november 1914 N:o 1,870 beviljades ett anslag af 3,900 mark för ändamålet. Arbetet utfördes genom länsbyggnadskontorets i Viborg försorg för den beviljade anslagssumman.

Allmänna sjukhuset i Sordavala.

Sedan läkaren vid allmänna sjukhuset i Sordavala anmält hos Medicinalstyrelsen att särskilda i årsreparationsförslaget upptagna viktiga arbeten till följd af brist på medel bortstrukits och Öfverstyrelsens utlåtande införskaffats i saken, hemställde Medicinalstyrelsen hos KEJSERLIGA Senaten om beviljande af 3,965 mark 93 penni för reparation af rappningen å sjukrummens väggår m. fl. nödvändiga arbeten.

I skrifvelse af den 28 april 1914 N:o 824 beviljade Civilexpeditionen en summa af 4,000 mark för ändamålet och stälde nämnda summa till Öfverstyrelsens för allmänna byggnaderna förfogande.

Arbetena utfördes genom länsbyggnadskontorets i Viborg försorg för anslagssumman 4,000 mark.

Kexholms asyl för sinnessjuka.

Sedan anstalten för sinnessjuka år 1909 förstörats, hade klagomål upprepade gånger försports öfver den ofullständiga rening kloakvattnet från inrättningen undergår, då detta ledes genom de därstädes tidigare uppförda decompositionsbrunnarna. Med anledning häraf har Civilexpeditionen på därom gjord framställning i bref af den 4 maj 1914 N:o 847 beviljat ett anslag af 8,000 mark för uppförande af en klaranläggning, hvilken ansågs kunna afhjälpa de anförda bristerna. I denna skulle kloakvattnet från inrättningen inledas, därstädes undergå rening samt sedermera utan olägenhet genom kloakledningen ledas i Vuoksen.

Arbetet har utförts genom länsbyggnadskontorets i Viborg försorg för en summa af 7,685 mark.

Då den gamla vattenspumpen till följd af sjukhusets förstoring och den ökade vattenkonsumtionen visat sig vara för svag, hemställde Öfverstyrelsen hos KEJSERLIGA Senaten om beviljande af 2,000 mark för anskaffande af en ny pump.

I skrifvelse af den 21 juli 1914 N:o 1,399 beviljades det begärda anslaget. Enligt Öfverstyrelsens förordnande skulle arbetet utföras genom maskiningeniörens försorg. Under år 1914 har för arbetet, som är afslutat, utbetalats 2660 mark.

Uleåborgs län.

Länssjukhuset i Uleåborg.

Då länssjukhuset i Uleåborg år 1901 tillbyggdes med en operationsafdelning, upptogs i ritningarna plats för en personhiss emellan våningarna. Då

kostnadsförslaget för tillbyggnaden emellertid steg till ett afsevärdt högt belopp ansågs att personhissen lämpligast kunde utföras sednare och byggnadskostnaden sålunda minskas med hissens kostnad.

Sedan läkaren för sjukhuset numera anmält att svårigheter ofta uppstå då klena patienter skola transporteras längs trapporna från den ena våningen till den andra och Medicinalstyrelsen jämväl ansett önskvärdt att sjukhuset blefve försedt med en personhiss, anhölls hos KEJSERLIGA Senaten om beviljande af nödiga medel för ändamålet.

I skrifvelse af den 28 april 1914 N:o 821, anslög Civilexpeditionen ett anslag af 7,500 mark för en elektrisk personhiss till sjukhuset. Efter det länsbyggnadskontoret i Uleåborg införskaffat anbud på hissar från särskilda firmor, antogs och uppgjordes kontrakt den 21 juli 1914 med firman Siemens & Halske för leverans af en elektrisk personhiss till sjukhuset för ett pris af 5,800 mark. I detta pris inberäknades icke de för uppsättning nödvändiga byggnadsarbetena.

Under året utbetaltes för arbetet en summa af 2,413 mark 80 penni.

Allmänna sjukhuset i Torneå.

På grund af en insänd motiverad framställning från läkaren vid allmänna sjukhuset i Torneå hemställde Medicinalstyrelsen hos KEJSERLIGA Senaten om beviljande af ett anslag stort 1,770 mark för en ny elektrisk pump, afsedd för en vedsåg och en ventilator till sjukhuset.

I skrifvelse från Civilexpeditionen af den 4 maj 1914 N:o 855 beviljades den begärda summan. Arbetet utfördes sedermera genom länsbyggnadskontorets i Uleåborg försorg för anslagssumman 1,770 mark.

Kittilä distriktsläkarebostad.

Sedan uthusbyggnaden vid Kittilä läkarebostad genom eldsvåda den 8 januari 1914 förstörts, anhöll Medicinalstyrelsen hos Öfverstyrelsen om utarbetande af ritningar och kostnadsförslag till en ny uthusbyggnad därstädes. Sedan sådana uppgjorts, insände Medicinalstyrelsen dessa till KEJSERLIGA Senaten jämte ett kostnadsförslag slutande å 7,200 mark med anhållan om medel för ändamålet, hvilka skulle ställas till Öfverstyrelsens disposition.

I skrifvelse från Civilexpeditionen af den 28 april 1914 N:o 815 beviljades det begärda beloppet. Arbetena utfördes sedermera genom länsbyggnadskontorets i Uleåborg försorg för anslagssumman 7,200 mark.

Inari läkarebostad.

Med anledning däraf att läkarebostaden i Inari är täkt med pärttak, som i lappmarken sommartid visat sig vara synnerligen eldfångdt, har Öfverstyrelsen i bref till KEJSERLIGA Senaten af den 27 februari 1914 hemställt om beviljande af 550 mark för inköp af nödiga brandredskap till byggnaden.

I skrifvelse af den 23 mars 1914 N:o 609 har Civilexpeditionen för ändamålet beviljat det begärda anslaget. Brandredskap har sedermera anskaffats för en summa af 506 mark 80 penni.

Sjukhusreparationer år 1914.

Nylands län.

Kirurgiska sjukhuset i Helsingfors	31,300: —	
Nya klinikum	5,200: —	
Gamla klinikum	8,900: —	
Barnbördshuset	8,400: —	
Barnsjukhuset	10,500: —	
Lappvikens centranstalt	13,300: —	
Vaccinanstalten	1,050: —	
Allmänna sjukhuset i Lovisa	5,550: —	
Gumtäkts extra sjukhus	4,200: —	88,400: —

Åbo & Björneborgs län.

Länssjukhuset i Åbo	11,832: —	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka i Åbo	2,516: —	
Allmänna sjukhuset i Björneborg	3,400: —	
Allmänna sjukhuset i Godby	1,360: —	
Sjahlö asyl för sinnessjuka	4,488: —	23,596: —

Tavastehus län.

Länssjukhuset i Tavastehus	2,652: —	
Pitkäniemi centranstalt	25,806: —	
Lepra asylen i Orivesi	930: —	
Allmänna sjukhuset i Tammerfors	1,144: —	30,532: —
Transport		142,528: —

Transport 142,528: —

Viborgs län.

Länssjukhuset i Viborg	19,668: 39	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka i Viborg	2,945: 90	
Allmänna sjukhuset i Sordavala	9,112: —	
Kexholms asyl för sinnessjuka	6,664: —	
Extra kurhuset i Viborg	826: 35	39,216: 64

St. Michels län.

Länssjukhuset i St. Michel	3,060: —	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka i St. Michel ..	1,224: —	
Allmänna sjukhuset i Nyslott	2,312: —	6,596: —

Kuopio län.

Länssjukhuset i Kuopio	6,952: —	
Allmänna sjukhuset i Nurmes	1,550: —	
Allmänna sjukhuset i Kajana	1,567: —	
Allmänna sjukhuset i Joensuu	7,500: —	
Fagernäs centralanstalt	25,215: 84	42,784: 84

Wasa län.

Länssjukhuset i Gamla Vasala	8,364: —	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka i Gamla Vasala	2,040: ..	10,404: —

Uleåborgs län.

Länssjukhuset i Uleåborg	9,372: —	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka i Uleåborg ...	2,706: —	
Allmänna sjukhuset i Torneå	2,310: —	
Allmänna sjukhuset i Rovaniemi	2,112: —	16,500: —

Summa Fmk	258,029: 48
-----------	-------------

Under det tilländalupna året 1915 har byggnadsverksamheten inom Medicinalverkets område varit synnerligen liten, beroende därpå att några större nybyggnadsanslag, till följd af de tryckta ekonomiska förhållandena i landet,

icke kunnat beviljas. Det enda större nybyggnadsföretag, hvartill medel beviljats är universitetsklinikerna i Helsingfors. Arbetena, som vidtogo föregående år, skulle nu fortsättas med ett anslag af 375,000 mark. Öfriga byggnadsföretag såväl i hufvudstaden som i landsorten inskränka sig till mindre kompletterings- och ändringsarbeten och de årligen återkommande årsreparationerna.

Till utförande anbefallda arbeten vid landets sjukhus finnas här nedan närmare beskrifna och fördelade länsvis.

Nylands län.

Universitetsklinikerna i Helsingfors.

Sedan ekonomiebyggnadens sockel under slutet af år 1914 blifvit uppsatt, vidtog under mars månad revettering af grundmurarna.

Den egenrdtliga murningen af väggarna vidtog i april och fortgick inpå augusti månad. Den 28 april uppgjordes kontrakt med firman Kreuger & Toll om uppförande af mellanbjelklagen af järnbeton för en summa af 109,110 mark. Dessa arbeten vidtogo omedelbart efter kontraktets undertecknande och utfördes successivt med murningsarbetena. Efter det huset uppmurats, utfördes de inre trapporna af marmormosaik. Dessa hade lämnats till utförande åt Helsingfors Cementgjuteri. Samtidigt härmed uppsattes takresningen, påspikades takpanelen och asfaltpappet samt delvis beläggningen med svart plåt.

För pannhuset utspångades platsen i berget, en del af grunden lades och senare på hösten en liten del af sockeln.

För ofvanstående arbeten utbetalades under år 1915 en summa af 328,303 mark 81 penni.

Kirurgiska sjukhuset i Helsingfors.

På framställning af Medicinalstyrelsen beviljade Civilexpeditionen i skrifvelse för den 15 oktober 1915 ett anslag af 1,530 mark för upptagning af en dörr i norra paviljongen, hvilken skulle underlätta kommunikationen mellan afdelningen och gården samt för ökning af fyllningen i väggarna på vinden i den del af södra paviljongen, hvarest sköterskeafdelningen är inrymd. Arbetet utfördes genom länsbyggnadskontorets i Nyland försorg. Under året hade af den beviljade summan utanordnats 1,123 mark 12 penni.

Nya klinikum i Helsingfors.

På framställning af föreståndaren för inre medicinska afdelningen vid allmänna sjukhuset i Helsingfors, uppgjordes redan år 1912 ritningar och kostnads-

förslag till inredande af ett laboratorium i 2:dra våningen i Nya klinikum för medicinska afdelningen. Detta förslag insändes genom Medicinalstyrelsen till Kejslerliga senåten, som då lemnade förslaget utan afseende.

I skrifvelse af den 11 juni 1915 anhåller Medicinalstyrelsen om uppgift, till huru stor summa de arbeten för inredande af ifrågavarande laboratorium, hvilka 1912 beräknats komma att kosta 8,000 mark under nuvarande förhållanden komme att stiga. Med anledning af denna förfrågan meddelades från Öfverstyrelsen att arbetena, med undantag af särskilda materialier, som nu icke kunna erhållas, komme att kosta 9,200 mark.

Sedan Civilexpeditionen i skrifvelse för den 7 september 1915 N:o 1,442 beviljat ett anslag af 9,200 mark för ändamålet, förordnades länsbyggnadskontoret i Nyland att utföra dessa. Under året utbetalades för ifrågavarande arbeten en summa af 2,928 mark 54 penni.

Barnsjukhuset i Helsingfors.

De planeringsarbeten på sjukhusets område, hvilka påbörjats år 1913 och fortsatts år 1914 samt afslutats detta år, hafva stigit till en sammanlagd kostnad af 12,000 mark. Under år 1915 utbetaltes för dessa till trädgårdsmästaren Torsten Barck en summa af 2,000 mark. Sålunda äro de för tre år sedan påbörjade planerings- och planteringsarbetena nu afslutade och har området erhållit en utsmyckning egnad dess centrala läge i hufvudstaden.

Tilkka sjukhus invid Helsingfors.

Sedan Medicinalstyrelsen erhållit i uppdrag att inreda ett extra militär-sjukhus i Tilkka sjukhus och det framgått att därstädes befintliga brunnar icke kunde lemna den erforderliga mängden vatten, anhöll Medicinalstyrelsen att Öfverstyrelsen skulle låta utföra en ny större brunn på lämplig plats inom området samt sedermera inkomma med uppgift om kostnaden för arbetet. Länsbyggnadskontoret i Nyland förordnades sedermera att låta utföra arbetet. Brunnen, som nedförts till 5.5 meters djup under jordytan, gjordes 2.5 meter i diameter och förseddes med murade tegelväggar. Kostnaden för denna steg till 5,599 mark 25 penni. Brunnen gifver rikligt vatten, som dock är starkt järnhaltigt.

Extra veneriska sjukhuset i Gumtäkt.

På framställning af Öfverstyrelsen beviljade Civilexpeditionen i skrifvelse af den 15 oktober 1915 ett anslag af 2,600 mark till en ny matbod af stock för

sjukhuset. Arbetet, som utfördes genom länsbyggnadskontorets i Nyland försorg afslutades icke under detta år. Till utgången af år 1915 utanordnades för detta arbete 1,097 mark 14 penni.

Allmänna sjukhuset i Lovisa.

Efter det sjukhuset år 1913 erhållit egen vattenledning, uppstod själfallet frågan om ytterligare förbättringar af de hygieniska villkoren vid detsamma. I sådant afseende gjordes framställning om inrättande af vattenklosetter till sjukhuset. På anhållan af Öfverstyrelsen beviljade också Civilexpeditionen i skrifvelse för den 15 oktober 1915 ett anslag af 1,500 mark till vattenklosetter. Arbetet som genom länsbyggnadskontorets i Nyland försorg öfverlämnats att utföras på entreprenad till mekanikern Törnkvist, afslutades i december 1915 och steg med byggnads- och efterputsningsarbeten till en summa af 1,500 mark.

Åbo & Björneborgs län.

Länssjukhuset i Åbo.

Sedan Civilexpeditionen år 1914 beviljat medel för anskaffande af en reningsapparat för vatten till länssjukhuset i Åbo, öfverlämnade Öfverstyrelsen leveransen af ifrågavarande apparat till Aktiebolaget Industria i Helsingfors. Efter det apparaten anskaffats, utanordnades den 22 december 1915 till nämnda firma 5,100 mark.

Allmänna sjukhuset i Björneborg.

Arbetena för den vid sjukhuset utförda tvättstugan samt vattenledningen, hvilka afsynades redan i november 1914, hafva delvis betalats först 1915. Sålunda utbetalades till entreprenören Lindkvist 1,069 mark 19 penni och till arbetsledaren Rancken 493 mark 19 penni, eller in summa 1,472 mark 38 penni. Arbetet i sin helhet har stigit till 22,128 mark 73 penni och sålunda före finnes en besparing af 871 mark 27 penni på anslaget.

Sjählö asyl för sinnessjuka.

Den år 1913 påbörjade badstugan vid sjukhuset, som redan hösten samma år öfverlämnats till begagnande, har nu, efter slutförda kompletteringsarbeten, nått sin fullbordan. Under detta år har utanordnats för målnings- m. fl. arbeten

1,220 mark 22 penni. Kostnaden för badstugan har sålunda stigit till en sammanlagd summa af 13,726 mark 78 penni och sålunda lemnat ett öfverskott af 1,273 mark 22 penni på den tidigare beviljade anslagssumman.

Tavastehus län.

Länssjukhuset i T:hus.

Enär det visat sig vara olämpligt att det förefintliga badrummet i första och andra våningen måste användas till diskning af kärl, mottagning af nya patienter, desinfektion af förbandsartiklar samt till dagrum för sköterska, föreslog läkaren att skildt badrum skulle inredas såväl i första som i andra våningens sköljrum. Vidare föreslogs att varmvattencisternen på vinden, som inrymmer 200 liter och således förslår till endast ett bad blefve förstorad till 400 liters rymd. Kostnaden för dessa arbeten skulle stiga till 1,700 mark.

I skrifvelse af den 15 oktober 1915 N:o 1,738 beviljade Civilexpeditionen det begärda anslaget. Sedermera förordnades länsbyggnadskontoret i Tavastehus att låta utföra arbetet, som efter dess afslutande anmälde att kostnaden stigit till 1,613 mark 66 penni.

Orivesi lepraasyl.

Sedan anmält blifvit att badstugan vid asylens genom eldsvåda skadats och länsbyggnadskontoret i Tavastehus insändt kostnadsförslag för skadans afhjälpande, anhöll Öfverstyrelsen hos Civilexpeditionen om ett anslag af 1,100 mark för skadans afhjälpande. I skrifvelse af den 12 november 1915 beviljades det begärda anslaget, hvarefter länsbyggnadskontoret i Tavastehus förordnades att låta utföra arbetet. Under året utanordnades för detsamma 441 mark 47 penni.

Wiborgs län.

Kexholms asyl för sinnessjuka.

Sedan till Öfverstyrelsen anmälts att asylens smedja, som nu är inrymd i ett urgammalt porthvalf, hvilket håller på att nedrasa, ovilkorligen borde inrymmas i en för ändamålet uppförd byggnad, anhöll Öfverstyrelsen om nödigt anslag för ändamålet. I skrifvelse af den 15 oktober 1915 N:o 1,730 beviljade Civilexpeditionen ett anslag af 1900 mark för ändamålet. Arbetet öfver-

lemnades till länsbyggnadskontoret i Viborg att utföras. Under året skedde ingen utanordning från anslaget.

I skrifvelse af den 15 oktober 1915 N:o 1,739 beviljade Civilexpeditionen på därom gjord anhållan ett belopp af 900 mark för diverse nödiga eldstadsreparationer vid asylen. Dessa arbeten öfverlämnades jämväl till länsbyggnadskontoret i Viborg att utföras.

Det år 1914 påbörjade arbetet med uppsättning af en ny större vattenpump för anstalten afslutades år 1915 och steg till den summa af 2,000 mark, som anslagits för ändamålet. Under året har utbetalats 1,340 mark.

St. Michels län.

Allmänna sjukhuset i Nyslott.

Sedan läkaren vid allmänna sjukhuset i Nyslott anmält att allt vatten, som förbrukas vid sjukhuset, tages från en vik, dit såväl sjukhusets egna kloaker som och kloakerna från stadens epidemisjukhus och från särskilda tomter i staden utmytna, samt tillika meddelat att patienter i allmänna sjukhuset med all sannolikhet erhållit tyfussmitta genom dricksvatten, taget från ifrågavarande vattenledning, anmodades länsbyggnadskontoret i St. Michel att inkomma med förslag till de öfverklägade olägenheternas afhjälpande. I det förslag, som länsbyggnadskontoret insänt, föreslogs att sugledningen för vattenledningen skulle förlängas och afloppsvattnet från sjukhuset renas medels en kloranläggning. Kostnaden för dessa arbeten hade beräknats stiga till 7,775 mark.

Efter det utredning införskaffats att det föreslagna sättet för olägenheternas afhjälpande var det enda realiserbara, anhöll Öfverstyrelsen om nödigt anslag för ändamålet. Samtidigt öfversändes till Guvernören i St. Michels län en skrifvelse, hvori anhålles att magistraten i Nyslott blefve förständigad att vidtaga i lag föreskrifna åtgärder för försättande af stadens kloaksystem i sådant skick att fara för smittans öfverförande till sjukhuset blefve aflägsnad.

I skrifvelse från Civilexpeditionen af den 7 september 1915 N:o 1,445 beviljades det erforderliga anslaget för vatten- och afloppsledningen. Arbetet öfverlämnades genom länsbyggnadskontoret i St. Michel till A. B. Rob. Huber O. Y., som omedelbart vidtog med arbetets utförande. Arbetet afsynades och emottogs den 17 november 1915 af arkitekten Kranck. Till följd af inträffad köld hade mindre fyllningsarbeten lemnats utförda, hvarför motsvarande afdrag gjordes i entreprenörens tillgodohafvande. Under året utbetaltes 394 mark 54 penni.

Kuopio län.

Allmänna sjukhuset i Joensuu.

I skrivelse för den 15 oktober 1915 N:o 1,739 beviljade Civilexpeditionen ett anslag af 5,000 mark för reparation af tvättstugan vid allmänna sjukhuset i Joensuu.

Denna tvättstuga, som i tiden uppförts af stock, hade under årens lopp angripits af röta, synnerligast i de undre stocklagen. Då öfre delen af byggnaden ännu var relativt stark, föreslog föreståndaren för länsbyggnadskontoret att de af röta angripna delarna skulle ersättas med tegel. Detta skedde jämväl och sålunda kunde tvättstugan användas i flere år. Då de öfre stocklagen nu börjat förfaras, föreslogs att samma förfarande skulle inslås för att reparera öfre delen af väggen. För ändamålet beviljade Civilexpeditionen det ofvan nämnda anslaget, som omedelbart ställdes till länsbyggnadskontorets i Kuopio disposition. Arbetet är oafslutadt.

Fagnäs centralanstalt för sinnessjuka.

Vid en inspektion som guvernören i Kuopio län företog hösten 1914 till Fagnäs anstalt, anmärktes att ett arbetsrum för kvinnor var af behovet påkalladt. Med anledning häraf anmodades länsbyggnadskontoret i Kuopio att uppgöra och insända till Öfverstyrelsen ett förslag till inredning af ett härför lämpligt rum. Som plats härför föreslogs en af resvirke och bräder uppförd gammal byggnad, som en längre tid bifvit använd till bostad för manlig betjäning. Enligt det förslag, som sedermera uppgjordes skulle byggnadens väggar och bjälklag förses med fyllning för att kunna hållas varma, hvarjämte rummet invändigt skulle uppsnyggas. Kostnaden för arbetet beräknades stiga till 3,100 mark.

I skrivelse från Civilexpeditionen af den 23 februari 1915 N:o 258 beviljades den begärda summan, hvarefter länsbyggnadskontoret i Kuopio anmodades låta utföra arbetet. Under året utbetaltes för ändamålet 2,365 mark 75 penni.

Wasa län.

Länssjukhuset i Mustasaari.

Då de tvättmaskiner, som finnas vid länssjukhuset i Mustasaari äro af föråldrad konstruktion, framställde föreståndaren för länsbyggnadskontoret i

Vasa huruvida det ej vore skäl att nu, då en obetydligt använd men i godt skick varande centrifug finnes till salu i Vasa, inköpa denna för billigt pris och uppställa densamma i sjukhusets tvättstuga. Förslaget vann Öfverstyrelsens godkännande och en anhållan gjordes hos Civilexpeditionen om beviljande af medel för ändamålet. I skrifvelse af den 15 oktober 1915 beviljades 1,200 mark för en centrifug och en därtill erforderlig elektrisk motor, hvarefter länsbyggnadskontoret anmodades gå i författning om uppställning af maskinerna. Arbetet är oafslutadt.

Uleåborgs län.

Länssjukhuset i Uleåborg.

Det år 1914 påbörjade arbetet på uppsättning af en personhiss för sjukhuset afslutades och afsynades år 1915. Under året utbetaltes för ifrågasvarande arbeten 5,025 mark 08 penni. Totalkostnaden för arbetet steg till 7,438 mark 88 penni.

Allmänna sjukhuset i Kajana.

Den elektriska belysningsanläggningen vid sjukhuset, hvartill medel beviljats redan år 1913 och omedelbart utfördes samt redan varit i bruk öfver ett år likviderades slutligt år 1915 till Gottfrid Strömberg A. B. med 346 mark. Totalkostnaden för anläggningen har sålunda stigit till 4,705 mark 47 penni.

Sjukhusreparationer år 1915.

Nylands län.

Kirurgiska sjukhuset i Helsingfors	14,550: —	
Nya klinikum » »	3,900: —	
Gamla Klinikum » »	6,500: —	
Barnbördshuset » »	5,800: —	
Barnsjukhuset » »	4,000: —	
Lappviks centralanstalt »	9,300: —	
Vaccinanstalten » »	860: —	
Allmänna sjukhuset i Lovisa	1,860: —	
Gumtäkt extra veneriska sjukhus i H.fors	3,900: —	50,670: —
		<hr/>
	Transport	50,670: —

Transport 50,670:—

Åbo & Björneborgs län.

Länssjukhuset i Åbo	10,500:—	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka i Åbo	2,300:—	
Allmänna sjukhuset i Björneborg	2,500:—	
Allmänna sjukhuset i Godby	840:—	
Sjähö asyl för sinnessjuka	3,000:—	19,140:—

Tavastehus län.

Länssjukhuset i Tavastehus	3,600:—	
Pitkäniemi centralanstalt	13,900:—	
Lepraasylen i Oriveri	1,450:—	
Allmänna sjukhuset i Tammérfors	1,800:—	20,750:—

Viborgs län.

Länssjukhuset i Viborg	17,350:—	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka	3,190:—	
Allmänna sjukhuset i Sordåvala	8,700:—	
Kexholms asyl för sinnessjuka	5,400:—	
Extra kurhuset i Viborg	2,340:—	36,980:—

St. Michels län.

Länssjukhuset i St. Michel	2,870:—	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka	600:—	
Allmänna sjukhuset i Nyslott	2,900:—	6,370:—

Kuopio län.

Länssjukhuset i Kuopio	6,580:—	
Allmänna sjukhuset i Nurmes	1,750:—	
Allmänna sjukhuset i Kajana	1,500:—	
Allmänna sjukhuset i Joensuu	6,490:—	
Fagernäs centralanstalt	22,400:—	38,720:—

Transport 172,630:—

Transport 172,630: —

Wasa län.

Länssjukhuset i Gamla Vasa	3,730: —	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka i D:o	1,700: —	5,430: —

Uleåborgs län.

Länssjukhuset i Uleåborg	9,100: —	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka	3,900: —	
Allmänna sjukhuset i Torneå	2,900: —	
Allmänna sjukhuset i Rovaniemi	2,400: —	
Allmänna sjukhuset i Muonio	2,800: —	
Sjukstugan i Södankylä	4,380: —	25,480: —
	<u>Summa Fmk:</u>	<u>203,540: —</u>

Under det tilländalupna året 1916 har byggnadsverksamheten liksom de närmast föregående åren varit synnerligen liten. Med undantag af nybyggnadsarbetena för Universitetsklinikerna i Helsingfors inskränka sig anslagen hufvudsakligast till mindre ändrings- och reparationsarbeten i byggnaderna.

Till utförande anbefalda arbeten vid landets sjukhus finnas här nedan närmare beskrifna och fördelade länsvis.

Nylands län.**Universitetsklinikerna i Helsingfors.**

De under år 1915 påbörjade arbetena i ekonomiebyggnaden och pannhuset fortsattes under år 1916.

Under januari, februari och mars månader upptorkades väggar och bjälklag i ekonomiebyggnaden. Samtidigt uppsattes mellanväggar af cementplattor, huset rappades invändigt och fönster samt dörrar inpassades och grundmålades. På vårsommaren anskaffades fönsterglas från Petrograd och insattes under årets lopp. Samtliga fönster voro insatta inom oktober månad. Under våren slutförde firman Kreuger & Toll bjälklagsentreprenaden från föregående år sålunda att slaggyllning insattes och öfre ytan afjämnades med cementbruk för lino-

leummattorna. Golfven i tvättinrättningen och på vinden asfalterades, hvarefter uppsättning af ventilationstrummorna på vinden, af dubbla bräder med asfalt-papp mellanlägg, verkställdes. Slutligen utfördes de nödvändigaste plåtarbetena som stuprännor och listbläck, hvaremot öfriga plåtarbeten till följd af de höga plåtprisen lämnades utförda.

På grund af särskildt beslut af Öfverstyrelsen limfärgmålades de rum, som skulle bebos af tvättpersonalen samt matsalen och köket.

De elektriska ljusledningarna, som skulle insättas i »Bergmanrör», utfördes på entreprenad af Ojalan Sähköliike, som redan före byggnaden rappats invändigt, levererat och insatt dessa. Nu uppsattes armaturen endast i den del af huset som komme att tagas i bruk för tvättinrättningen och af betjäningen.

De maskintekniska arbetena för såväl ekonomiebyggnaden som pannhuset omfattande, värmeledningen, vattenledningen, den gamla tvättinrättningen förutom en ny centrifug, sköljmaskin och ångmangel, de gamla ångpannornas montering samt inmontering af en gammal desinfektionsinrättning öfverlämnades till A. B. Vesijohtoliike O. Y. för en summa af 209,600 mark. Oaktadt de ytterst svåra arbetsförhållandena, hvarunder arbetena skulle verkställas utfördes dessa och öfverlämnades i fullt användbart skick till Öfverstyrelsen under december månad.

Arbetena på pannhuset, som påbörjats år 1915, fortsattes jämväl 1916, hvarvid huset uppmurades och rappades omedelbart därefter såväl ut som invändigt. Då järntakstolar icke kunde erhållas, påsattes ett provisoriskt trätak. Pannorna inmurades samtidigt som öfriga maskintekniska arbeten utfördes. Under sommaren uppmurades äfven en af Zitting & Co levererad 50 meter hög ångskorsten, som steg till en kostnad af 13,670 mark.

På sommaren utfördes en tunnel emellan pannhuset och ekonomiebyggnaden samt så långt förbi denna att tunneln nådde decompositionsbrunnen.

Förutom ofvanämnda byggnadsarbeten, verkställdes de oundgängligen nödvändigaste planeringsarbetena på gårdsplanen för att möjliggöra kör- och gångtrafik.

Saldot från 1915 års anslag utgjorde den 1 januari 316,492 mark 62 penni, af hvilken summa dock endast 59,853 mark 76 penni kunde disponeras för nya arbeten under år 1916. Därutöfver anslogs af Civilexpeditionen den 11 januari 500,000 mark och den 21 november 200,000 mark, hvarför sålunda under året förefanns disponibla medel 759,853 mark 76 penni.

Utgifterna under år 1916 utgjorde 443,361 mark 14 penni och den 1 januari 1917 ett saldo af 316,492 mark 62 penni.

Den 20 december 1916 beviljade Civilexpeditionen en summa af 220,000 mark för en ny vacuumdesinfektionsapparat, som skulle uppställas i pannhuset

på en för ändamålet reserverad plats. Några åtgärder för anskaffande af denna apparat hade under året icke vidtagits.

Kirurgiska sjukhuset i Helsingfors.

Sedan föreståndaren för sjukhuset hos Medicinalstyrelsen gjort framställning om åtgärd för anskaffande af vattenklosetter till underläkarens och assistentläkarens lokaler vid sjukhuset, insände Medicinalstyrelsen till Öfverstyrelsen en anhållan om kostnadsförslag till ifrågavarande arbete. Sedan länsbyggnadskontoret uppgjort förslag, insändes detta jämte förord till Medicinalstyrelsen.

I skrifvelse af den 12 maj 1916 anhöll Medicinalstyrelsen hos Senaten om ett anslag af 3,200 mark för ändamålet. I skrifvelse af den 27 juni 1916 meddelar Civilexpeditionen att det af Medicinalstyrelsen begärda anslaget ställts till Öfverstyrelsens disposition, hvarjämte arbetet anbefaldes till utförande. Arbetet utfördes genom länsbyggnadskontorets försorg. Under året användes för arbetena 2,960 mark 10 penni.

Gamla och Nya klinikum i Helsingfors.

Sedan Medicinalstyrelsen i skrifvelse af den 23 maj 1916 anhållit om uppgift på kostnaden för inredande af ett operationsrum och ändring af nattdejourerande barnmorskeelevernas rum till isolerrum, uppgjordes ett sådant förslag i samråd med afdelningens föreståndare doktor Boije slutande å en summa af 950 mark, som öfersändes till Medicinalstyrelsen. Efter det Medicinalstyrelsen anhållit om medel för ändamålet, beviljade Civilexpeditionen i skrifvelse af den 1 augusti 1916 det begärda anslaget. Arbetet utfördes sedermera genom länsbyggnadskontorets i Nyland försorg. Kostnaden för arbetet steg till 949 mark 20 penni.

I Nya klinikum fortsattes de arbeten i medicinska afdelningens laboratorium, som påbörjast år 1915, och steg till en kostnad af 6,556 mk. 09 p.

Extra veneriska sjukhuset i Gumtäkt.

På framställning af Öfverstyrelsen, beviljade Civilexpeditionen i skrifvelse af den 4 december 1916 ett anslag af 2,130 mark, för särskilda mindre ändringsarbeten till underlättande af vården i den i ekonomiebyggnaden befintliga sjukafdelningen. Bland dessa må nämnas afplankning för ett nödigbe-

funnet karcerrum, en vattenklosett samt brädväggar till en i undersökningsrummet befintlig trappa. Arbetena utföras genom länsbyggnadskontorets i Nyland försorg. Under året utbetaltes för arbetet 47 mark 80 penni.

Arbetena på den nya matboden från 1915 avslutades och steg till 2,586 mk 40 p.

Extra veneriska sjukhuset vid Runebergsgatan 61.

Sedan Medicinalstyrelsen upphyrvt byggnaderna å tomten N:o 61 vid Runebergsgatan i Helsingfors för ett extra veneriskt sjukhus och hos Öfverstyrelsen i skrifvelse af den 28 mars 1916 anhållit om uppgörande af förslag till dessas förändring för ändamålet, uppgjordes å Öfverstyrelsen ritningar och kostnadsförslag slutande å 36,000 mark, hvilka den 8 maj öfversändes till Medicinalstyrelsen. Då förslaget emellertid ansågs för dyrt, uppgjordes enligt anvisning af Medicinalstyrelsen ett förenklat förslag slutande å 24,000 mark. Detta förslag godkändes af Medicinalstyrelsen, som jämväl anhöll att Öfverstyrelsen skulle låta utföra arbetena i enlighet med förslaget och för ändamålet rekvirera medel af Medicinalstyrelsen. Ärendet öfversändes till länsbyggnadskontoret i Nyland med anmodan att låta utföra arbetena. Dessa vidtogo omedelbart, utfördes under sommaren och hösten samt afsynades den 19 oktober 1916.

Vid afsyningen uttalades önskningsmål om särskilda nödigbefunna mindre kompletteringsarbeten, hvilka jämväl af Medicinalstyrelsen godkändes. Kostnaden för arbetet steg sålunda till 26,867 mark 29 penni.

Allmänna sjukhuset i Lovisa.

Sedan Öfverstyrelsen i skrifvelse af den 19 september 1916 anmodat länsbyggnadskontoret i Nyland att inkomma med kostnadsförslag till oundgängligen nödvändiga mindre nybyggnadsarbeten inom länet och kontoret bland andra insändt kostnadsförslag till reparation af svinhuset vid allmänna sjukhuset, slutande å en summa af 1,270 mark, öfversände Öfverstyrelsen förslaget till KEJSERLIGA Senaten, som i skrifvelse af den 4 december 1916 N:o 2,012 beviljade det begärda anslaget. Omedelbart därefter förordnades länsbyggnadskontoret i Nyland att på det för kronan lämpligaste sättet låta utföra arbetet, som dock icke kunde afslutas under året.

Lappvikens centralanstalt.

Sedan länsbyggnadskontoret i Nyland inkommit med anmälan att eldsvåda uppstått i bjälklaget i anstaltens kök, synbarligen till följd därpå att kol

nedfallit mellan plåten och muren och därifrån inträngt i fyllningen, anhöll Öfverstyrelsen hos Civilexpeditionen om beviljande af ett 800 marks anslag för reparation af den förorsakade skadan. I skrifvelse af den 3 juni 1916 N:o 1,109 beviljades ifrågavarande medel, hvarefter länsbyggnadskontoret anmodades låta utföra arbetet. Kostnaden steg till en summa af 800 mark.

Medan ofvannämnda arbete pågick, observerades fukt i korridortaket till andra våningens manliga afdelning. Vid undersökning befanns orsaken härtill vara en gammal vattencistern, som icke uteslutits från ledningen oaktadt denna förenats med stadens vattenledningsnät. Sedan anmälan härom gjorts hos Öfverstyrelsen, anbefaldes länsbyggnadskontoret omedelbart undersöka vaslaget och i händelse af behof reparera detta. Sedan arbetena slutförts, meddelades att dessa stigit till 454 mark 20 penni, hvilken summa utbetaltes från Öfverstyrelsens anslag för mindre och brådskande arbeten.

För underlättande af vården vid anstalten, anhöll dess föreståndare hos Medicinalstyrelsen om inrättande af ett badrum jämte snyggings och tvättstall i den lugna manliga afdelningen. I skrifvelse af den 14 mars 1916 anhöll Medicinalstyrelsen om uppgörande af kostnadsförslag för ifrågavarande arbeten. Ärendet öfversändes till länsbyggnadskontoret i Nyland, som den 18 april 1916 insände det begärda kostnadsförslaget slutande å 3,000 mark. Sedan Civilexpeditionen på framställning af Medicinalstyrelsen i skrifvelse af den 3 juni 1916 beviljat den erforderliga summan, anmodades länsbyggnadskontoret låta utföra arbetet.

Under år 1916 användes för ändamålet 1,208 mark 84 penni, men då arbetena icke kunde afslutas reserverades medlen till följande år.

Wasa län.

Upptagningsanstalten för sinnessjuka i Mustasaari.

Sedan Medicinalstyrelsen i skrifvelse af den 11 februari 1916 N:o 586 anmält att till dess kännedom kommit att vatten skulle nedsippra från vindstaket under varmvattencisternen å upptagningsanstalten samt att petroleummotorn för vattenpumpen icke funktionerar normalt och anhållit om åtgärd för felaktigheternas afhjälpande, införskaffade Öfverstyrelsen utredning och kostnadsförslag i ärendet från länsbyggnadskontoret i Vasas. Af detta framgick att underlaget för varmvattencisternen var felaktigt och erfordrade en reparation, hvars kostnad skulle stiga till 740 mark. Medel härtill beviljades från Öfverstyrelsens anslag för mindre och brådskande arbeten. För en erforderlig ny motor skulle kostnaden stiga till 2,347 mark. På därom gjord anhållan be-

viljade Civilexpeditionen i bref af den 29 augusti 1916 N:o 1,368 det begärda anslaget, hvarefter länsbyggnadskontoret anmodades gå i författning om anskaffande af en ny motor, hvilket och omedelbart skedde och har denna tillsvidare fungerat klanderfritt.

Kuopio län.

Länssjukhuset i Kuopio.

Sedan läkaren vid länssjukhuset anhållit att ett förrådsrum för bevaring af oljor m. m. blefve inrättadt på maskinhusets vind, uppgjordes på anhållan af Medicinalstyrelsen ett kostnadsförslag slutande å 655 mark för ändamålet. Då Öfverstyrelsen i slutet af året kunde disponera öfver besparingsmedel från anslaget för mindre och brådskande arbeten, beslöts att arbetet omedelbart skulle utföras. I sådant afseende anmodades länsbyggnadskontoret i Kuopio att låta utföra detsamma i enlighet med det uppgjorda kostnadsförslaget. Arbetet blef icke afslutadt under året.

På framställning af Öfverstyrelsen beviljade Civilexpeditionen i skifvelse af den 8 maj 1916 N:o 719 ett anslag af 430 mark för en ny pump till vattenledningen vid sjukhuset. Arbetet utfördes genom länsbyggnadskontorets försorg.

Allmänna sjukhuset i Nurmes.

Med anledning däraf att hälsovårdsnämnden i Nurmes anført klagomål öfver kloakledningen från sjukhuset, som under lågvatten utrinne på stranden och förpestar luften, vände Medicinalstyrelsen sig till Öfverstyrelsen med anhållan om åtgärd för olägenhetens afhjälpan. Efter det utlåtande och kostnadsförslag af 2,315 mark införskaffats från länsbyggnadskontoret i Kuopio, anhöll Öfverstyrelsen om medel för ändamålet. I skrifvelse af den 8 februari 1916 beviljade Civilexpeditionen det begärda anslaget, hvarefter länsbyggnadskontoret i Kuopio anmodades låta utföra arbetena utan att den anslagna summan komme att öfverskridas. Arbetena afslutades i juni samma år och steg till 2,315 mark.

St. Mickels län.

Länssjukhuset i St. Michel.

Då särskilda olägenheter beträffande uthusens plasering å sjukhusgården redan länge försports, inkom länsbyggnadskontoret i St. Michel, på anmodan

af Öfverstyrelsen med ett förslag till afhjälpande af dessa. Enligt förslaget, som uppgjorts i samråd med läkaren för sjukhuset, skulle stallet och afträdet, som nu ligger nära köket, flyttas till en tillbyggnad invid svinhuset och de ledigblifna rummen användas till upplag för diverse varor. Tillika framhölls att mindre ändringar borde utföras i upptagningsanstalten för att underlätta öfvervakningen af patienterna. För ifrågavarande arbeten anhöll Öfverstyrelsen om ett anslag af 5,000 mark, som jämväl beviljades i skrifvelse från Civilexpeditionen af den 4 december 1916 N:o 2,013. Då Öfverstyrelsen emellertid ansåg särskilda förändringar i länsbyggnadskontorets förslag önskvärda, remitterades ärendet till Medicinalstyrelsen, varför arbetena under år 1916 icke kunde vidtaga.

Allmänna sjukhuset i Nyslott.

Sedan kloakledningen vid sjukhuset år 1915 blifvit ombyggd och försedd med tidsenliga decompositionsbrunnar för rening af spillvattnet, anhöll sjukhusets läkare, för att ytterligare få de hygieniska förhållandena vid sjukhuset förbättrade, att vattenklosetter måtte inrättas. På anhållan af Medicinalstyrelsen uppgjordes förslag till dylika slutande å 4,060 mark. Efter det hemställan om anslag gjorts hos Civilexpeditionen, beviljades i skrifvelse af den 9 september 1916 N:o 1,445 medel för ändamålet. Enligt förordnande af Öfverstyrelsen utfördes arbetet sedermera genom länsbyggnadskontorets i St. Michel försorg. Kostnaden steg till 4,054 mark 10 penni.

Tavastehus län.

Länssjukhuset i Tavastehus.

På anhållan af Öfverstyrelsen beviljade Civilexpeditionen i skrifvelse af den 4 december 1916 ett anslag af 3,000 mark för förstärkning af grunden till en liderbyggnad vid sjukhuset samt för reparation af stommen och taket som voro angripna af röta. Tillika anhölls om anslag för anläggning af en ny kloakledning af cementrör i stället för det nu befintliga öppna kloakdicket. Arbetena utföras genom länsbyggnadskontorets i Tavastehus försorg och äro oafslutade under år 1916.

Pitkäniemi centralanstalt.

Vid en inspektion, som generaldirektören i Medicinalstyrelsen verkställde å Pitkäniemi anstalt, anmärktes att särskilda olägenheter vidlåda blandnings-

kranarna för de prolongerade baden därstädes, hvarjämte fönstren i korridoren till oroliga kvinnliga afdelningen borde förses med tjockt fönsterglas för undvikande af olycksfall. Efter det anmälan härom gjorts hos Öfverstyrelsen, uppgjordes förslag för afhjälpande af ifrågavarande olägenheter: På anhållan af Medicinalstyrelsen, beviljade Civilexpeditionen sedermera den 11 juli 1916 4,600 mark för ändring af yattenkranarna till de prolongerade baden samt till ändring af fönstren. Arbetet utfördes genom länsbyggnadskontorets i Tavastehus försorg, och steg till en summa af 4,280 mark 60 penni.

På framställning af Öfverstyrelsen beviljade Civilexpeditionen i skrifvelse af den 4 december 1916 N:o 2,013 en summa af 1,870 mark för följande arbeten; till förstoring af ett badrum samt till två nya badkar i pav. VI; till en ny bakugn för betjäningen i pav. XIV källarvåning; till en torkugn i pav. XV samt till reparation af fyra regnvattenbrunnar medels cementskoning. Arbetena hafva icke afslutats under år 1916.

Orivesi lepraasyl.

Arbetena på badstugan, som påbörjats år 1915, afslutades under året och steg till 1,099 mk 24 p.

Wiborgs län.

Kexholms asyl för sinnessjuka.

Sedan Medicinalstyrelsen i skrifvelse af den 10 december 1915 meddelat att vid en inspektion å asylen observerats en mängd felaktigheter och sprickor i väggarna och ugnarna i de gamla byggnaderna, införskaffades genom länsbyggnadskontoret i Viborg utredning, huruvida nämnda brister kunde anses medföra fara för byggnadernas bestånd. I insändt syneinstrument meddelades att sprickorna i ugnarna vöro rappningsprickor förorsakade, genom stark eldning, men att sprickorna i badstugubyggnadens hvalf uppstått till följd af sättning i byggnadens grund. För att omedelbart kunna afhjälpa sistnämnda felaktighet, anhöll Öfverstyrelsen hos Civilexpeditionen om ett anslag af 1,000 mark; i skrifvelse af den 18 april 1916 beviljades detta, hvarefter Öfverstyrelsen anmodade länsbyggnadskontoret i Viborg att låta utföra arbetet.

Då ventilationen i manliga gemensamhets afdelningen var synnerligen bristfällig och upprepade klagomål därom ingått, hemställde Öfverstyrelsen hos Civilexpeditionen om beviljande af ett anslag om 1,600 mark för olägenhetens afhjälpande. I skrifvelse af den 18 april 1916 N:o 609 beviljades den be-

gärda summan, hvarefter länsbyggnadskontoret i Viborg omedelbart anmodades att låta utföra arbetet.

På framställning af Öfverstyrelsen beviljade Civilexpeditionen i skrifvelse af den 4 december 1916 N:o 2,012 ett anslag af 1,050 mark för reparation af växthustaket, som under årens löpp blifvit otätt och ställvis angripits af röta. I samma skrifvelse beviljades jämväl ett anslag af 2,847 mark för reparation af inhägnaden kring promenadgårdarna som angripits af röta. Dessa arbeten utfördes enligt Öfverstyrelsens förordnande genom länsbyggnadskontorets försorg.

Allmänna sjukhuset i Sordavala.

På framställning af läkaren vid allmänna sjukhuset i Sordavala anhöll Medicinalstyrelsen i skrifvelse af den 18 februari 1916 om utlåtande angående en föreslagen påbyggnad på liggbalkongerna vid sjukhuset för att sålunda möjliggöra behandling af patienter medels solljus. Efter det ärendet blifvit utredt genom länsbyggnadskontorets försorg, meddelade Öfverstyrelsen i skrifvelse af den 14 mars 1916 att arbetet icke möter något hinder i byggnadstekniskt hänseende och att kostnaden komme att stiga till 1,250 mark samt att Öfverstyrelsen för öfrigt förordar arbetet. Sedan Medicinalstyrelsen öfversändt ärendet till Civilexpeditionen, beviljades i skrifvelse af den 18 april 1916 N:o 658 den begärda summan. Arbetet utfördes genom länsbyggnadskontorets i Viborg försorg för en summa af 1,249 mark 91 penni.

På framställning af Öfverstyrelsen, beviljade Civilexpeditionen i skrifvelse af den 4 december N:o 2,012 ett anslag af 2,500 mark för reparation af kloakledningen som varit bristfällig. Arbetet, som utfördes genom länsbyggnadskontorets försorg, är oafslutadt.

Uleåborgs län.

Allmänna sjukhuset i Torneå.

Vattenledningen vid Torneå allmänna sjukhus, som matas med ytvatten från älven, lämnar ofta anledning till vägande anmärkningar. Orsaken härtill är den att ledningssträngen i floden under den kallare årstiden antingen fryser eller skadas af vårflödet, som stundom kan stiga 2,8 meter högre än lågvattnet. Andra åtgärder att motarbeta olägenheten har till följd af därmed förenade höga kostnader icke varit tänkbara än nödig reparation efter hvarje uppkommen skada.

Sålunda har nu Civilexpeditionen på anförda skäl i skrifvelse af den 18 mars 1916 N:o 609 beviljat en summa af 550 mark för reparation af vattenledningen som under den stränga vintern frusit sönder. Arbetet har utförts genom länsbyggnadskontorets i Uleåborg försorg.

Allmänna sjukhuset i Enare.

På därom gjord framställning beviljade Civilexpeditionen medels skrifvelse af 18 april 1916 ett anslag af 3,000 mark för särskilda nödiga reparations och kompletteringsarbeten i väggar, golf och tak vid sjukhuset. Arbetet utfördes genom länsbyggnadskontorets i Uleåborg försorg och steg till den beviljade summan.

Sjukhusreparationer år 1916.

Nylands län.

Kirurgiska sjukhuset i Helsingfors	32,340: —	
Nya klinikum i Helsingfors	7,850: —	
Gamla klinikum i Helsingfors	11,080: —	
Barnbördshuset i Helsingfors	17,470: —	
Barnsjukhuset i Helsingfors	9,830: —	
Lappviks Centralanstalt för sinnessjuka	12,400: —	
Vaccinanstalten i Helsingfors	880: —	
Allmänna sjukhuset i Lovisa	1,940: —	
Gumtäkts extra veneriska sjukhus	3,435: —	97,225: —

Åbo & Björneborgs län.

Länssjukhuset i Åbo	9,950: —	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka i Åbo	2,400: —	
Allmänna sjukhuset i Björneborg	3,000: —	
Allmänna sjukhuset i Godby	2,100: —	
Sjähö asyl för sinnessjuka	5,580: —	23,030: —

Wasa län.

Länssjukhuset i Gamla Vasas	4,236: —	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka	1,900: —	6,136: —
	<u>Transport</u>	<u>126,391: —</u>

Transport

126,391: —

Kuopio län.

Länssjukhuset i Kuopio	5,700: —	
Allmänna sjukhuset i Nurmes	1,750: —	
Allmänna sjukhuset i Kajana	1,450: —	
Allmänna sjukhuset i Joensuu	3,700: —	
Fagernäs Centralanstalt	29,000: —	-41,600: —

St. Michels län.

Länssjukhuset i St. Michel	3,100: —	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka	250: —	
Allmänna sjukhuset i Nyslott	2,250: —	5,600: —

Tavastehus län.

Länssjukhuset i Tavastehus	4,000: —	
Pitkänemi centralanstalt	31,800: —	
Lepraasylen i Orivesi	1,800: —	
Allmänna sjukhuset i Tammerfors	4,110: —	41,710: —

Viborgs län.

Länssjukhuset i Viborg	30,000: —	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka i Viborg	4,260: —	
Allmänna sjukhuset i Sordåvala	9,600: —	
Kexholms asyl för sinnessjuka	10,750: —	
Extra kurhuset i Viborg	5,450: —	60,060: —

Uleåborgs län.

Länssjukhuset i Uleåborg	6,600: —	
Upptagningsanstalten för sinnessjuka	3,200: —	
Allmänna sjukhuset i Torneå	4,400: —	
Allmänna sjukhuset i Rovaniemi	3,400: —	-17,600: —

Summa Fmk 292,961: —

Berättelse rörande vården och skötseln av Militieverkets byggnader under trienniet 1914—1916.

Liksom under de föregående redovisningsperioderna efter förra finska militärens upplösning har större delen af Militieverkets byggnader äfven under trienniet 1914—1916 varit ställd till den i Finland förlagda ryska militärens disposition och därför förvaltats af ryska Ingeniörstyrelsen i Finland. Undantag härifrån ha utgjort byggnaderna å förra reservkompaniernas mötesplatser, f. d. Finska Kadettkårens byggnader i Fredrikshamn samt från den 1 juni 1916 finska statsverkets kasärner vid Riihimäki, hvilkas vård och skötsel omhänderhafats af Öfverstyrelsen. för allmänna byggnaderna efter nämnda tid.

Reservkompanierna.

Af dessa kompaniers byggnader ha följande disponerats längre eller kortare tid under triennet 1914—1916 af ryska militärmyndigheter:

- 1) 2:a Thusby reservkompani enl. Civilexpeditionens skrifvelse 19/3 1913.
- 2) 5:e Käsämäki resevkompani sedan den 25/2 1904. Målskjutningsbanan har varit utarrenderad till jordbrukaren i St. Marie Oskar Weso enl. Civilexpeditionens skrifvelse af den 28/11 1916.
- 3) 10:e Laihela reservkompani enl. Civilexpeditionens skrifvelse 19/3 1913.
- 4) 14:e Uleåborgs resevkompani sedan den 21/12 1904.
- 5) 15:e Kemi reservkompani enl. Civilexpeditionens skrifvelse 4/7 1916 och kontrakt med Kemi stad af 10/11 1916 och 30/1 1917. Officersbyggnaden är uthyrd till Öfverstelöjtnat A. von Schrowe enl. kontrakt 2/6 1903.
- 6) 21:a Nyslotts reservkompani enl. Civilexpeditionens skrifvelse 25/7 1916 och kontrakt med Nyslotts stad af 24/10 1916.
- 7) 22:a St. Michels reservkompani sedan 18/5 1904.

8) 26:e Urdiala reservkompani enligt Civilexpeditionens skrifvelse 4/7 1916 och kontrakt med Urdiala kommun af 20/12 1916.

9) 29:e Villmanstrands reservkompani sedan 15/4 1904.

10) 32:a Sordava reservkompani sedan 29/7 1903.

I skrifvelse af den 19 mars 1913 hade Civilexpeditionen i Senaten förordnat, att alla för militära ändamål icke upptagna reservkompanier kunna upplätas för allmännyttigt ändamål, dock sålunda att för hvarje särskildt fall Senatens samtycke skall erfordras för dispositionen. På grund häraf och enligt tidigare dispositioner ha på Öfverstyrelsens förslag följande reservkompaniers byggnader upplåtits till olika allmännyttiga ändamål, nämligen:

1) 1:a Artsjö reservkompani öfverlämnades enl. kontrakt af den 9/4 1914 till Artsjö m. fl. kommuner att användas till sinnessjukhus. Då emellertid ansökt statsunderstöd för ändamålet ej beviljades, ha byggnaderna stått obegagnade och tidsals tagits i besittning af rysk militär.

2) 3:e Lojo reservkompani uppläts enl. kontrakt af 3/12 1913 till »Keräystoimikunta vähävaraisten keuhkotautisten hyväksi »att inredas till lung-
sotssanatorium.

3) 6:e Nystads reservkompani öfverläts enl. kontrakt af 28/8 1914 till Raumo landsförsamling, Nykyrka m. fl. kommuner i Åbo län för att inredas till sinnessjukhus.

4) 8:e Ikalis reservkompani öfverläts till Ikalis m. fl. kommuner till lung-
sotssanatorium enl. Civilexpeditionens skrifvelse 30/12 1914. Emedan de öfriga kommunerna, utom Ikalis, senare vägrade att delta i företaget återlämnades byggnaderna till kronan enl. Civilexpeditionens skrifvelse 20/4 1915.

5) 11:e Alavo reservkompani samma disposition som 3:e Lojo reservkompani.

6) 13:e Oulais reservkompani till föreningen för lungstens bekämpande i Oulais m. fl. kommuner enl. Civilexpeditionens skrifvelse 19/1 1914 och kontrakt 19/6 1914. Officersbyggnaden är nedbrunnen totalt.

7) 16:e Kajana reservkompani till sinnessjukhus för Kajana stad m. fl. kommuner enligt Civilexpeditionens skrifvelse 30/6 1914.

8) 17:e Idensalmi reservkompani samma disposition som 3:e Lojo, dock enl. kontrakt af 31/10 1913.

9) 18:e Suonenjoki reservkompani enl. Civilexpeditionens skrifvelse 20/1 1914 och kontrakt af 26/2 1915 till Suonenjoki kommun att användas till sjukhus.

10) 19:e Juga reservkompani officersbyggnaden upplåten till läkarebo-
stad åt Juga kommun enligt Civilexpeditionens skrifvelse 5/10 1915 och kontrakt af 22/10 1915. Öfriga byggnader kvarstå i Öfverstyrelsens vård.

11) 20:e Joensuu reservkompani öfverlåten till »Joensuun keuhkotauti-
tiparantolan kannatusyhdistys» enl. kontrakt af 9/4 1915.

12) 23:e Mäntyharju reservkompani öfverlåten den 20/7 1915 till Fång-
vårdsstyrelsen.

13) 24:e Davidstads reservkompani öfverlämnades enl. Civilexpeditio-
nens skrivelse 15/6 1915 till Medicinalstyrelsen för sjuka och sårade ryska mili-
tärer.

14) 25:e Lampis reservkompani samma disposition som 23:e Mäntyharju.

15) 27:e Orivesi reservkompani samma disposition som 24:e Davidstads,
men redan från 29/5 1904.

16) 30:e Mohla reservkompani. Alla byggnader, med undantag af lasa-
rettet, öfverlämnades den 23 oktober 1914 afgiftsfritt till Kyyrölä ryska folk-
skoledirektion. Enl. Civilexpeditionens skrivelse 29/8 1916 öfverlämnades
äfvén lasarettet till samma ändamål.

17) 31:a Rautjärvi reservkompani samma disposition som 23:e Mänty-
harju.

Vid byggnadernas öfverlämnande till allmännyttigt företag eller till kom-
munerna för inkvartering af militär ha iakttagits bl. a. följande af Senaten
föreskrifna villkor:

a) att emottagaren brandförsäkrar till fullt belopp de hus, som användas,
och öfriga byggnader till 2/3 af sitt värde;

b) att emottagaren i enlighet med af länsarkitekten uppgjord och af
Öfverstyrelsen fastställt förslag underhåller husen, åliggande det länsarki-
tekten att på sedvanligt sätt inspektera arbetets utförande,

c) att ingen åverkan å träd, planteringar m. m. få göras och

d) att byggnaderna återlämnas till kronan i samma skick som de emot-
togos, då de icke längre behövas af emottagaren.

Öfriga reservkompaniers byggnader ha stått under Öfverstyrelsens omedel-
bara vård, hvarför Öfverstyrelsen tillsatt vakter i dem, hvilka äro skyldiga
att bo å platsen. Dessa reservkompanier äro följande:

- 1) 4:e Halikko reservkompani
- 2) 7:e Ulfsby »
- 3) 9:e Närpes »
- 4) 12:e Kronoby »
- 5) 19:e Juga » (utom officersbyggn.)
- 6) 28:e Saarijärvi »

Dessutom ha enstaka byggnader i en del reservkompanier, vanligen offi-
cersbyggnaden, efter Senatens medgifvande för hvarje fall uthyrts till enskilda
personer till sommarbostäder. Sälunda uthyrdes i 20:e Joensuu kompanichefs-

byggnaden med uthus till häradshöfdingen i Libelits K. G. Krook och i 7:e Ulfby åt kronolänsmannen Färling, åt båda från 1 juni — 1 september 1914 enl. Civilexpeditionens skrifvelse 12/5 1914.

Under de två första åren ha inga medel anslagits af Senaten till reparationer af reservkompaniernas byggnader, detta förvisso beroende därpå, att de flesta af dem icke stått under Öfverstyrelsens direkta tillsyn. Men enligt Civilexpeditionens skrifvelse af den 9/5 1916 ställdes till Öfverstyrelsens disposition 34,500 mark för reparationsarbeten i de reservkompanier, som stodo då ännu under Öfverstyrelsens vård.

I 13:e Oulais reservkompani såldes artellbyggnaden och latrinen, hvilka värderats till 602 mark 10 penni, såsom förfallna och obehöfliga för lungsots-sanatoriet å offentlig auktion enl. Civilexpeditionens skrifvelse 10/10 1914, och i 19:e Juga reservkompani såldes lidret vid artellet af samma orsak å auktion enl. Civilexpeditionens skrifvelse 13/12 1914.

F. d. finska kadettkåren.

Den 1 januari 1914 kvarstodo under Öfverstyrelsens vård följande byggnader:

- 1) den stora internatsbyggnaden;
- 2) laboratoriebyggnaden;
- 3) lasarettbyggnaden;
- 4) byggnaden för betjäningen;
- 5) invid dessa byggnader liggande uthus samt
- 6) manégen, som den 28/1 1914 öfverlämnades af ryska militären i intendents vård.

Den stora internatsbyggnaden och lasarettbyggnaden ha tidtals öfverlätitts till ryska militärens begagnande och användes mest till inkvartering af från Ryssland anlända rekryter. Enligt skrifvelse af den 25/9 1914 anmodade Civilexpeditionen i Senaten Öfverstyrelsen att jämlikt beslut af »Kommittén för sjuka och sårade krigares vård» öfverlämna Kadettkårens byggnader åt Medicinalstyrelsen, som ägde där inrätta 400 platser för Kommitténs syften.

För reparation af lasarettet, hvares kostnad Öfverstyrelsen beräknat till 5,100 mark, beviljades år 1914 af Senaten endast 1,050 mark, och för hufvudbyggnadens reparation beviljades 3,300 mark samma år. Från ock med 1915 indrogos anslagen för reparationer i dessa byggnader samt ekoномens lön.

Som intendent för dessa byggnader har Öfverstelöjtnant W. Björk fungerat.

Riihimäki kasernerna och andra militiebyggnader.

Riihimäki kasärnerna, hvilka stått under guvernörens i Tavastehus län öfverinseende, öfverfördes från den 1 juni 1916 till Öfverstyrelsen enl. Civilexpeditionens skrifvelse 23/5 1916. Till reparationer af dem ha anslagits i två repriser 1,447 mark under 1916.

Underhållet af stenläggningen å de gator, som omgifva militieverkets byggnader i Helsingfors, har från den 1 januari 1911 ankommit å Helsingfors stad, som mot räkningar ägde af statsverket -- uppbära kostnaderna härför. Men enligt Civilexpeditionens skrifvelse af den 19 september 1916 förordnade Senaten, att detta underhåll skall från den 1 januari 1917 ombesörjas genom Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna, som hvarje gång reparationer befinnas nödiga, äger därom anmäla hos Senaten och för erhållande af nödigt anslag härför.

För makadamisering af Maringatan utanför Marinkasinot anslogs 1,815 mark 25 penni enl. Civilexpeditionens skrifvelse 28/11 1916.

För reparationer i Kommendantstyrelsen i Helsingfors anslogs 845 mark 45 penni enl. Civilexpeditionens skrifvelse 7/12 1916 och för diverse ändringar och reparationer i andra våningen af gården N:o 2 vid Röddälsgatan 2,700 mark enl. Civilexpeditionens skrifvelse 29/2 1916.

För Målskjutningsbanan vid lägerplatsen i Villmanstrand, hvilken kronan arrenderat dels af Villmanstrands stad, dels af enskilda jordägare åren 1895 och 1896, utgingo kontrakten 1915, hvarför nya hyreskontrakt på 25 år med jordägarne upprättades och in-teckningsprotokollen förnyades.

Äfven för f. d. 6:e St. Michels bataljons kasärn i St. Michel förnyades kontrakten med resp. jordägare angående upplåtande af mark för vattenledningen från Pitkjärvi sjö till kasärnen. Kontrakten utgingo den 3 och 4 juli 1915 och förnyades på 50 år, d. ä. till den 3 och 4 juli 1965.

Maskiningeniörens

vid Överstyrelsen för allmänna byggnaderna berättelse för åren 1914—1916.

I denna förteckning ingå endast arbeten af uteslutande maskinteknisk natur då däremot arbeten, som utförts i samråd med arkitekter och därför intimt sammanhänga med resp. byggnadsarbeten, finnas omnämnda i samband med dessa.

Nylands län.

Lappviks sjukhus.

Civilexpeditionens anslag af den 24 okt. 1916 för ny centrifug till tvättinrättningen i sjukhuset	Fmk 5,700: —
Levererad af A. B. Calor i Stockholm.	

Universitetsklinikerna.

Civilexpeditionens anslag af den 20 dec. 1916 för vacuum desinfektionsapparat	Fmk 22,000: —
Tillskott	» 4,000: —
<hr/>	
Summa Fmk	26,000: —

Apparaten levererades af A. B. Calor i Stockholm.

Tilkka sjukhus.

Civilexpeditionens anslag af den 2 november 1916 för anskaffande af transformator och utbyte af motorn i sjukhuset för möjliggörandet af leverans af elektrisk ström från högspänningslinien till Haga villasamhälle	Fmk 6,000: —
Utfördes af Elektriska Aktiebolaget A. E. G.	

Historiska Muséet.

Ecklesiastikexpeditionens anslag af den 30 nov. 1915 för ny värmeledningspanna till museet	Fmk 4,150: —
Utfört af A. B. Vesijohtoliike O.Y.	

Barnbördshuset.

Civilexpeditionens anslag af den 13 jan. 1914 för införande af elektrisk belysning i sjukhuset	Fmk 1,620: —
Utfört af Ojalan sähköliike.	

Tekniska Högskolan.

Handels & Industriexpeditionens anslag af den 16 maj 1916 för komplettering af centralvärmeledningen i Tekniska högskolans hufvudbyggnad.

Utfört af A. B. Vesijohtoliike O. Y.

Posthuset i Hangö.

Civilexpeditionens anslag af den 16 maj 1916 för reparation af centralvärmeledningen ..... Fmk 9,000: —

Utfört af A. B. Vesijohtoliike O. Y.

Tukthuset i Sörnäs.

Justitieexpeditionens anslag af den 24 mars 1914 för införandet af centralvärmeledning å vinden ..... Fmk 4,750: —

Arbetet utfört af fångar.

Koivula uppfostringsanstalt.

Justitieexpeditionens anslag af den 30 mars 1915 för brandredskap, vattenledning jämte pump i Koivula uppfostringsanstalt ..... Fmk 4,726: —

Arbetet utfört å inrättningen.

Åbo. & Björneborgs län.

Länssjukhuset i Åbo.

Civilexpeditionens anslag af den 20 okt. 1914 för anskaffning af Candytryckfilten apparat till länssjukhuset i Åbo för rengöring af vattenledningsvattnet ..... Fmk 5,200: —

Apparaten levererad af A. B. Industria i Helsingfors.

Kakola tukthus.

Justitieexpeditionens anslag af den 10 febr. 1914 för införandet af centralvärmeledning i boxafdelningen af fängelset ..... Fmk 14,000: —

Arbetet utfördes af fångar.

Wiborgs län.

Kexholms asylinrättning.

Civilexpeditionens anslag af den 21 juli 1914 för ny vattenuppfördringspump ..... Fmk 2,000: —
Levererad af A. B. Industria.

Tavastehus län.

Länssjukhuset i Tavastehus.

Civilexpeditionens anslag af den 23 febr. 1915 för anskaffandet af en ny varmvattenpanna ..... Fmk 775: —
Levererad af A. B. Rob. Huber.

Länssjukhuset i Tavastehus.

Justitieexpeditionens anslag af den 29 juni 1915 för nya värmeledningspannor ..... Fmk 5,000: —
Levererade och uppsatta af A. B. Rob. Huber.

Justitieexpeditionens anslag af den 3 juni 1914 för anskaffandet af två nya bakugnar ..... Fmk 8,000: —
Ugnarna levererades och uppsattes af ingenjörbyrån Albert af Forselles i Helsingfors.

Kotiniemi uppfostringsanstalt.

Justitieexpeditionens tillskottsanslag af den 10 juni 1916 för ny ångpanna ..... Fmk 2,000: —
Tidigare hade i årsreparationsförslaget upptagits 10,000 mk för samma ändamål.
Pannan levererad af A. B. Industria i Helsingfors och uppsatt af Dunderberg i Tammerfors.

St. Michels län.

Länssjukhuset i St. Michel.

Civilexpeditionens anslag af den 13 juni 1914 för elektrisk motor till pumpinrättningen	Fmk	1,600:—
Levererad af ing. v. Fiandt i St. Michel.		

Wasa län.

Länssjukhuset i Mustasaari.

Civilexpeditionens anslag af den 29 aug. 1916 för en ny motor till vattenuppfodringspumpen	Fmk	2,347:—
Levererad af Vaasan mootoritehdas.		

Utom ofvan uppräknade tillfälliga arbeten hafva upptagits i resp. års reparationsförslag.

1914.

Nylands län.

Tukthuset i Helsingfors	2,400:—
Kirurgiska sjukhuset i H:fors	10,690:—
Gamla klinikums tvättinrättning i H:fors	675:—
Nationalmuseum i H:fors	1,800:—
Tekniska Högskolan i H:fors	1,200:—
Länssjukhuset i H:fors	3,200:—
Barnsjukhuset i H:fors	2,000:—
Gamla klinikum i H:fors	2,500:—
Ateneum i H:fors	4,300:—
Lappvikens sjukhus i H:fors	1,550:—
Nya klinikum i H:fors	275:—
Koivula uppfostringsanstalt	825:—
	<hr/>
	Fmk 31,415:—

Åbo & Björneborgs län.

Läns allmänna sjukhuset i Åbo	2,900:—
Upptagningsanstalten för sinnessjuka uti länssjukhuset i Åbo	1,500:—
	<hr/>
	Fmk 4,400:—

Tavastehus län.

Läns allmänna sjukhuset i Tammerfors	1,600: —
Pitkänieni Centralanstalt för år 1914	17,600: —
	<hr/>
Fmk	19,200: —

Wiborgs län.

Länsfängelset	1,100: —
Finska Fruntimmersskolan	700: —
Länssjukhuset	400: —
Kexholms asylinrättning	2,700: —
	<hr/>
Fmk	4,900: —

Kuopio län.

Länsfängelset	10,400: —
Allmänna sjukhuset i Joensuu	510: —
	<hr/>
Fmk	10,910: —

Wasa län.

Jyväskylä kl. lyceum	200: —
» Döfstumsskolan	300: —
Länssjukhuset i Mustasaari	100: —
	<hr/>
Fmk	600: —
	<hr/>
Summa Fmk	71,425: —

1915.

Nylands län.

Kirurgiska sjukhuset i Helsingfors	3,800: —
Statsarkivet i Helsingfors	350: —
Tukthuset i Helsingfors	2,100: —
Barnbördshuset i Helsingfors	700: —
Barnsjukhuset i Helsingfors	1,025: —
	<hr/>
Transport	7,975: —

Transport	7,975: —
Gamla klinikum Tyättnrättning i H:fors	1,500: —
Gamla klinikum i H:fors	300: —
Lappvikens sjukhus i H:fors	1,100: —
Länssjukhuset i H:fors	720: —
Svenska normallyceum i H:fors	880: —
Ateneum i H:fors	1,755: —
Tekniska högskolan i H:fors	450: —
Nya klinikum i H:fors	150: —
Vetenskapliga föreningarnas hus	175: —
Koivula uppfostringanstalt	325: —
	<hr/>
Fmk	15,330: —

Åbo & Björneborgs län.

Länssjukhuset i Åbo	2,200: —
	<hr/>
Fmk	2,200: —

Tavastehus län.

Pitkänieni centranstalt	22,150: —
Allmänna sjukhuset i Tammerfors	1,100: —
Kotiniemi uppfostringsanstalt	350: —
Klassiska lyceet i Tammerfors	250: —
	<hr/>
Fmk	23,850: —

Wiborgs län.

Kexholms asylinrättning	1,650: —
Statssekretariatets hus i St. Petersburg	7,916: —
	<hr/>
Fmk	9,566: —

Wasa län.

Länsfängelset i Wasa	300: —
Svenska fruntimmersskolan i Wasa	100: —
Finska lyceum i Wasa	100: —
Finska fruntimmersskolan i Wasa	150: —
	<hr/>
Fmk	650: —
	<hr/>
Summa Fmk	51,586: —

1916.

Nylands län.

Tukthuset i Sörnäs	3,500: —
Historiska museet	2,500: —
Kirurgiska sjukhuset	6,200: —
Lappvikens sinnessjukhus	3,500: —
Finska reallyceum	2,000: —
Svenska normallyceum	1,000: —
Tekniska Högskolan	12,000: —
Svenska reallyceum	3,900: —
Barnsjukhuset	3,700: —
Barnbördshuset	3,900: —
Gamla klinikum	910: —
Vetenskapliga föreningarnas hus	400: —
Statsarkivet	900: —
	<hr/>
	Fmk 44,410: —

Åbo & Björneborgs län.

Posthuset i Åbo	2,000: —
Länssjukhuset i Åbo	4,950: —
Uptagningsanstalten vid länssjukhuset	2,600: —
Finska reallyceum	2,000: —
	<hr/>
	Fmk 11,550: —

Tavastehus län.

Stjernsunds trädgårdsskola	2,000: —
Guvernörsresidenset	650: —
Allmänna sjukhuset i Tammerfors	1,400: —
Klassiska lyceet i Tammerfors	1,600: —
Perttula uppfostringsanstalt	2,800: —
Kotiniemi »	11,000: —
Pitkäniemi centralanstalt	11,600: —
Mustiala ländtbruksinstitut	1,000: —
Klassiska lyseet i Tavastehus	1,300: —
	<hr/>
	Fmk 33,350: —

Wiborgs län.

Kronoborgs landtbruksskola	2,000: —
Statssekretariatets gård i St. Petersburg	4,753: —
	<hr/>
Fmk	6,735: —

Uleåborgs län.

Allmänna sjukhuset i Kajana	150: —
	<hr/>
Fmk	150: —
	<hr/>
Summa Fmk	96,195: —

STATISTISKA UPPGIFTER.

	Reserve- rade re- mont me- del från 1913		Beviljade remont anslag under åren 1914 —1916		Utbetalade remont-			
					År 1914		År 1915	
Regeringsbyggnader och för äm- betsverk upplåtna lokaler m. m.								
Kejsärliga Palatset	—	—	8,972	80	6,772	35	—	—
Kejsärliga Senatens borg	9,796	63	249,281	70	88,182	41	70,855	05
Generalguvernörens bostad	—	—	25,200	—	14,700	—	5,933	98
Generalguvernörens sommarbostad villan Bjälbo	182	48	15,962	75	10,608	57	1,536	85
Generalguvernörsadjointens bostad	163	43	1,411	92	649	78	—	—
Skolstyrelsens hus	206	23	6,975	—	3,755	65	863	44
Myntverket	—	—	4,400	—	1,474	79	485	03
Gården N:o 1—3—5 vid Nylandsgatan i H:fors	—	—	88,890	—	55,068	53	15,368	53
Gården N:o 4 vid S. Esplanadgatan i Helsingfors	—	—	6,119	—	795	—	1,296	95
Gården N:o 4 vid Fredsgatan i H:fors	—	—	—	—	—	—	—	—
Gårdarna N:ris 4—10 vid Alexandersgatan i Hel- singfors	282	64	15,912	45	6,354	79	4,895	20
Gården N:o 1 vid Bergmansgatan	2,190	62	25,154	—	—	—	—	—
» » 2 » 2:dra linjen i Berghäll	241	25	—	—	—	—	—	—
» » 29 » Boulevardsg. i H:fors	55	91	2,560	—	1,227	38	485	88
» » 36—38 vid Eriksgatan samt 41—43 } vid Vladimirsgatan i Helsingfors	—	—	4,264	05	1,309	46	1,282	31
Gården N:o 22 vid Kaserngatan i H:fors	59	52	16,480	—	3,391	69	4,736	21
» » 38 » Nylandsgatan i H:fors	816	20	9,280	—	2,992	13	2,380	45
» » 8—12 vid Mauritzg. i H:fors	—	—	—	—	—	—	—	—
Posthuset i Helsingfors	—	—	13,610	—	6,650	99	2,695	67
D:o » Hangö	—	—	9,980	—	3,517	36	3,705	30
D:o » Åbo	—	—	8,815	—	3,475	—	1,547	80
D:o » Tavastehus	—	—	690	—	346	—	6	70
D:o » Viborg	—	—	3,160	—	400	—	162	60
D:o » Salmis	—	—	—	—	—	—	—	—
D:o » Seinäjoki	—	—	1,524	80	520	—	273	30
F. d. Akademihuset i Åbo	—	—	15,682	—	6,732	—	2,600	—
Guvernörsbostaden i D:o	—	—	400	—	—	—	—	—
Länelandtmäterikontoret i D:o	—	—	3,100	—	600	—	1,300	—
Domkapitlets hus i Borgå	—	—	3,970	—	2,369	10	700	—
Länestyrelsens hus i Tavastehus	841	12	5,386	—	1,836	—	1,199	72
Guvernörsbostaden i D:o	—	—	450	—	—	—	—	—
Länelandtmäterikontoret i D:o	—	—	670	—	—	—	192	05
Biskopsgården i Nyslott	—	—	3,675	30	1,570	16	1,302	46
Transport	14,836	03	471,976	77	225,299	14	125,805	48

kostnader		Mindre och brådskande arbeten under åren 1914—1916		Reserverade medel ur ny- och tillbyggnadsanslaget från år 1913		Ny- och tillbyggnader under åren 1914—1916			Reserverade medel till år 1917		
						Beviljade anslag		Använt belopp	Å ny- och tillbyggn. anslag		Å remont anslag
År 1916											
2,198	13	2,805	64	—	—	9,809	91	9,801	—	—	—
35,277	58	—	—	—	—	452,800	—	429,766	98	19,102	46
4,391	—	2,827	10	—	—	1,636	45	1,686	45	—	—
3,036	82	1,309	58	—	—	—	—	—	—	—	463
1,490	02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
2,292	02	166	60	—	—	—	—	—	—	—	—
713	51	723	05	—	—	3,000	—	550	—	2,450	—
15,818	75	6,210	19	—	—	76,925	—	76,699	30	—	1,712
3,843	27	252	52	—	—	—	—	—	—	—	70
—	—	11	70	—	—	355,000	—	349 485	86	5,514	14
1,512	08	2,400	37	—	—	136,000	—	104,128	78	31,871	30
23,493	99	5,687	97	—	—	21,000	—	20,994	12	—	1,612
—	—	150	15	—	—	16,200	—	16,198	93	—	88
675	54	—	—	—	—	7,000	—	6,811	84	—	154
1,625	37	1,259	54	—	—	—	—	—	—	—	46
8,093	55	365	90	—	—	850	—	514	35	—	—
3,671	60	1,593	90	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	313	50	—	—	—	—	—	—	—	—
3,957	28	220	—	—	—	—	—	—	—	—	245
2,502	55	821	50	—	—	—	—	—	—	—	47
3,606	27	750	—	—	—	—	—	—	—	—	—
85	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,551	46	4,260	35	165,855	56	7,924	—	165,841	04	7,924	—
—	—	—	—	—	—	405	50	400	—	—	488
598	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88
6,350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
900	—	—	—	—	—	350	—	341	35	—	—
2,283	—	151	50	—	—	—	—	—	—	—	—
450	—	76	85	—	—	—	—	—	—	—	—
449	72	38	—	3,329	88	—	—	379	94	—	—
798	17	392	90	—	—	—	—	—	—	—	—
134,265	03	32,788	81	169,185	44	1,088,950	86	1,183,599	94	66,861	90
										14,791	43

	Reserve- rade re- mont me- del från 1913		Beviljade remont anslag under åren 1914 —1916		Utbetalade remont-				
	År 1914	År 1915	År 1914	År 1915	År 1914	År 1915	År 1914	År 1915	
Transport	14,836	03	471,976	77	225,299	14	125,805	48	
Hofrättshuset i Viborg	—	—	4,020	—	700	—	700	—	
Presidenthuset i D:o	20	—	3,946	—	2,929	20	645	80	
Guvernörsresidenset i D:o	—	—	3,880	—	2,547	60	682	40	
Länestyrelsens hus i D:o	5,347	87	20,311	—	12,181	55	1,557	20	
Länelandtmäterikontoret i D:o	3,841	97	12,250	—	5,599	05	598	85	
Länestyrelsens f. d. hus i D:o	—	—	2,880	—	1,140	75	—	—	
Länestyrelsens ämbetslokal i St Michel	—	—	6,484	—	884	—	3,986	—	
Länelandtmäterikontorets d:o i D:o	—	—	1,000	—	550	—	93	90	
Länebyggnadskontoret i d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	
Guvernörsbostaden i D:o	—	—	8,656	45	694	50	864	02	
Domkapitelshuset i Nyslott	—	—	250	—	—	—	—	—	
Guvernörsresidenset i Kuopio	—	—	3,086	—	—	—	2,228	60	
Länestyrelsens ämbetslokal i D:o	—	—	4,315	—	1,865	47	1,734	—	
Landtmäterikontorets d:o i D:o	—	—	157	—	32	—	57	40	
Länebyggnadskontoret i d:o	—	—	75	—	—	—	—	—	
Distriktsingeniörskontoret i d:o	—	—	87	10	—	—	32	50	
Ämbetsverkens residenshus i Nikolaistad	1,611	39	6,310	80	3,462	75	1,821	67	
Guvernörsbostaden i Nikolaistad (Industrisko- lans hus)	—	—	4,909	20	3,796	73	121	25	
Länelandtmäterikontoret i D:o	—	—	2,130	—	806	87	467	07	
Länestyrelsens ämbetslokal i Uléåborg	—	—	6,666	—	2,913	41	1,350	—	
Guvernörsbostaden i D:o	—	—	1,365	50	1,330	86	—	—	
Länelandtmäterikontoret i d:o	—	—	2,070	—	1,000	—	470	—	
Summa	125,657	26	566,825	82	267,733	88	143,216	14	
Övriga verk och staten tillhöriga byggnader.									
Ministerstatssekretariatets hus i Petrograd	2,049	73	64,806	—	22,149	37	21,915	73	
Kejsarbostaden i Willmanstrand	1,300	—	4,440	—	2,657	90	1,098	25	
Kuolajärvi forstmästarebostad	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nikkarila skogsvaktarenskola	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tuomarniemi	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lotsverkets magasin å Skatudden i Helsingfors	—	—	4,720	—	2,719	96	445	95	
Kronomagasinets i Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	
D:o i Ekenäs	—	—	—	—	—	—	—	—	
D:o i Åbo	—	—	1,000	—	899	60	—	—	
Transport	3,349	73	74,966	—	28,426	83	23,459	93	

kostnader		Mindre och bråds-kande arbeten under åren 1914—1916		Reserverade medel ur ny- och tillbyggnads-anslaget från år 1913		Ny- och tillbyggnader under åren 1914—1916				Reserverade medel till år 1917			
År 1916						Beviljade anslag		Använt belopp		Å ny- och tillbyggn. anslag		Å remont anslag	
134,265	03	32,788	81	169,185	44	1,088,950	86	1,183,599	94	66,861	90	14,791	43
2,615	05	257	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
371	—	159	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
650	—	978	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,598	90	206	50	2,748	46	—	—	2,093	10	—	—	—	—
447	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,728	95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,599	91	2,216	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
348	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	22,000	—	16,702	03	5,297	97	—	—
6,181	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	517	55
247	90	—	—	—	—	3,655	85	3,430	79	—	—	—	—
435	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
699	35	2,017	80	—	—	8,115	—	7,559	42	—	—	—	—
50	—	22	70	—	—	63,600	—	58,031	90	5,568	10	—	—
75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	60	—	—	—	—	42,000	—	40,334	33	1,665	67	—	—
2,005	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
877	76	—	—	—	—	1,410	—	1,408	97	—	—	—	—
282	70	—	—	3,246	12	—	—	3,240	23	—	—	—	—
2,300	—	850	—	126	57	550	—	676	57	—	—	—	—
—	—	180	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
157,424	96	39,678	96	175,306	59	1,230,281	71	1,317,077	28	79,393	64	15,308	98
19,972	99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
680	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	53,000	—	29,249	61	23,750	39	—	—
—	—	—	—	20,570	—	16,014	14	4,555	86	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	16,765	13	13,582	10	3,183	03	—	—
765	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	734	33
—	—	—	—	—	—	150,000	—	136,270	—	13,730	—	—	—
—	—	165	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21,466	66	165	—	20,570	—	235,779	27	183,657	57	40,663	42	734	33

	Reserve- rade re- mont me- del från 1913		Beviljade remont anslag under åren 1914 —1916.		Utbetalade remont-			
	År 1914	År 1915	År 1914	År 1915	År 1914	År 1915		
Transport	3,349	73	74,966	—	28,426	83	23,459	93
*Kronomagasinet i Kasteholm	—	—	1,260	—	—	—	759	75
D:o i Tavastkyrö	600	—	—	—	—	—	—	—
D:o i Tavastehus	—	—	567	—	316	58	—	—
D:o i Tammerfors	—	—	520	—	100	—	279	95
D:o i Viborg	—	—	100	—	—	—	—	—
D:o i Kristina	576	50	50	—	576	50	21	—
D:o i Nyslott	—	—	350	—	—	—	—	—
D:o i Kuopio	—	—	230	—	227	86	—	—
D:o i Uleåborg	—	—	330	—	—	—	330	—
D:o i Brahestad	—	—	1,050	—	—	—	450	—
Punkaharju hotel	—	—	2,576	—	2,237	41	192	—
Muonio kyrka	—	—	8,700	—	—	—	8,592	76
Enare kyrkoherdebol	2,972	05	6,000	—	2,683	23	—	—
Enontekiö kapelansbol	—	—	4,700	—	—	—	4,554	63
Summa	7,498	28	101,399	—	34,568	41	38,640	02
Högre undervisningsanstalter samt för vetenskapliga, konstnärliga och tekniska ändamål uppförda byggnader.								
Historiskt-arkeologiskt-etnografiskt museum i Hel- singfors	—	—	21,750	18	5,808	43	6,844	75
Cygnæi galleri	—	—	895	—	193	77	460	17
Meteorologiska centralanstalten	—	—	3,130	—	1,478	65	642	98
Vetenskapliga och litterära föreningarnas hus i Helsingfors	—	—	4,815	—	3,277	04	778	43
Statsarkivet	9,200	—	7,441	—	4,799	86	911	49
Tekniska högskolan	107	99	19,079	10	6,971	30	2,560	22
Ateneum	218	64	19,840	—	2,594	83	6,458	17
Agrikultur-ekonomiska försöksanstalten »Ånä»	—	—	4,300	—	—	—	1,599	03
Fredriksbergs drakstation	146	05	3,120	—	1,798	43	361	05
Animalvaccinepoden i Helsingfors	—	—	2,790	—	1,045	72	668	47
Juupajoki forstvärdstation	—	—	3,472	31	1,372	31	799	92
Lepaa trädgårdsinstitut	4,100	—	12,850	—	4,599	34	3,238	74
Lepaa jordbrukslägenhet	—	—	7,417	—	516	99	1,898	67
Mustiala landtmannaskola	—	—	9,520	—	2,411	96	2,099	54
Transport	13,772	68	120,419	59	36,868	63	29,321	63

kostnader		Mindre och brådiskande arbeten un- der åren 1914—1916		Reserverade medel ur ny- och till- byggnads- anslaget från år 1913		Ny- och tillbyggnader under åren 1914—1916		Reserverade medel till år 1917					
År 1916						Beviljade anslag		Användt belopp		Å ny- och tillbyggn. anslag		Å remont anslag	
21,466	66	165		20,570		235,779	27	183,657	57	40,663	42	734	33
492	18												
248	32												
240													
												100	
												350	
600													
141	10					2,700		244		2,456			
6,000				644	28			644	24			1,220	70
												145	37
29,188	26	165		21,214	28	238,479	27	184,545	81	43,119	42	2,550	40
1,125	27			46,233		137,700		97,733	80	39,926	20	2,774	73
193	35												
962	73					1,750		1,635	88			37	27
556	28	200	02										
1,404	06	217	48			5,162	60	4,674	73			214	04
8,046	80	118	55									633	20
6,470	28	2,137				1,650		1,603	35				
1,069	40	291	60									1,630	60
804	66			242								145	34
879	70												
1,250		156				800		800					
4,584	19	1,071	49			1,200		1,117	10			415	81
5,000		124	50			7,226	07	6,093	78	1,132	29	400	
5,000		500											
37,346	72	4,816	64	46,475		155,488	67	113,658	64	41,058	49	6,250	99

	Reserve- rade re- mont me- del från 1913		Beviljade remont anslag under åren 1914 —1916		Utbetalade remont-			
					År 1914		År 1915	
Transport	13,772	68	120,419	59	36,868	63	29,321	83
Mustiala stomlägenhet	—	—	19,191	—	3,970	20	5,200	—
D:o skogspark	—	—	3,600	—	1,081	99	1,299	62
Kurkijoki landtmannaskola	—	—	32,228	20	16,228	03	4,605	90
Kurkijoki skollägenhet	—	—	8,500	—	2,133	05	2,200	—
Harju jordbruksskola	—	—	13,439	50	—	—	1,100	—
D:o skollägenhet	—	—	12,187	—	—	—	2,700	—
Nykyrka landtmannaskola	—	—	2,250	—	—	—	—	—
Petäjarvi skollägenhet	—	—	2,300	—	—	—	—	—
Otava jordbruksskola	—	—	4,800	—	1,788	26	1,173	20
D:o skollägenhet	—	—	7,170	—	2,453	98	1,699	33
Siikasalmi landtbruksskola	—	—	6,850	—	—	—	4,399	—
Seppälä D:o	—	—	4,309	—	1,208	52	1,796	78
D:o lägenhet	—	—	6,112	50	1,412	50	3,499	81
Korsholms jordbruksskola	—	—	1,800	—	—	—	500	—
Korsholms kungsgård jämte bilägenheter	1,900	—	16,059	50	8,476	70	3,998	70
Tarvaala skollägenhet	—	—	11,301	—	3,034	05	3,102	55
Koivikko jordbruksskola	—	—	10,950	—	3,238	47	4,260	76
Summa	15,672	68	283,467	29	81,894	38	70,857	48
Militiebyggnader i Finska Statens vård.								
F. d. Kadettkårens byggn. i Fredrikshamn	—	—	12,350	—	4,350	—	—	—
Samtliga reservkompanier	1,500	—	39,237	—	—	—	500	—
Summa	1,500	—	51,587	—	4,350	—	500	—
Gaturemonter.								
Nylands län	—	—	—	—	—	—	—	—
Åbo och Björneborgs län	5,221	58	7,715	—	10,958	06	1,466	—
Tavastehus län	—	—	753	—	—	—	753	—
Viborgs län	3,900	—	7,587	50	7,066	08	310	50
S:t Michels län	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuopio län	—	—	3,213	—	—	—	3,211	90
Vasa län	—	—	1,900	—	—	—	—	—
Uleåborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—
Petrograd	—	—	7,500	—	—	—	—	—
Summa	9,121	58	28,668	50	18,024	14	5,741	40

kostnader		Mindre och brådskande arbeten under åren 1914—1916		Reserverade medel, ur ny- och tillbyggnadsanslaget från år 1913		Ny- och tillbyggnader under åren 1914—1916				Reserverade medel till år 1917			
						Beviljade anslag		Använt belopp		Å ny- och tillbyggn. anslag		Å remont anslag	
År 1916													
37,346	72	4,816	64	46,475		155,488	67	113,658	64	41,058	49	6,250	99
10,000		60											
1,199	95					1,150				1,150			
3,177	03					7,600		7,237	30			4,667	07
3,087	20	650				25,000		12,020	49	4,728	11		
6,300													
3,000													
2,154	60					11,180		10,920	75	257	48	95	40
2,300													
1,799	99	900				13,500		6,097	13	7,395	20		
2,500													
2,439						9,280		8,304	18	974	17		
1,299	75												
1,198	97			1,414	67	14,000		14,000					
1,299	80												
3,599	65					12,000		3,788	60	8,211	40		
5,000						5,920		4,942	95	977	05		
2,526	73					1,390		1,389	92				
90,229	39	6,426	64	47,889	67	256,508	67	182,359	96	64,751	90	11,013	46
8,000		94											
36,541	60	916	75									2,132	40
44,541	60	1,010	75									2,132	40
		1,781	55	53,162	08	14,394	70	57,064	88	1,815	25		
		80											
1,816	45												
6,080	62											1,419	38
7,897	07	1,861	55	53,162	08	14,394	70	57,064	88	1,815	25	1,419	38

	Reserve- rade re- mont me- del från 1913		Beviljade remont anslag under åren 1914 —1916		Utbetalade remont-			
					År 1914		År 1915	
Skolor.								
<i>Nylands län.</i>								
Svenska normallyceet i Helsingfors	336	13	8,625	—	2,766	76	2,681	94
Finska D:o i D:o	561	84	10,470	—	4,458	50	2,984	62
Svenska lyceet i D:o	—	—	13,855	—	4,751	45	2,389	64
Finska d:o i D:o	1,053	20	6,325	—	2,104	67	1,547	38
Svenska fruntimmerskolan i D:o	521	22	8,925	—	5,126	43	1,752	74
Finska d:o i D:o	689	18	8,515	—	3,934	05	1,964	98
Nytt skolhus för finska frunt. i D:o	—	—	—	—	—	—	—	—
Industriskolan i D:o	—	—	8,450	—	2,402	09	3,645	03
Blindskolan i D:o	—	—	9,460	—	2,312	01	2,968	91
Svenska klassiska lyceet i Borgå	—	—	7,810	—	2,805	90	2,500	—
Döfstumskolan i D:o	—	—	8,828	—	3,284	25	2,343	—
Elementarskolan i Lovisa	—	—	6,310	—	2,507	40	2,199	70
Husmoderskolan i Sammatti	—	—	2,436	74	536	74	699	86
Summa	3,161	57	100,009	74	36,990	25	27,677	80
<i>Åbo och Björneborgs län.</i>								
Svenska klassiska lyceet i Åbo	—	—	21,598	—	16,830	09	1,343	02
Finska klassiska lyceet i D:o	—	—	9,318	—	2,695	20	1,857	80
Svenska lyceet i D:o	—	—	6,585	—	2,385	—	1,697	78
Finska d:o i D:o	—	—	8,084	—	1,951	47	1,883	—
Svenska fruntimmerskolan i Åbo	—	—	6,788	—	2,894	—	1,886	25
Finska d:o i D:o	—	—	6,941	—	1,700	—	2,741	—
Industriskolan i D:o	—	—	3,120	—	635	89	993	29
Döfstumskolan i D:o	—	—	9,740	—	3,240	—	3,300	—
Finska klassiska lyceet i Björneborg	—	—	7,670	—	2,613	75	2,699	85
Realläroverket i Mariehamn	—	—	5,810	—	2,702	20	1,650	—
F. d. elementarläroverket i Mariehamn	—	—	2,210	—	860	—	650	—
Summa	—	—	87,864	—	38,507	60	20,701	99
<i>Tavastehus län.</i>								
Klassiska lyceet i Tavastehus	—	—	4,816	15	1,430	56	979	83
D:o d:o i Tammerfors	—	—	6,218	18	678	18	1,050	—
Reallyceet i D:o	—	—	4,126	04	1,476	04	899	27
Tekniska institutet i D:o	—	—	—	—	—	—	—	—
Perttula anstalt för andesvaga barn	—	—	15,643	05	2,520	10	2,846	74
Summa	—	—	30,803	42	6,104	88	5,775	84

kostnader		Mindre och brådiskande arbeten under åren 1914—1916		Reserverade medel ur ny- och tillbyggnadsanslaget från år 1913		Ny- och tillbyggnader under åren 1914—1916				Reserverade medel till år 1917			
År 1916						Beviljad anslag		Använt belopp		Å ny- och tillbyggn. anslag		Å remont anslag	
3,024	08	506	87	—	—	—	—	—	—	—	—	459	35
3,280	68	87	10	—	—	—	—	—	—	—	—	229	33
3,769	38	314	85	—	—	—	—	—	—	—	—	2,930	62
3,063	53	—	—	85,647	63	—	—	76,483	23	—	—	386	47
725	79	660	61	340	41	88,050	—	67,907	23	20,374	24	1,774	21
2,042	53	73	45	—	—	—	—	—	—	—	—	981	51
—	—	—	—	300,000	—	—	—	1,274	50	298,725	50	—	—
2,390	19	908	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,695	35	—	—	—	—	442	50	442	49	—	—	1,447	99
2,500	—	280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3,200	—	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,600	—	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29,491	53	3,131	35	385,988	04	88,492	50	146,107	45	319,099	74	8,209	48
3,000	—	—	—	3,174	94	—	—	3,174	94	—	—	—	—
2,500	—	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,499	30	4,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,998	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,500	—	680	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,479	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,335	07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,450	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700	—
23,712	34	5,230	—	3,174	94	—	—	3,174	94	—	—	2,150	—
2,128	66	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4,190	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,737	89	295	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	142,422	76	480,000	—	565,316	83	57,105	93	—	—
8,124	51	874	23	4,663	10	—	—	2,206	78	—	—	2,075	49
16,181	16	1,175	23	147,085	86	480,000	—	567,523	61	57,105	93	2,079	49

	Reserve- rade re- mont me- del från 1913	Beviljade remont anslag under åren 1914 —1916	Utbetalade remont-			
			År 1914		År 1915	
<i>Viborgs län.</i>						
Svenska klassiska lyceet i Viborg	120	8,628 83	6,038	—	1,073	75
Finska d:o d:o i D:o	—	6,000	773	—	2,400	—
Finska lyceet i D:o	125	8,900	2,800	—	2,400	—
Svenska fruntimmerskolan i Viborg	—	6,100	1,870	43	1,464	—
Finska d:o i D:o	450	3,100	903	95	202	80
Finska lyceet i Sordavala	—	7,050	2,650	—	2,000	—
Finska fruntimmerskolan i Sordavala	31	7,291	4,691	—	1,100	—
Summa	726	47,069 83	19,726	38	10,640	55
<i>S:t Michels län.</i>						
Finska klassiska lyceet i S:t Michel	—	4,582 65	2,482	65	795	98
Döfstumskolan i D:o	—	5,903 33	2,301	43	1,699	63
Finska lyceet i Nyslott	—	6,452 25	3,286	70	1,146	15
Summa	—	16,938 23	8,079	78	3,641	76
<i>Kuopio län.</i>						
Finska klassiska lyceet i Kuopio	—	1,633 40	661	80	556	—
Industriskolan i D:o	—	3,300	896	33	576	—
Döfstumskolan i D:o	—	5,265 50	2,219	10	1,864	99
Blindskolan i D:o	—	6,216	1,871	05	2,912	79
Finska klassiska lyceet i Joensuu	—	6,345 10	3,582	—	1,043	50
Finska fruntimmersskolan i Joensuu	—	1,735 50	297	55	931	05
Summa	—	24,495 50	9,527	83	7,884	33
<i>Vasa län.</i>						
Svenska klassiska lyceet i Nikolaistad	—	7,984 81	3,583	10	1,418	34
Finska lyceet i D:o	—	5,120	2,019	79	1,099	91
Svenska fruntimmersskolan i Nikolaistad	—	6,035 40	1,824	83	1,393	50
Finska d:o i D:o	—	3,359 80	963	98	897	49
Industriskolan i D:o	—	4,650	1,843	46	1,015	30
Handelsskolan i D:o	—	1,900	849	75	362	34
Finska klassiska lyceet i Jyväskylä	—	4,356 80	1,196	80	854	20
Finska fruntimmersskolan i D:o	—	7,241 70	2,693	20	1,344	60
Döfstumskolan i D:o	—	5,320 40	1,720	40	901	04
D:o i Jakobstad	—	5,150 80	1,469	85	1,879	10
Summa	—	51,119 71	18,165	16	11,165	82

kostnader		Mindre och brådskande arbeten under åren 1914—1916		Reserverade medel ur ny- och tillbyggnadsanslaget från år 1913		Ny- och tillbyggnader under åren 1914—1916		Reserverade medel till år 1917		
						Beviljade anslag	Användt belopp	Å ny- och tillbyggn. anslag	Å remont anslag	
1,298	95	1,492	—	—	—	—	—	—	176	25
1,077	50	420	84	—	—	—	—	—	1,727	—
3,700	—	896	25	—	—	—	—	—	—	—
1,999	60	120	—	—	3,625	3,625	—	—	736	—
—	—	48	65	—	—	—	—	—	1,993	25
2,398	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,500	—	—	—	91	—	—	—	—	—	—
11,974	65	2,977	74	91	3,625	3,625	—	—	4,632	50
1,300	—	100	—	243	84	—	—	—	—	—
1,900	—	389	—	—	—	—	—	—	—	—
1,583	55	—	—	—	2,600	2,540	12	—	—	—
4,783	55	489	—	243	84	2,600	2,540	12	—	—
227	80	—	—	—	—	114,400	100,062	11	14,676	26
1,722	15	647	40	—	—	3,000	2,999	97	—	—
890	80	24	75	—	—	—	—	—	—	—
1,299	27	610	—	—	—	—	—	—	—	—
1,699	10	—	—	2,448	90	1,200	2,410	20	997	80
483	35	721	15	—	—	6,013	3,211	90	2,800	—
6,322	47	2,003	30	2,448	90	124,613	108,684	18	18,474	06
2,476	78	—	—	—	—	5,200	4,959	40	—	—
1,450	20	1,421	54	—	—	—	—	—	—	—
2,401	15	113	70	—	—	—	—	—	—	—
975	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,216	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—
219	30	—	—	—	—	5,355	5,354	16	—	—
1,944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,640	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,268	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,559	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17,151	45	1,535	24	—	—	10,555	10,313	56	—	—

	Reserve- rade re- mont me- del från 1913		Beviljade remont anslag under åren 1914 —1916		Utbetalade remont-	
					År 1914	År 1915
<i>Uleåborgs län.</i>						
Finska klassiska lyceet i Uleåborg	—	—	11,940	—	4,443	4,187 89
Finska mellanskolan i D:o	—	—	5,342	—	1,562	1,145 66
Svenska samskolan i D:o	—	—	5,644	—	2,756 37	1,254 93
Finska fruntimmerskolan i Uleåborg	—	—	5,249	67	2,426 01	1,262 10
Döfstumskolan i D:o	—	—	7,058	20	3,672 70	1,867 20
Elementarskolan i Brahestad	—	—	2,428	—	1,328	500 —
Summa	—	—	37,661	87	16,188 08	10,217 78
Summa för hela landet	3,887	57	395,962	30	153,289 96	97,705 82
Seminarier.						
Svenska seminariet i Ekenäs	460	41	20,290	—	7,184 80	6,799 43
Finska d:o i Raumo	—	—	15,100	—	8,396 98	4,097 18
D:o d:o i Sordavala	—	—	28,900	—	9,100 —	7,000 —
D:o d:o i Heinola	583	89	11,450	55	5,608 70	2,600 —
Svenska d:o i Nykarleby	—	—	11,186	40	5,229 81	1,942 45
Finska d:o i Jyväskylä	—	—	26,182	90	6,208 40	9,077 55
D:o d:o i Brahestad	—	—	18,672	—	8,245 04	4,522 35
D:o d:o i Kajana	—	—	12,696	24	2,839 07	6,183 50
Summa	1,044	30	144,478	09	52,812 80	42,222 46
Fornminnen.						
Raseborgs slottsruin	147	60	2,315	—	1,123 70	700 —
Åbo slott	—	—	3,454	—	553 51	1,999 40
Åbo domkyrka	—	—	5,800	—	1,956 28	2,399 60
Kustö slottsruin	—	—	2,101	20	850 77	699 40
Kastelholms slottsruin	—	—	3,563	—	1,601 97	1,497 15
Olofsborgs slott	—	—	1,940	25	817 67	388 97
Obeliskan å salutorget i Helsingfors	—	—	—	—	—	—
Summa	147	60	19,173	45	6,903 90	7,684 52

kostnader	Mindre och brädiskande arbeten under åren 1914—1916		Reserverade medel ur ny- och tillbyggnadsanslaget från år 1913		Ny- och tillbyggnader under åren 1914—1916		Reserverade medel-till år 1917						
					Beviljade anslag	Använt belopp	Å ny- och tillbyggn. anslag	Å remont anslag					
År 1916													
3,300	—	—	—	—	—	—	—	—					
2,200	103	—	—	—	—	—	—	200					
1,200	—	—	—	—	—	—	—	—					
900	—	—	—	—	—	—	—	—					
1,489	10	—	—	600	600	—	—	—					
559	50	—	552	25	5,300	5,852	25	—					
9,648	60	103	552	25	5,900	6,452	25	200					
119,265	75	16,644	86	539,584	83	715,785	50	837,421	11	394,679	73	17,271	47
6,273	27	1,186	25	4,012	55	—	—	4,012	55	—	—	—	—
2,598	57	977	80	253	47	—	—	253	—	—	—	—	—
12,232	29	290	—	—	—	—	—	—	—	—	—	951	57
3,240	—	350	—	1,407	75	3,156	—	4,377	75	—	—	—	—
3,231	80	222	85	—	—	8,000	—	7,825	20	—	—	—	—
10,489	60	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5,350	—	669	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3,559	06	209	05	—	—	4,500	—	2,998	24	1,500	—	—	—
46,974	59	4,065	15	5,673	77	15,656	—	19,466	74	1,500	—	191	57
545	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	147	60
899	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,397	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
549	45	450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
456	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
448	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	10	—	—	—	12,000	—	10,989	65	—	—	—	—
4,296	08	460	—	—	—	12,000	—	10,989	65	—	—	147	60

	Reserve- rade re- mont me- del från 1913		Beviljade remont anslag under åren 1914 —1916		Utbetalade remont-			
					År 1914		År 1915	
Sjukhus.								
<i>Nylands län.</i>								
Gamla klinikum i Helsingfors	1,481	47	25,380	—	6,825	77	7,378	76
Nya d:o i D:o	3,535	89	16,980	—	4,190	95	4,898	43
Kirurgiska sjukhuset i Helsingfors	13,695	17	78,190	—	21,857	37	21,831	48
Barn d:o i D:o	43	25	25,315	—	10,348	74	4,183	68
Barnbördshuset i D:o	3,602	18	32,370	—	8,183	86	5,870	04
Gumtäkt sjukhus i D:o	—	—	13,035	—	3,827	26	5,656	14
Tilkka sjukhus i D:o	—	—	—	—	—	—	—	—
Universitetsklinikernas nybyggnad	—	—	—	—	—	—	—	—
Allmänna sjukhuset i Lovisa	—	—	9,350	—	5,549	75	1,859	40
Summa	22,357	96	200,620	—	60,783	70	51,677	93
<i>Åbo och Björneborgs län.</i>								
Länesjukhuset i Åbo	—	—	34,080	—	11,776	62	8,028	—
Allmänna sjukhuset i Björneborg	—	—	8,900	—	3,398	25	2,499	42
D:o d:o i Godby	—	—	4,300	—	1,354	85	836	60
Summa	—	—	47,280	—	16,529	72	11,364	02
<i>Tavastehus län.</i>								
Länesjukhuset i Tavastehus	—	—	13,297	—	2,631	35	3,599	96
Allmänna sjukhuset i Tammerfors	—	—	8,154	—	1,144	—	2,887	28
Orivesi leprasjukhus	—	—	5,280	—	908	79	1,877	54
Summa	—	—	26,731	—	4,684	14	8,364	78
<i>Viborgs län.</i>								
Länesjukhuset i Viborg	937	83	71,114	74	20,487	02	14,734	46
Allmänna sjukhuset i Sordavala	—	—	33,712	—	13,111	66	8,499	90
Summa	937	83	104,826	74	33,598	68	23,234	36
<i>S:t Michels län.</i>								
Länesjukhuset i S:t Michel	1,600	—	15,530	—	9,555	10	2,868	68
Allmänna sjukhuset i Nyslott	—	—	13,321	50	2,308	96	2,774	99
Summa	1,600	—	28,851	50	11,864	06	5,643	67

kostnader		Mindre och brädiskande arbeten un- der åren 1914—1916	Reserverade medel ur ny- och till- byggnads- anslaget från år 1913		Ny- och tillbyggnader under åren 1914—1916				Reserverade medel till år 1917				
					Beviljade belopp		Använt anslag		Å ny- och tillbyggn. anslag		Å remont anslag		
År 1916													
10,941	88	2,593	07	—	—	950	—	949	20	—	—	173	62
7,542	06	1,265	38	—	—	9,200	—	8,484	67	715	33	307	94
33,431	37	1,936	31	931	25	5,482	95	5,215	88	239	90	2,012	66
9,687	65	939	83	—	—	—	—	—	—	—	—	971	31
14,418	96	218	10	—	—	346	55	346	55	—	—	3,888	38
3,288	25	1,123	77	—	—	4,730	—	2,634	34	2,082	20	182	25
—	—	3,989	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1,597	15	1,075,000	—	956,333	88	118,666	12	—	—
1,940	—	1,515	25	4,460	—	2,770	—	2,770	—	—	—	—	—
81,250	17	13,580	84	6,988	40	1,098,479	50	976,734	52	121,703	55	7,536	16
9,467	65	—	—	1,048	61	—	—	—	—	—	—	—	—
2,827	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,019	04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14,314	11	—	—	1,048	61	—	—	—	—	—	—	—	—
4,129	30	591	03	—	—	1,700	—	1,613	66	—	—	2,914	—
3,837	40	320	—	—	—	5,900	—	5,883	50	—	—	294	60
2,457	77	764	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10,424	47	1,675	03	—	—	7,600	—	7,497	16	—	—	3,208	60
35,315	38	843	25	937	83	—	—	—	—	—	—	565	60
9,599	72	1,849	58	—	—	1,250	—	1,249	91	—	—	2,500	—
44,915	10	2,692	83	937	83	1,250	—	1,249	91	—	—	3,065	60
3,100	—	464	45	—	—	1,977	10	989	82	987	05	—	—
4,593	15	1,385	47	—	—	7,775	—	7,747	24	—	—	3,640	90
7,693	15	1,849	92	—	—	9,752	10	8,737	06	987	05	3,640	90

	Reserve- rade re- mont me- del från 1913		Beviljade remont anslag under åren 1914 —1916		Utbetalade remont-			
					År 1914		År 1915	
<i>Kuopio län.</i>								
Länesjukhuset i Kuopio	1,440	—	19,357	—	6,945	53	6,390	69
Allmänna sjukhuset i Joensuu	2,000	—	20,253	—	7,646	—	7,803	25
Allmänna sjukhuset i Nurmee	—	—	5,050	—	1,550	—	1,733	30
Summa	3,440	—	44,660	—	16,141	53	15,927	24
<i>Vasa län.</i>								
Länesjukhuset i Mustasaari	4,213	17	16,675	—	11,680	29	3,917	50
Summa	4,213	17	16,675	—	11,680	29	3,917	50
<i>Uleåborgs län.</i>								
Länesjukhuset i Uleåborg	—	—	24,450	50	9,372	—	8,432	—
Allmänna sjukhuset i Torneå	—	—	9,610	—	2,310	—	2,900	—
D:o d:o i Rovaniemi	2,948	32	3,432	—	2,673	37	2,340	10
D:o d:o i Kajana	4,765	—	4,517	—	1,558	—	1,433	75
Sodankylä sjukhus	—	—	4,380	—	—	—	4,380	—
Läkarebostaden i Kittilä	—	—	4,039	—	3,600	—	—	—
Sjukstugan i Muonio	379	40	6,608	—	3,475	08	2,758	99
D:o i Enare	675	49	3,000	—	—	—	—	—
Sjukhuset i Sodankylä	—	—	4,380	—	—	—	4,380	—
Summa	8,768	21	69,416	50	22,988	45	26,624	84
Summa för hela landet	41,317	17	539,060	74	178,270	57	146,754	34
Sinnessjukhus.								
Lappviks centralanstalt i Helsingfors	3,092	60	35,650	—	12,397	96	10,839	34
Sjahlö dårasyl	—	—	13,068	—	4,486	99	2,999	91
Pitkaniemi centralanstalt	960	—	85,131	—	25,304	76	23,280	98
Kexholms dårasyl	2,862	50	27,195	—	4,082	50	7,599	39
Fagernäs centralanstalt	—	—	88,632	84	25,788	43	21,452	46
Dårupptagningsanstalten i Åbo	—	—	7,556	—	2,514	75	2,640	—
D:o i Viborg	—	—	10,395	90	2,945	90	1,689	60
D:o i S:t Michel	—	—	2,074	—	1,224	—	600	—
D:o i Mustasaari	—	—	5,470	—	2,032	35	1,405	35
D:o i Uleåborg	—	—	9,629	—	2,706	—	3,511	31
Summa	6,915	10	284,801	74	83,483	64	76,018	34

kostnader		Mindre och brådskande arbeten under åren 1914—1916		Reserverade medel ur ny- och tillbyggnadsanslaget från år 1913		Ny- och tillbyggnader under åren 1914—1916				Reserverade medel till år 1917			
År 1916						Beviljade anslag		Använt belopp		Å ny- och tillbyggn. anslag		Å remont anslag	
5,353	44	2,024	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,803	45	53	95	2,881	—	5,000	—	6,795	41	—	—	2,064	55
1,730	04	725	85	—	—	2,315	—	2,115	—	—	—	—	—
8,886	93	2,804	20	2,881	—	7,315	—	8,910	41	—	—	2,064	55
4,767	01	2,063	50	549	92	1,200	—	—	—	1,200	—	—	—
4,767	01	2,063	50	549	92	1,200	—	—	—	1,200	—	—	—
6,600	—	1,453	34	—	—	7,500	—	7,438	88	—	—	—	—
4,400	—	2,457	75	—	—	1,770	—	1,770	—	—	—	—	—
3,400	—	720	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,449	10	295	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1,375	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
439	—	—	—	—	—	7,200	—	7,200	—	—	—	—	—
188	—	90	82	3,620	—	—	—	—	—	—	—	565	33
3,000	—	204	85	—	—	550	—	1,177	02	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19,476	10	6,597	76	3,620	—	17,020	—	17,585	90	—	—	565	33
191,727	04	31,264	08	16,025	76	1,142,616	60	1,020,714	96	123,890	60	20,081	14
10,970	56	2,740	32	8,400	—	30,400	—	30,381	54	1,791	16	1,429	44
5,579	68	—	—	5,697	69	—	—	—	—	—	—	—	—
33,051	05	1,552	37	13,000	—	6,870	—	5,000	—	1,870	—	4,449	42
15,590	50	210	50	—	—	9,900	—	8,685	—	900	—	3,897	—
23,880	92	1,032	30	—	—	3,000	—	2,998	24	—	—	6,495	55
2,400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5,657	80	—	—	740	43	—	—	—	—	—	—	—	—
250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,623	91	728	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3,411	69	199	28	27,838	12	—	—	—	—	—	—	—	—
102,416	11	6,462	87	55,676	24	50,170	—	47,064	78	4,561	16	16,271	41

	Reserve- rade re- mont, me- del från 1913		Beviljade remont anslag under åren 1914 —1916		Utbetalade remont-	
					År 1914	År 1915
Fängelser och polisstationer.						
Tuktuset i Helsingfors	—	—	1,445	—	—	1,279 83
Tuktuset i Tavastehus	—	—	460	—	—	—
Länsfängelset i Helsingfors	—	—	516	77	109	60 403 30
D:o » Tavastehus	—	—	380	—	—	380
D:o » Viborg	248	—	—	—	—	—
D:o » St: Michel	—	—	1,404	08	1,182	166
D:o » Kuopio	1,800	—	—	—	—	—
D:o » Vasa	—	—	2,736	43	193	45
D:o » Uleåborg	—	—	3,500	—	—	—
Häradshäktet i Kastelholm	—	—	2,172	15	911	42 598 21
D:o » Kajana	—	—	650	—	204	136 20
D:o » Kittilä	—	—	2,754	15	1,754	15 600
Fängstationen å Riihimäki	—	—	278	—	—	88
D:o » Kouvoja	—	—	1,350	—	500	150
D:o » Seinäjoki	—	—	2,416	80	771	80 499 20
Polisstationen i Puumala	—	—	480	—	—	—
D:o » Elisenvaara	—	—	210	—	—	—
Summa	2,048	—	20,753	38	5,626	42 4,300 74
Skyddshem och tvångsuppfostrings- anstalter.						
Koivula för minderåriga manliga lagöfverträdare	—	—	15,444	25	7,332	21 2,689 44
Kotiniemi för minderåriga manliga lagöfverträdare	—	—	23,291	26	3,247	48 4,740 74
Sippola för minderåriga manliga lagöfverträdare	—	—	13,052	40	5,672	40 850
Ihantala för minderåriga manliga lagöfverträdare	—	—	9,245	—	4,060	— 1,775
Vuorela för minderåriga kvinnliga lagöfverträdare	—	—	6,737	37	2,806	62 121 65
Käyrä asylinrättning	707	—	10,582	—	3,976	52 2,097 73
Koivikko d:o	127	21	11,498	—	835	70 6,467 21
Östensö d:o	1,261	63	7,334	—	6,865	93 259
Summa	2,095	84	97,184	28	34,796	86 19,000 77

kostnader		Mindre och brådskande arbeten under åren 1914—1916	Reserverade medel ur ny- och tillbyggnadsanslaget från år 1913		Ny- och tillbyggnader under åren 1914—1916		Reserverade medel till år 1917						
					Beviljade anslag	Använt belopp	Å ny- och tillbyggn. anslag		Å remont anslag				
År 1916													
98	50	500	—	—	—	—	—	—	—	—	66	50	
459	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	172	50	—	5,000	4,917	11	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	27,998	10	18,932	33	—	—	—	—	—	
56	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2,937	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	562	62	
653	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
400	—	97	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
190	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
699	30	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1,110	59	2,340	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
444	50	589	49	—	6,000	5,997	60	—	—	—	—	—	
210	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10,059	39	5,300	11	27,998	10	11,000	04	—	—	—	629	12	
5,153	81	149	55	522	81	33,800	85	7,714	15	—	—	—	
13,720	26	2,673	04	—	—	24,000	—	13,936	—	1,582	75	—	
6,530	—	580	95	1,009	25	28,300	70	—	—	—	—	—	
3,409	78	1,356	39	1,532	06	12,900	—	5,365	10	7,532	40	—	
3,483	91	383	—	—	—	3,855	—	1,026	38	2,828	62	324	44
4,469	18	—	—	3,488	34	—	—	3,295	37	83	55	—	—
4,314	96	999	55	563	95	2,000	—	1,659	45	340	55	—	—
1,361	15	—	—	4,298	80	30,608	—	34,881	20	—	—	—	—
42,443	05	6,142	48	11,415	21	135,463	—	110,676	05	32,435	27	1,907	19